

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních věd

Diplomová práce

Bc. et Bc. Tereza Valová

ANALÝZA HOSPODAŘENÍ ŠKOLSTVÍ V UHERSKÉM HRADIŠTI

Olomouc 2015

vedoucí práce: Ing. Alena Opletalová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci napsala samostatně pod vedením Ing. Aleny Opletalové, Ph.D. V práci uvádím všechny zdroje, ze kterých jsem při psaní diplomové práce čerpala.

V Olomouci dne 22. dubna 2015

.....

Děkuji Ing. Aleně Opletalové, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, spolupráci a poskytnuté cenné rady. Děkuji všem, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Tereza Valová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Ing. Alena Opletalová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2015

Název práce:	Analýza hospodaření školství v Uherském Hradišti
Název v angličtině:	Analysis of economic activities education in Uherské Hradiště
Anotace práce:	Cílem diplomové práce je popsat a analyzovat hospodaření školství v Uherském Hradišti. Diplomová práce zhodnotí financování školství a poukáže na případné nedostatky. Výsledkem bude doporučení pro zefektivnění financování ve školství. V teoretické části se zaměřím na definování základních pojmů týkajících se financování školství. Popíšu systém financování školství v České republice a zaměřím se na regionální školství. V praktické části se detailně budu věnovat financování školství v Uherském Hradišti.
Klíčová slova:	Financování školství, regionální školství, veřejné finance, veřejné rozpočty
Anotace v angličtině:	The aim of this master thesis is to characterize and analyze management of education in Uherské Hradiště. The thesis evaluates school funding and indicates its potential flaws. It results in the recommendation on the means of the school funding rationalization. The theoretical part provides definitions of basic terminology of the school funding. The system of education funding in the Czech Republic is going to be described with an emphasis on local education. The

	practical part is concerned with a detailed analysis of the school funding in Uherské Hradiště.
Klíčová slova v angličtině:	Funding of education, regional education, public finance, public budgets
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Tabulka veřejné výdaje na vzdělávání v % z HDP Příloha č. 2: Tabulka počtu studentů na učitele Příloha č. 3: Tabulka průměrné velikosti třídy
Rozsah práce:	95 stran
Jazyk práce:	Český jazyk

Obsah

Úvod.....	8
1 Školství jako součást veřejné správy	11
1.1 Školství jako smíšený statek	12
1.2 Vztah školství k lidskému kapitálu	13
1.3 Shrnutí kapitoly	15
2 Financování školství v České republice	16
2.1 Vývoj financování školství	18
2.2 Financování školství ze státního rozpočtu	19
2.2.1 Financování školství z rozpočtu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	20
2.2.2 Republikové normativy	23
2.3 Shrnutí kapitoly	26
3 Financování regionálního školství	27
3.1 Krajské normativy	28
3.2 Situace základního školství v Uherském Hradišti	31
3.3 Finanční prostředky z rozpočtu města Uherské Hradiště	34
3.4 Srovnání financování školství s EU	39
3.5 Shrnutí kapitoly	40
4 Hospodaření základní školy	42
4.1 Rozpočet základní školy	43
4.2 Doplnková činnost škol	44
4.3 Další finanční zdroje školy	45
4.4 Shrnutí kapitoly	47
5 Výzkumná šetření	48
5.1 Výzkumné cíle a výzkumné otázky	48
5.2 Výzkumná metoda	49
5.3 Výzkumný soubor	50

6 Analýza hospodaření jednotlivých škol	51
6.1 Příjmy základních škol v Uherském Hradišti	51
6.1.1 Dotace od zřizovatele	52
6.1.2 Dotace na přímé neinvestiční výdaje.....	54
6.1.3 Další příjmy základních škol v Uherském Hradišti.....	56
6.2 Výdaje základních škol v Uherském Hradišti.....	58
6.2.1 Další výdaje jednotlivých základních škol v Uherském Hradišti	61
6.3 Hospodářský výsledek základních škol v Uherském Hradišti.....	62
6.3 Mimorozpočtové zdroje.....	63
6.4 Zapojení základních škol do projektů	64
7 Mezinárodní srovnání.....	67
7.1 Základní principy financování primárního a nižšího sekundárního vzdělávání	67
7.2 Finanční prostředky v oblasti školství.....	69
7.3 Podíl výdajů školství na HDP dané země.....	72
7.4 Roční výdaje na studenta.....	74
8 Shrnutí a diskuze	76
Závěr	82
Seznam použitých zkratk.....	84
Seznam použitých pramenů a literatury.....	85
A) Odborná literatura	85
B) Právní předpisy	86
C) Články.....	87
D) Interní materiály.....	87
E) Internetové zdroje.....	87
Seznam tabulek.....	93
Seznam příloh.....	95

Úvod

Oblast školství a vzdělávání patří mezi jedny z nejdůležitějších priorit společnosti. Vzdělávání rozšiřuje možnosti společnosti a státu, proto je školství převážně financováno z veřejných financí a je státem podporováno. Diplomová práce se bude zabývat analýzou hospodaření školství. Studium oboru pedagogiky zaměřené na veřejnou správu jsem získala zkušenosti i z ostatních oborů, proto jsem si zvolila téma, které spojuje obor pedagogiky, veřejné správy a veřejných financí. Zajímalo mě, jak je na tom financování školství v Uherském Hradišti. Z tohoto důvodu jsem téma diplomové práce konkretizovala pro Uherské Hradiště. Jeho velikost mi umožňuje získat dostatek informací pro zpracování údajů pro tuto práci. Hlavním cílem diplomové práce je analýza hospodaření základních škol v Uherském Hradišti. Výsledkem diplomové práce bude popsání finančních toků u škol zřizovaných Uherským Hradištěm a navrhovaná řešení pro zlepšení financování těchto škol.

Cílem teoretické části diplomové práce je popis financování školství v České republice. Dílčím cílem teoretické části je popis finančních toků v oblasti regionálního školství a popis rozpočtu základní školy. **Cílem praktické části je zhodnotit financování a hospodaření jednotlivých základních škol zřizovaných městem Uherské Hradiště a srovnání financování školství zemí střední Evropy.** Dílčím cílem praktické části je popsat rozdíly ve financování jednotlivých základních škol v Uherském Hradišti. Dalším dílčím cílem je rozepsání příjmů a výdajů jednotlivých škol. Vstupem do Evropské unie se České republice otevřely dveře pro další možnosti financování různých oblastí společenského života. Tyto finanční prostředky umožňují rozvoj, zdokonalování a nové možnosti pro jejich příjemce. Proto jako další dílčí cíl bude zjistit zapojení základních škol do projektů.

Diplomová práce bude rozdělena na tři hlavní části. Teoretická část práce bude přípravou pro vypracování praktické části. Teoretická část bude dále rozdělena na dílčí kapitoly. Tyto kapitoly budou směřovat k objasnění vztahu školství k veřejným financím, veřejným rozpočtům a k popsání financování školství v České republice. Praktická část se bude zabývat analýzou financování školství v Uherském Hradišti. Poslední část diplomové práce shrne praktickou část a rozeberu v ní výsledky.

Na úvod práce se zaměřím na školství jako součást veřejného sektoru. Objasním zařazení školství do veřejného sektoru a popíšu vzdělávání jako smíšený statek. V první části práce popíšu vztah vzdělávání k lidskému kapitálu.

Druhá kapitola bude věnována financování školství v České republice a jeho vývoji. Úkolem této části bude objasnění finančních toků ze státního rozpočtu do oblasti školství a způsob přerozdělování těchto finančních prostředků. Pro znázornění představím rozpočet Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a jeho vývoj od roku 2009 do roku 2014. Závěr kapitoly se bude zabývat problémy, se kterými se v oblasti financování školství setkáváme, a koncepčním záměrem reformy financování regionálního školství.

Třetí kapitola diplomové práce se bude zabývat financováním školství na regionální úrovni. Cílem bude popsání způsobu přerozdělování finančních prostředků na úrovni kraje. Kapitola poskytne pohled na výši příspěvku od zřizovatele základních škol, kterým je v našem případě město Uherské Hradiště.

Poslední úsek teoretické části se zabývá hospodařením základních škol. Součástí této rozsáhlé kapitoly bude ukázat rozpočet základních škol a jeho složení. V této kapitole popíšu teoreticky příjmy a výdaje základních škol. Představím další možnosti získávání finančních prostředků základních škol. Teoretická analýza hospodaření základních škol v Uherském Hradišti bude výchozí pro následující praktickou část práce. V další podkapitole se budu zabývat srovnáním České republiky se zeměmi Evropské unie ve financování školství a jeho podílu výdajů na HDP.

Praktická část diplomové práce se bude zabývat výzkumnými otázkami týkajícími se financování a hospodaření základních škol. K doplnění předešlé analýzy využiji rozhovory s řediteli škol. Pomocí rozhovorů bych chtěla zjistit jejich pohled na celou situaci financování. Cílem praktické části bude zjištění úrovně financování školství na regionální úrovni a poukázání na nedostatky v tomto systému.

Závěrečná kapitola bude obsahovat navrhované řešení pro zdokonalení financování regionálního školství. Bude vycházet z předešlé analýzy a rozhovoru s řediteli škol. Navrhovaná řešení mohou uplatit ředitelé škol se školským odborem k rozpravě nad stávajícím systémem financování a k jeho zdokonalení.

V diplomové práci se budu řídit platnými legislativními předpisy. V nich budu hledat základní pilíře, proč se školství nachází pod veřejnou správou. Především se bude jednat o školský zákon a zákon o rozpočtových pravidlech. V práci budu vycházet především z odborné literatury zaměřené na veřejnou správu, veřejné finance, veřejný sektor, školství a financování školství. Odborná literatura zpracovává veřejný sektor. V rámci toho najdeme

popsané financování školství. Pedagogická literatura se převážně zabývá výchovou, vzděláváním, výukou, novými metodami, ale v oblasti školství je třeba vidět i pozadí. Toto pozadí tvoří správa a financování, které jsou pro fungování školství velmi důležité a v odborné literatuře méně zpracované.

Diplomová práce nabídne popis financování školství v České republice, finanční toky v této oblasti a způsoby dalšího financování pro rozvoj škol a vzdělávání samotné. Cílem diplomové práce je představit hospodaření v oblasti školství jak z teoretické části, tak i z pohledu základních škol a zřizovatele. K tomu bude sloužit analýza hospodaření jednotlivých škol a výsledkem analýzy bude návrhová část pro zdokonalení financování školství na regionální úrovni. Diplomová práce nabídne pro ředitele základních škol srovnání v hospodaření jednotlivých škol v Uherském Hradišti. Nabídne představu o výši příspěvku zřizovatele a kraje.

1 Školství jako součást veřejné správy

Školství má na území českých zemí dlouholetou tradici. Oblast školství byla ovlivněna historickými a politickými událostmi. Školství jako součást veřejného sektoru je ovlivněno politickou situací země. Poslední společenské změny, které měly dopad i na veřejnou správu a oblast školství, nastaly po roce 1989. V oblasti školství se od roku 1989 mnohé změnilo. Jednotlivé školy se začaly rozvíjet podle potřeb dětí, společnosti a trhu práce. S novým trhem v zemi se objevují i nové trendy ve školství. Trh vzdělávání se v posledních letech přizpůsobuje pracovnímu trhu, i když ne v takové míře, v jaké by to bylo zcela efektivní. Před rokem 1989 nebylo školství pružné k pracovnímu trhu a nereagovalo na skutečné potřeby společnosti.

Oblast školství je legislativně upravena a zajištěna. V našem případě se to týká základních legislativních norem. Především se jedná o Listinu základních práv a svobod, odstavec 1 článku 33: „*Každý má právo na vzdělání.*“¹ Vláda se rozhodla tento statek zajišťovat pro všechny obyvatele. Zabezpečuje tak nevylučitelnost ze spotřeby. O základním vzdělání se mluví jako o preferovaném veřejném statku. Listinou je nám také předložena povinná školní docházka, kterou pak více specifikuje zákon č. 561/2004 Sb. Ochrana uvádí kritéria rozlišení mezi soukromým a veřejným sektorem. Jedná se o nedělitelnost potřeby, nevylučitelnost ze spotřeby a nulové mezní náklady spotřeby na každého dalšího spotřebitele.²

Zařazení školství do veřejného sektoru má ochranný aspekt, protože tak se může předejít důsledkům selhání trhu. „*Obecně můžeme říci, že oblast školství a dalšího vzdělávání je chápána jako jedno z důležitých odvětví veřejného sektoru, které produkuje převážně veřejné (kolektivní) statky dlouhodobé spotřeby ve formě čistých netržních veřejných statků (základní vzdělávání) i statků smíšených a které v sobě spojuje soukromou (individuální) stránku se stránkou společenskou (veřejnou), čímž se vymyká reálnému trhu.*“³ Jako další argument pro zařazení školství do veřejného sektoru jsou zásahy státu do oblasti školství. Stát zasahuje do tohoto sektoru především z důvodů externalit, které se ve školství vyskytují. Jedná se o ovlivňování užítku jednoho či druhého subjektu. Externality mohou nastat pozitivní a negativní. Ty mohou vést k neefektivní alokaci zdrojů, jak uvádí Hamerníková.

---

¹ Předpis č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. Zákony pro lidi [online]. [cit. 15.10.2014] Dostupné na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>.

² OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2. S. 109.

³ ADÁMKOVÁ, Petra. *Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu*. V Tribunu EU vyd. 1. Brno: Tribuna EU, 2009, 346 s. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2. S.42.

Po externalitách uvedme i nedokonalost kapitálového trhu, který se ve školství nachází. Asymetrické informace vedou také k argumentaci pro zařazení školství do veřejných statků poskytovaných vládou a územně samosprávnými celky. Důležité je zmínit i vznik monopolu v tomto sektoru. Vznik tohoto druhu vzdělávání by vedlo k omezení dostupnosti. Omezil by se tento statek pro všechny a byla by tak porušena Listina základních práv a svobod. Všechny tyto argumenty pro zařazení školství do veřejné oblasti souhlasí s tvrzením, které uvádí Ochrana. Podle něj tato tvrzení vedou k umožnění přístupu ke vzdělávání i sociálně slabších obyvatel. To považuji za velmi důležité, protože vzdělávání patří mezi jednu z hlavních priorit státu. Závisí na něm jak společnost, tak hospodářství, rozvoj lidského kapitálu i lidských hodnot. Setkáme se také s názory, které jsou proti zařazení školství do veřejné oblasti. Jedná se především o názory, že tento veřejný statek nemusí být jedinci během života využit, i když na něj ze svých daní přispívají.

Ve školství se prosazuje decentralizace. Jedná se o přenášení odpovědnosti za řízení, správu a financování na nižší složky. Podle Koláře: „*V decentralizovaném řízení se posiluje právní subjektivita vzdělávacích institucí (samostatnost škol), zároveň je oslabována centrální kontrola fungování školských zařízení. V současnosti je u nás více než 70 % odpovědnosti na managementu školy....*⁴“ Na nižších úrovních jsou zřízeny školské odbory přidružené krajským úřadům a obecním úřadům. Tyto úřady komunikují s řediteli jednotlivých škol. Základní školy mají svoji autonomii. Všechny typy škol vystupují jako právní subjekty a podle zákona jsou odpovědné za oblast ekonomickou, legislativní, personální a vzdělávací. Dle zákona je management školy odpovědným orgánem. Tento orgán je složený z ředitele školy, jeho zástupců a dále z tajemníka a ekonoma školy. „*V rámci decentralizace řízení školské soustavy nese vysokou odpovědnost za kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu, ale i za ekonomiku, personální a kvalifikační zajištění vzdělávání.*⁵“

1.1 Školství jako smíšený statek

V současné době nemůžeme mluvit o školství jako o čistém veřejném statku. Musíme počítat s novodobými trendy v oblasti vzdělávání. František Ochrana uvádí, že vzdělání je v současné době statkem smíšeným. Vzdělání jako smíšený statek je financován z veřejných rozpočtů a je stanoven veřejnou volbou. Adámková používá ve vztahu produktu vzdělávání termín veřejná služba. Jedná se o veřejný statek nehmotné povahy nesměřující k vlastnictví.

---

⁴ KOLÁŘ, Zdeněk. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 192 s. ISBN 978-80-247-3710-2. S.120.

⁵ Tamtéž. S.71.

Dále na vzdělávání se může pohlížet jako na meritní veřejný statek. Tento pojem představuje všeobecně prospěšný statek.

*„Pokud jde o tzv. smíšené veřejné statky, je pro optimalizaci nakládání s těmito statky velmi důležitý již dříve vymezený vztah mezi jejich množstvím a přetížením, které vzniká buď na bázi soutěžení spotřebitelů o větší soukromý díl smíšeného statku, nebo snahou více spotřebitelů tento díl získat.“*⁶ Peková uvádí, že školství produkuje veřejné statky. Ale jak sama popisuje, najdeme v českém školství všechny typy statků. Samuelsonova kritéria nám stanoví členění statků na čisté soukromé statky, se kterými se ve školství setkáváme v soukromé spotřebě. Dále dělíme statky na ekonomické statky nesplňující všechna kritéria neboli smíšené statky a na čisté veřejné statky. S nimi se setkáváme ve veřejném školství. Jedná se o poskytování statků, kde se neobjevuje rivalita spotřebitelů.

1.2 Vztah školství k lidskému kapitálu

Financování školství ze státního rozpočtu také slouží k posuzování úrovně a vývoje ve školství. Rozhodováním o financování školství stát ovlivňuje školství a jeho budoucí vývoj. *„Jejich celkový objem odráží ekonomickou sílu dané země a jejich vlastnická struktura (veřejné/soukromé zdroje) převažující politickou orientaci.“*⁷ Prostřednictvím financování školství může stát zasahovat do školství, tak ovlivnit úroveň vzdělanosti společnosti a následně ovlivnit i trh práce. Stát by měl ke svému rozvoji propojovat více sektorů hospodářství. *„Aktéři veřejných financí by měli zkoumat dopady svých zamýšlených opatření v oblasti veřejných financí i s ohledem na jimi vyvolané dopady v soukromém sektoru.“*⁸

Pojem lidský kapitál má v posledních letech významné postavení ve společnosti a stal se politickým klíčovým bodem. Financování vzdělávání je důležité pro rozvoj lidského kapitálu. Helena Vomáčková uvádí, že schopnosti a dovednosti jedince mohou být vhodným investováním rozšířeny a zdokonalovány. S tím se ztotožňují i autoři Průcha, Ochrana a Peková. Investice do lidských zdrojů považujeme za ekonomické zhodnocení. *„Společnost očekává návratnost těchto výdajů jak ekonomicky, např. prostřednictvím růstu HDP, poklesu nezaměstnanosti obyvatel, úsporou sociálních podpor apod., tak neekonomicky (např. růstem*

---

⁶ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2. S.110.

⁷ *Pedagogická encyklopedie*. Vyd. 1. Editor Jan Průcha. Praha: Portál, 2009, 935 s. ISBN 978-80-7367-546-2. S.556.

⁸ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 340 s. ISBN 978-80-735-7497-0. S.24

*péče o zdraví, posilování sociální soudržnosti, poklesem kriminality).*⁹ “ Financováním školství se rozvíjí celá společnost, proto je potřeba zásahů státu do této oblasti. Ochrana uvádí ve své knize Veřejný sektor a veřejné finance teorii Schultze. Ten dospěl k názoru, že: „ ... *pokud lidé uvidí, že jejich investice do vlastního vzdělání a vzdělání jejich dětí jim přinesou výnosy, budou tyto investice uskutečňovat.* ¹⁰“

Náklady a výnosy do lidského kapitálu lze rozdělit na veřejné a soukromé. Veřejnými náklady jsou převážně výdaje z veřejných rozpočtů. Mezi veřejné výnosy rozvoje lidského kapitálu právě řadíme růst ekonomiky a zaměstnanosti, daňové přínosy, úspory sociálních nákladů, zdraví populace a sociální soudržnost.

Ochrana také uvádí: „ *Vzdělanější lidé mají vyšší příjmy. Mají také vyšší šanci na získání zaměstnání, větší možnost si zaměstnání vybrat, naději na lepší postavení a na profesionální postup.* ¹¹“ V České republice se v období od roku 1995 až do roku 2010 situace s nejvyšším ukončeným vzděláním měnila ve prospěch výše uvedeného tvrzení. Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob v roce 1995 činil 7,8 %, v roce 2010 dosáhl tento podíl na 13,7 %¹². Jedná se o trend, kdy s vyšším vzděláním má být zabezpečen vyšší standard ve společnosti. V současné době, podle mého názoru, tento trend přesytil trh práce vysokoškolsky vzdělanými zájemci, pro které není dostatek volných pracovních míst. Tito zájemci o zaměstnání mají větší problémy s nalezením vhodné pracovní pozice odpovídající jejich kvalifikaci. Proto by měl stát více ovlivnit financování školství vybraných oborů a více spolupracovat s trhem práce. Vomáčková uvádí: „ *Vidí-li lidé, že jejich investice do vzdělání a do vzdělání jejich dětí přinášejí výnosy, jsou ochotni tyto investice uskutečňovat.* ¹³“ Dotování do lidského kapitálu můžeme brát jako životní investici. Tento způsob investování z historického hlediska můžeme spatřovat u židů z důvodu jejich častého pronásledování a stěhování.

---

⁹ *Pedagogická encyklopedie*. Vyd. 1. Editor Jan Průcha. Praha: Portál, 2009, 935 s. ISBN 978-80-7367-546-2. S.556.

¹⁰ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2. S.114.

¹¹ Tamtéž. S.115.

¹² Český statistický úřad. Význam vzdělání pro trh práce v ČR analýza. [online] [cit. 17.12.2014] Dostupné na: https://www.czso.cz/documents/10180/23203246/analyza_vzdelani.pdf/885d8a85-75a6-4c5b-961e-787aea2eb39e?version=1.0.

¹³ *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. 1. vyd. Editor Jaroslav Kalous, Arnošt Veselý. Praha: Karolinum, 2006, 172 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-1259-3. S.93.

1.3 Shrnutí kapitoly

Školství je jedno z nejdůležitějších oblastí veřejného sektoru. Školství stojí na počátku budoucnosti země. Od něho se odvíjí budoucnost, hospodářský vývoj a postavení republiky v rámci Evropské unie a ostatních mezinárodních organizací. Školství a jeho úroveň slouží také k celosvětovému srovnání například prostřednictvím organizace OECD. Školství vystupuje jako smíšený statek. Stát se rozhodl tento statek zabezpečovat pro všechny. Oblast školství proto řadíme do veřejného odvětví a do systému veřejných financí. V oblasti školství se prosazuje decentralizace. Setkáváme se s pojmem regionální školství, které je klíčové ve financování škol. Oblast vzdělávání je jednou z klíčových politik ovlivňujících další významné oblasti. Kvalitní školská soustava s kvalitními nabídkami oborů ovlivňuje lidský kapitál a celou společnost.

2 Financování školství v České republice

Financování významných oblastí veřejného sektoru je především záležitostí veřejných financí. V České republice se pro oblast školství převážně setkáváme s veřejnými zdroji, které mohou být doplněny soukromými zdroji. Jak jsme si objasnili, školství řadíme do veřejného sektoru, proto převážně odtud pochází nejvýznamnější a nejdůležitější finanční zdroj. Školství je součástí veřejných rozpočtů a tudíž i veřejných financí. Veřejné finance Hamerníková definuje následovně: „*Termínem „veřejné finance“ jsou označovány specifické finanční vztahy a operace probíhající v rámci ekonomického systému mezi orgány a institucemi veřejné správy na straně jedné a ostatními subjekty na straně druhé.*¹⁴“ Tato definice nám také představila vztah školství a veřejné správy. Jedním z účelů veřejných financí je zabezpečování veřejných statků. Vytváří se tak propojený fiskální systém. Tento systém zabezpečuje finanční prostředky pro chod veřejných záležitostí. Na jedné straně jsou příjmy, na druhé výdaje a dohromady tvoří veřejnou rozpočtovou soustavu. Cílem veřejného financování podle autorky Vomáčkové je efektivní vynakládání svěřených prostředků, zajištění standardního vzdělávání, realizace maximální přidané hodnoty ve vzdělávání a srovnání výstupů ke vstupům.

I v oblasti školství se v posledních letech setkáváme s pojmem efektivita. „*Efektivita v ekonomickém slova smyslu je zpravidla vyjadřována mezní mírou výnosu investic do statku vzdělání, což lze kvantifikovat následujícím vztahem: (přínosy/výdaje)-1 > 0.*¹⁵“ Problematiku spatřuji v návratnosti investic. Návratnost následně ovlivňuje opětovné financování. Pokud se jedná o oblast, kde je nízká návratnost, například z důvodu neuplatnitelnosti na trhu práce, tak z ekonomického hlediska není pro stát výhodné dále investovat do tohoto druhu vzdělávání.

Veřejné finance jsou závislé na veřejné volbě. Ta udává alokaci finančních prostředků a redistribuci. Hamerníková: „*Veřejný sektor představuje tu sféru společnosti, která se nachází ve veřejném vlastnictví, rozhoduje se v ní veřejnou volbou a probíhá v ní veřejná kontrola, přičemž účelem fungování veřejného sektoru je naplňování veřejného zájmu a správa věcí veřejných.*¹⁶“ Veřejné finance jsou úzce spojené s veřejnou volbou. Ta rozhoduje pomocí veřejného zájmu. Veřejný zájem vychází z vyjednávání subjektů ve veřejné volbě. Mezi subjekty neboli aktéry řadíme politiky, občany, zájmové skupiny a byrokracii.

---

¹⁴ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 340 s. ISBN 978-80-735-7497-0. S. 11.

¹⁵ *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. 1. vyd. Editor Jaroslav Kalous, Arnošt Veselý. Praha: Karolinum, 2006, 172 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-1259-3. S.97.

¹⁶ HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 340 s. ISBN 978-80-735-7497-0. S. 23.

V demokratickém systému dochází k veřejné volbě pravidelně. Nejviditelnější je před volbami a při rozhodování o vládním rozpočtu na další kalendářní rok. Avšak tento postup se objevuje i u menších institucí. Jmenujme kraje, obce a jejich organizace. Součástí veřejné volby jsou i zájmové skupiny. Jejich role spočívá v maximalizaci vlastního užítku. Hamerníková uvádí klasifikaci těchto zájmových skupin podle Sopóci. Zájmové skupiny máme ochranné a podpůrné. Ve veřejné volbě se uplatňuje hlasování.

Financování školství je také legislativně upraveno především zákonem č. 561/2004 Sb., ale další informace nalezneme v zákoně č. 250/2000 Sb., kde nalezneme informace o rozpočtových pravidlech územně samosprávných celků. Příspěvková organizace hospodaří s financemi pocházejícími z rozpočtu. Školy zde vystupují jako příspěvkové organizace obce. Rozpočet zřizovatele a kraje je spojnicí mezi jednotlivými školami a státním rozpočtem. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů nám stanovuje základní hospodaření příspěvkových organizací, a který dále rozepisuje školský zákon. Finanční příspěvek je stanoven na kalendářní rok. Pokud nejsou finance vyčerpány, přebytek se převádí do fondů a je později využit. Výši příspěvku stanovují daná kritéria či výkony.

Po vstupu do Evropské unie jsme se stali součástí její strategií. Evropská unie vytváří záměry v různých oblastech politiky. Oblast školství má pro Evropskou unii velký význam. Školství je klíčem k budoucnosti. Podpora školství a rozvoj jsou důležité pro budoucnost celé společnosti, proto Evropská unie poskytuje investice do této oblasti. Poukazuje na provázanost vzdělávání a trhu práce. Zaměřuje se na programy pro konkurenceschopnost. Cílem je plné využití ekonomického potenciálu s kvalitním základem ve vzdělávací soustavě. „*Obchodu, vědě a umění se bude dařit v zemi, jež chytře investuje právě do této oblasti.*¹⁷“ Evropská unie klade důraz na zabezpečení vzdělávání pro všechny. Zde vidíme významné postavení školství a jeho provázanost s dalšími sektory. Investuje do této oblasti, protože předpokládá, že růstem vzdělání u jedinců poroste i společenská a hospodářská úroveň státu a následně i společenství a tyto investice se unii vrátí zpět. Výsledkem může být větší schopnost konkurence na světovém trhu. Nejdříve musí být zabezpečena kvalitní pracovní síla, která vzejde z kvalitního vzdělávacího systému. Evropská unie předpokládá, že vyšší vzdělání k práci je nejjistější cesta. S tím se dá souhlasit jen za předpokladu, že následná nabídka na trhu práce odpovídá realitě a

---

¹⁷ Evropská komise. Vzdělání, odborná příprava, mládež a sport. [online] [cit. 5.1.2015] Dostupné na: http://europa.eu/pol/educ/index_cs.htm. S.3.

potřebám poptávky. Evropská unie a následně i stát by měli zabezpečit takové investice do vzdělávání, které budou efektivní pro trh práce.

2.1 Vývoj financování školství

Samostatné školství a školství jako součást veřejné správy na území České republiky se vyvíjelo po celou dobu existence státních útvarů na našem území. Do školství zasáhly události politické, mocenské, válečné a společenské. První neformální vzdělávání na našem území je spojeno se vznikem státních útvarů. Jednalo se o klášterní a katedrální školy. Z toho vyplývá, že vzdělání spadalo pod církve. Vliv státu do tohoto sektoru započal v 18. století v době vlády Marie Terezie. Školství se díky reformě stalo věcí státu. K tomu vedlo hned několik důvodů. Jednalo se především o hospodářský a společenský rozvoj monarchie. Od této doby můžeme mluvit o školství a vzdělávací politice.

Školství je považováno za jedno z významných oblastí veřejného sektoru. Ze společenského pohledu poskytuje rozvoj společnosti a její posun. Z ekonomického školství přispívá k rozvoji národního hospodářství. Z těchto důvodů bylo důležité konstituovat školskou správu. V roce 1760 vzniká studijní dvorská komise spravující školskou správu v monarchii. V odborné literatuře *Dějiny správy v českých zemích* uvedli autoři: „*Její vytvořením byl prakticky prolomen neomezený vliv církve na školství, znamenající ve svých důsledcích jeho postátnění.*“¹⁸ Všeobecný školský řád z roku 1775 zavedl nový školský systém. Financování elementárních škol pocházelo z obce, od šlechty a od státu. „*Náklady na školy triviální měla nést obec a šlechta, na školy hlavní stát.*“¹⁹ Triviální školy byly financovány ještě farnostmi, při které byla škola zřízena. Ta vyplácela jednu část mzdy učitele a druhou část vyplácela obec. Šlechta se podílela na materiálních stránkách vzdělávání. Hlavní školy se nacházely v krajských městech a byly zcela financovány státem.

Další reforma školství proběhla v roce 1869. Říšský zákon školský zvaný také jako Hasnerův zákon definitivně zavedl povinnou školní docházku a prodloužil ji z 6 na 8 let. Všechny školy byly nyní většinou státní. Financovány byly státem a z učitelů se stávají státní zaměstnanci. Tento nový status přináší pro učitele výhody v podobě pravidelného platu a renty. Květnový zákon rozšířil vliv státu na školství. Přinesl také větší potřeby investic do vzdělávání

---

¹⁸ HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, Jan JANÁK, Jan DOBEŠ a Jan JANÁK. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. [2. vyd.]. Praha: NLN, 2005, 568 p. ISBN 978-80-710-6709-2. S. 147.

¹⁹ VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 402 s. ISBN 978-80-247-1734-0. S. 70.

díky budování sítě škol. Růžena Váňová uvádí následující: „*Za zásadní pozitiva nového zákona lze pokládat sekularizaci (zesvětštění) a etatizaci (zestátnění).*“²⁰

První světová válka znamenala mnohé změny, avšak k těmto zásadním změnám v oblasti školství nedošlo. Jsou ponechány dřívější zákony z doby Rakouska-Uherska. Až v roce 1920 zákon č. 292, jímž se upravuje správa školství, přináší nové úpravy do této oblasti, §35 tohoto zákona uvádí k financování vzdělávání následující: „*Všecký náklad věcný na veřejné školství národní uhrazuje školní obec, pokud jinak není stanoveno dosavadními zákony. Náklad na sbírky učebních pomůcek a knihovny školní, jakož i ostatní náklad zejména všechen náklad osobní hradí se ze státních peněz.*“²¹ Vývoj školství a územní samosprávy byl přerušen druhou světovou válkou. Po roce 1948 se postupně likviduje územní samospráva a vše je jednotné. Školství se financuje ze státního rozpočtu a vychází z politické potřeby státu a jeho nového směru. Ve školství se setkáváme s jednotnými obory. Vše je kontrolováno státní mocí. Existuje monopol státu na vzdělávací služby.

Změny v oblasti školství následně probíhaly po roce 1989. Objevují se nové styly ve vzdělávání, zakládají se soukromé školy, školství se začíná osvobozovat od státní moci. Státní školy získávají právní subjektivitu. Mění se i financování. Dbá se na kvalitu vzdělávacího procesu a jsou vypracována nová pravidla ve financování školství. Zákon č. 564/1990 Sb. rozděluje kompetence výkonu regionálního školství na ředitele zařízení, obec, školské úřady, Českou školní inspekci či na ministerstvo. V roce 2000 byl schválen zákon č. 132/2000 Sb., kdy od 1. 1. 2001 zasahují do školství nově vzniklé kraje. V roce 2004 byl schválen tzv. školský zákon č. 561/2004 Sb. a je platný dodnes. Tímto zákonem se ruší školské úřady a jsou nahrazeny obcemi s rozšířenou působností a krajskými úřady. Financování školství probíhá prostřednictvím normativů a zasahují do něj krajské úřady.

2.2 Financování školství ze státního rozpočtu

Peková uvádí jako hlavní úkol veřejných financí zajištění zdrojů pro financování netržních aktivit státu a územní samosprávy. Využívání veřejných financí by mělo být hospodárné a efektivní. Do veřejných financí řadíme centrální orgány a orgány územně samosprávných celků. Využívá se zde přenesený výkon pro tvorbu rozpočtů.

---

²⁰ VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 402 s. ISBN 978-80-247-1734-0. S. 74.

²¹ Zákon 292/1920 Sb., jímž se upravuje správa školství. ASPI Wolters Kluwer [online]. [cit. 5.12.2014] Dostupné na: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=1873&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky tvoří v rozpočtu kapitolu 333. Rozpočet je financován programově. Rozpočet ministerstva je ve formě výdajových bloků a klade důraz na odpovědnost při čerpání. Z celkového rozpočtu největší objem výdajů tvoří výdaje na regionální školství a na vysoké školství. Rozpočet kapitoly 333 tvoří především výdaje. Převážně se to týká výdajů na platy zaměstnanců. Výdaje jsou rozepisovány podle republikových normativů na jeden kalendářní rok. Tok financí z ministerstva pro regionální školství směřuje k jednotlivým krajům.

2.2.1 Financování školství z rozpočtu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Hospodaření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je součástí státního rozpočtu, kde ho najdeme pod kapitolou 333. Ministerstvo navrhuje rozpočet pro svou kapitolu. Vychází z předešlého rozpočtu a zahrnuje do něj potřebné změny. Jako orientační ukazatele jsou mzdové náklady, počet zaměstnanců a průměrný měsíční plat. Vliv na tyto ukazatele má počet dětí, žáků a studentů, se kterými se v rozpočtu počítá. Rozpočet pro rok 2009 je připravován podle sledovaných závazných ukazatelů, proto by měl být transparentnější a měl by být více adresný. Nutné projednání vlády a schválení má vliv na rozpočet této kapitoly. Každá vláda má svou strategii jednotlivých ministerstev a stanovené strategické cíle, které chce během svého působení u moci dosáhnout. V tomto kroku tedy můžeme spatřovat politický vliv na úsek školství. Ten je pak i nadále patrný u krajských úřadů. U rozpočtu této kapitoly se setkáváme s vyššími výdaji než příjmy, protože se jedná o neziskovou oblast. Jelikož se jedná o sektor, kde je třeba předem znát tyto informace, a proto jsou stanoviska víceméně pevná stanoviska. Pro mimořádné události má ministerstvo rezervy pro řešení.

Financování regionálního školství vychází ze státního rozpočtu. Prostřednictvím ministerstva financí se jednotlivým kapitolám v rozpočtu přerozdělují finanční prostředky. Základem hospodaření se státními penězi je státní rozpočet. Stanovuje se na kalendářní rok a do jeho plánování zasahují politické strany u moci. Do rozpočtu vkládají své politické cíle, a tak ho ovlivňují. Příjmy státního rozpočtu, ze kterého je následovně přerozdělováno, dělíme na běžné a kapitálové. Běžné příjmy jsou následující: daně, cla, povinné odvody, správní poplatky, nedaňové příjmy, úroky a ostatní. Kapitálové příjmy pocházejí z prodeje nemovitého majetku, cenných papírů, příjmů z emise státních obligací a přijatých dotací z mimorozpočtových fondů²².

---

²² PEKOVÁ, Jitka. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5. S.256.

Pro diplomovou práci jsem se rozhodla uvést rozpočet kapitoly 333 od roku 2009 do roku 2013. Rozpočet ministerstva je převážně tvořen výdaji. Příjmy jsou minimální a pocházejí z projektů Evropské unie. V roce 2009 tvořily příjmy 10 464 879 tis. Kč. Následkem počínající krize můžeme v roce 2010 a v roce 2011 vidět pokles v příjmech. V roce 2010 se jednalo o 2 029 023 tis. Kč a následující rok o 6 153 421 tis. Kč – důsledek snižování příjmů. V roce 2012 příjmy stouply na 15 149 282 tis. Kč., v roce 2013 dokonce na 17 841 765 tis. Kč.

Rozpočet pro rok 2009²³ počítá s výdaji kapitoly celkem 134 661 633 v tis. Kč. Podíl výdajů na HDP činí 3,5 %. Z těchto celkových výdajů jsou rozděleny výdaje na běžné a kapitálové. K běžným výdajům řadíme mzdové prostředky, odvody a ostatní výdaje. Běžné výdaje pro rok 2009 tvoří 124 743 576 v tis. Kč. Na mzdy je vyčleněno 58 554 703 v tis. Kč. Z ostatních běžných výdajů jsou převedeny finanční prostředky vysokým školám ve výši 21 218 501 v tis. Kč, pro výzkum a vývoj 9 729 931 v tis. Kč. Pro regionální školství bylo určeno 6 437 426 v tis. Kč. Kapitálové výdaje tvoří 5 921 940 v tis. Kč. Rozpočet regionálního školství činí 84 465 949 v tis. Kč. Na regionální úrovni rozdělujeme přímé výdaje školství zřizované územně samosprávnými celky, soukromými osobami a církvemi. Soukromá a církevní zařízení ze státního rozpočtu získají pouze příspěvky na běžné výdaje a na ostatní běžné výdaje. Mzdové prostředky a odvody jsou závislé na jiném financování. I do tohoto sektoru v roce 2009 a v roce následujícím zasáhla hospodářská krize.

	Běžné výdaje celkem	Mzdové prostředky	Odvody	Ostatní běžné výdaje	Počet zaměstnanců
Výdaje regionálního školství v tis.Kč	84 465 949	57 383 357	20 645 166	6 437 426	225 869

Tabulka č. 1 : Výdaje regionálního školství pro rok 2009²⁴.

V roce 2009 byl stanoven rozpočet pro tuto kapitolu na rok 2010. Limit počtu zaměstnanců byl schválen ve výši 219 827²⁵ osob²⁶. Snížil se o 3,6 %. Na to má vliv snížený počet dětí, žáků a studentů pro tento rok a také snížení výdajů důsledkem hospodářské krize a jejího řešení. Tento počet zaměstnanců klesl o 14 032.

²³ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Rozpočet kapitoly MŠMT na rok 2009. [online] [cit. 25.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet-kapitoly-msmt-na-rok-2009>.

²⁴ Tamtéž

²⁵ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Rozpočet kapitoly MŠMT na rok 2010. [online] [cit. 25.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet-kapitoly-msmt-na-rok-2010>.

²⁶ Tento limit je stanoven bez počtu zaměstnanců financovaných z prostředků Evropské unie.

	Běžné výdaje	Mzdové	Odvody	Ostatní běžné	Počet
	celkem	prostředky		výdaje	zaměstnanců
Výdaje regionálního školství v tis.Kč	83 231 526	56 129 274	20 194 311	6 907 941	217 687

Tabulka č. 2: Výdaje regionálního školství pro rok 2010²⁷

Pro rok 2011 byl stanoven podíl výdajů na HDP 3,33 %²⁸. Běžné výdaje na mzdové prostředky byly stanoveny na 58 106 486 tis. Kč a ostatní běžné výdaje byly určeny na 39 793 894 tis. Kč. Z těchto výdajů pro regionální školství a přímo řízené organizace ve školství bylo stanoveno 82 832 690 tis. Kč. Do rozpočtu 2011 se promítlo snížení v položce ostatní běžné výdaje o 10% oproti minulému roku. Celkový počet dětí pro tento rok se snížil o 6 129 dětí, žáků, studentů. V minulém roce se počítalo s 1 547 406 a pro rok 2011 to bylo tedy 1 541 277. Pro základní vzdělávání se stav jednotek snížil, ale tento pokles nebyl tak velký jako v předešlém roce. Pokles činil pouze 5 025 žáků. Pro tento rozpočet byly stanoveny výdaje na regionální školství včetně přímo řízené organizace celkem 82 832 690 tis. Kč a z toho na běžné výdaje 82 528 690 tis. Kč.

	Běžné výdaje	Mzdové	Odvody	Ostatní běžné	Počet
	celkem	prostředky		výdaje	zaměstnanců
Výdaje regionálního školství v tis.Kč	82 528 690	56 400 721	19 734 639	6 393 533	217 634

Tabulka č. 3: Výdaje regionálního školství pro rok 2011²⁹.

Z tabulky je patrný pokles výdajů na odvody, ostatní neinvestiční výdaje a na limit pracovníků oproti minulému roku. Toto snížení proběhlo na základě avizovaného snížení ostatních výdajů o 10 %, snížení přidělů do fondu kulturních a sociálních potřeb.

Pro rok 2012 vláda schválila příjmy 15 149 282 tis. Kč a výdajů 137 851 240 tis. Kč. Podíl těchto výdajů na HDP byl 3,53 %. Pro tento rok byly stanoveny priority mzdových nákladů pedagogických pracovníků, na sport a na spolufinancování programů s Evropskou unií.

²⁷ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Rozpočet kapitoly MŠMT na rok 2010. [online] [cit. 25.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet-kapitoly-msmt-na-rok-2010>.

²⁸ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2011. [online] [cit. 29.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-2>.

²⁹ Tamtéž

Pro regionální školství bylo uvolněno 85 520 347 tis. Kč a z toho 85 416 347 tis. Kč na běžné výdaje regionálního školství. Celkově klesl počet dětí, žáků a studentů o 1 286³⁰.

	Běžné výdaje celkem	Mzdové prostředky	Odvody	Ostatní běžné výdaje	Počet zaměstnanců
Výdaje regionálního školství v tis.Kč	85 416 347	58 681 165	20 533 079	6 202 103	216 097

Tabulka č. 4: Výdaje regionálního školství pro rok 2012³¹.

Na rok 2013 byl stanovený objem výdajů ministerstvem oproti předešlému roku snížen o 11,6 %. Jedná se tedy o 14,2 mld. Kč³². Na HDP se výdaje podílí 3,62 %. Výdaje kapitoly tvoří celkem 140 411 693 tis. Kč a z toho 85 232 524 tis. Kč na regionální školství. Oproti minulému roku můžeme v tomto ukazateli vidět pokles, který činí 0,34 %. Pro tento rok se zvýšil počet jednotek zahrnutých do regionálního školství. Jedná se především o nárůst v předškolním vzdělávání a v primárním vzdělávání. Nastupují do škol děti silného populačního ročníku ze 70. let minulého století, děti tzv. Husákových dětí.

	Běžné výdaje celkem	Mzdové prostředky	Odvody	Ostatní běžné výdaje	Počet zaměstnanců
Výdaje regionálního školství v tis.Kč	85 141 526	57 869 285	20 248 923	7 023 318	215 832

Tabulka č. 5: Výdaje regionálního školství pro rok 2013³³.

2.2.2 Republikové normativy

Republikové normativy slouží k rozpisu rozpočtu finančních prostředků kapitoly 333 na jednotlivé kraje. „*Finanční normativ je částka vyjádřená v Kč, která udává průměrný příspěvek státu (dotační minimum) na pokrytí nákladů spojených s příslušnou činností (vzdělávání, ubytování, stravování aj.) na jednoho žáka na určitém typu školy za jeden rok.*³⁴“

Republikové normativy jsou pro kraje stanoveny. Kraje si je pak upravují podle svých priorit a finanční prostředky jsou rozdělovány následně dle krajských normativů. Při stanovení

³⁰ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2012. [online] [cit. 29.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-3>.

³¹ Tamtéž

³² Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2013. [online] [cit. 29.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-4>.

³³ Tamtéž.

³⁴ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5. S. 325.

republikových normativů se používá pojem věková kategorie. Republikové normativy řeší především § 161 školského zákona, kde nalezneme, že je stanovuje ministerstvo jako výši výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie³⁵ v oblasti předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných kraji, obcemi a svazky obcí na kalendářní rok. V těchto kategoriích nalezneme stanovenou výši normativů. Normativy jsou stanoveny také podle výdajů. V rozpočtu kapitoly 333 nalezneme rozdělení na neinvestiční výdaje (NIV), mzdové prostředky (MP), odvody a ostatní neinvestiční výdaje (ONIV). Součástí republikových normativů je také stanovení limitu počtu zaměstnanců na 1000 dětí, žáků, studentů. Pro porovnání uvádím vývoj republikových normativů od roku 2009 až do stanovených republikových normativů na rok 2015³⁶.

Pro ukázkou můžeme porovnat vývoj republikových normativů pro neinvestiční výdaje celkem v jednotlivých kategoriích od roku 2009 až 2015.

---

³⁵ **kategorie 3 – 5 let** zahrnuje počet dětí v mateřských školách dětí v přípravném stupni a v mateřských školách při zdravotnickém zařízení

kategorie 6 – 14 let zahrnuje počet žáků v základních školách, žáků v nižších ročnících víceletých gymnázií a v nižších ročnících konzervatoří v denní formě vzdělávání, žáků v přípravných třídách základních škol a v základních školách při zdravotnickém zařízení

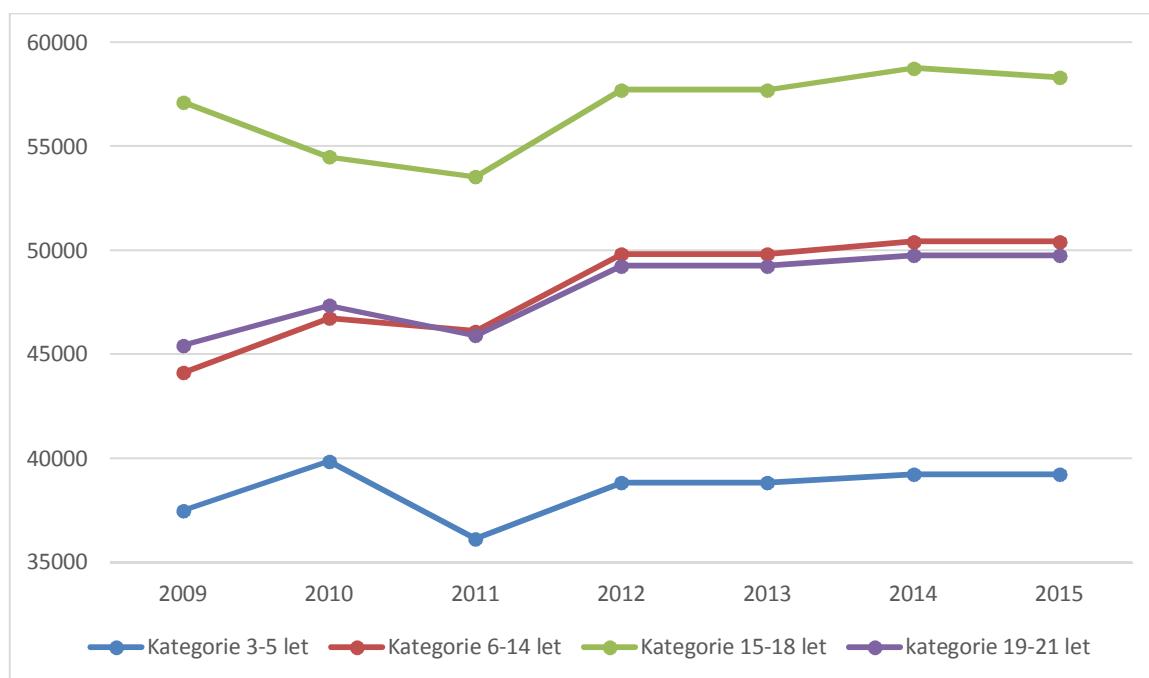
kategorie 15 – 18 let zahrnuje počet žáků ve středních školách v denní formě vzdělávání včetně zkrácených studií, bez žáků nástavbového studia a bez žáků nižších ročníků víceletých gymnázií a nižších ročníků konzervatoří

kategorie 19 – 21 let zahrnuje počet studentů ve vyšších odborných školách v denní formě vzdělávání,

kategorie 3 – 18 let v KZÚV zahrnuje počet lůžek v zařízeních ústavní výchovy.

³⁶ Tabulka č. 1 až Tabulka č. 7. S. 82.

Graf č. 1: Vývoj republikových normativů³⁷.

Z grafu je patrné, že největší omezení ve veřejných financích způsobené snížením výdajů a regulace těchto výdajů proběhly v roce 2011. V té době byla u vlády politická koalice, která směřovala k regulacím. V roce 2012 se zvyšují stanovené republikové normativy a z důvodu úřednické vlády zůstaly pro rok 2013 zachovány. V roce 2014 vidíme růst křivky. Vliv na republikové normativy má složení nové vlády a její zaměření.

Finanční prostředky ze státního rozpočtu lze využít na platy/mzdy, jejich náhrady, na odměny a odstupné. Dále je lze využít na výdaje spojeného s úhradou pojistného, přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb, na ostatní výdaje spojené s pracovním poměrem, výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou, na učební pomůcky, školní potřeby, školní potřeby pro žáky se zdravotním postižením, pro vzdělávání pedagogických pracovníků a na prostředky na činnost rozvoje školy a kvality vzdělávání³⁸. Republikové normativy mají informační charakter. Soustava republikových normativů je určena pro krajské úřady, které na jejich základě vydávají krajské normativy.

Tabulky nám představily stanovené republikové normativy v jejich pětiletém vývoji. Z tabulek můžeme určit, že největší část výdajů je přerozdělována do věkové kategorie 15–

³⁷ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky. [online] [cit. 29.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/normativy-1>.

³⁸ SVOBODA, Ivo a Miroslav MARINČÁK. *Správní řízení a finance v životě školy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, 69 s. ISBN 978-80-244-1827-8. S.15.

18 let. Jedná se o zcela adekvátní rozložení nákladů, protože v této věkové kategorii se setkáváme se střední odbornou školou, vyšším sekundárním vzděláváním.

2.3 Shrnutí kapitoly

V předešlých kapitolách bylo objasněno financování školství v České republice. Financování školství je upraveno zákony č. 561/2004 Sb. a 250/2000 Sb. Financování školství probíhá na dvou úrovních. Jedná se o celostátní úroveň a regionální. Celostátní úroveň vede přímo od ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Ve státním rozpočtu ministerstvo najdeme pod kapitolou 333. Rozpočet této kapitoly je stanoven na kalendářní rok. Financování školství je rozdělné na financování vysokých škol, vědy a výzkumu a na regionální školství. Pro regionální školství jsou stanoveny na kalendářní rok republikové normativy. Ty slouží k určení výdajů v jednotlivých věkových kategoriích. Finanční tok vede ze státního rozpočtu přes kapitolu 333 ke krajům, kde dochází k novému přerozdělování peněz na základě krajských normativů. Tyto krajské normativy zohledňují vývoj školství v jednotlivých krajích. Prostřednictvím obecních úřadů jsou kraji navrhovány rozpočty jednotlivých škol. Následně jednotlivé školy získají finanční prostředky pro svou činnost. Kraj těmito financemi může regulovat školství ve své působnosti. Školy a školská zařízení dostanou tak finanční prostředky na jednotku výkonu.

3 Financování regionálního školství

V České republice se setkáváme v oblasti školství s decentralizací. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy má ponechané finanční kompetence a kompetence vzdělávací politiky. Stát si ponechal mocenské postavení. Zabezpečuje funkci produkční a materiální. Průcha uvádí: „*Odpovídá za uplatňování státní finanční politiky v odvětví školství a ze státního rozpočtu z kapitoly školství uhrazuje školám tzv. přímé vzdělávací náklady.*“³⁹ Převážně se jedná o náklady na mzdy, odvody s nimi spojené a učební pomůcky. Ministerstvo určuje směr školství, ale do tohoto působení zasahují díky decentralizaci i nižší územně samosprávné celky. V rámci decentralizace se mluví o regionálním školství.

Zákonem ministerstvo svěřilo organizování samosprávy ve školství krajům a obcím. Na této úrovni se setkáváme se školskými odbory. „*V oblasti regionálního vzdělávání je hlavním řídicím subjektem stát a hlavní zdroje financování státní rozpočet rozdělovaný orgány státní správy, které působí na centrální, regionální a místní úrovni.*“⁴⁰ Popis činností spojených se školstvím na nižší úrovních najdeme v zákoně č. 561/2004 Sb., školský zákon. Obce či svazky obcí zřizují mateřské a základní školy, které pak následně ekonomicky spravují.

Na regionální úrovni se zřizují příspěvkové organizace v oblasti školství. V Uherském Hradišti nalezneme příspěvkové organizace typu mateřská škola, základní škola a dům dětí a mládeže. Celkem se zde nachází 8 takových organizací. Školské odbory zřízené při obcích s rozšířenou působností spolupracují s příspěvkovými organizacemi, které se vyskytují v jejich působnosti. Odbory je metodicky řídí. Každá z těchto příspěvkových organizací vystupuje jako právnická osoba. Na činnosti této organizace se podílí rozpočet obce. Město Uherské Hradiště dotuje tyto instituce prostřednictvím příspěvku z rozpočtu.

Kromě ministerstva do financování školství zasahují i územně samosprávné celky. Největší vliv mají pak kraje na stanovení výše krajských normativů. Ty stanovuje rada kraje podle stanovených priorit školství. Zde jsou patrné odlišnosti mezi jednotlivými kraji. Kraj rozděljuje finanční prostředky získané od ministerstva obcím. Obec, jako zřizovatel dále dotace rozděljuje. Instituce na regionální úrovni jsou převážně dotovány ze státního rozpočtu, z příspěvků z rozpočtu zřizovatele. Přerozdělení finančních prostředků od zřizovatele záleží na rozvaze jednotlivých úřadů. Především sem zasahují finanční potřeby školy na provoz. Školská

---

³⁹ *Pedagogická encyklopedie*. Vyd. 1. Editor Jan Průcha. Praha: Portál, 2009, 935 s. ISBN 978-80-7367-546-2. S.546.

⁴⁰ Tamtéž. S.545.

organizace může získat finanční prostředky z doplňkové činnosti. Jedná se o získávání finančních prostředků z jiných zdrojů než ze státního rozpočtu. Doplňková činnost je upravena zákonem, kde hlavně najdeme ustanovení, že tato činnost nesmí zasahovat či omezovat hlavní činnost organizace. V doplňkové činnosti lze využít odborné kvalifikace zaměstnanců či zařízení školy. Mezi další finanční zdroje patří také fondy a soukromé dary.

Pro rozdělování ze státního rozpočtu je potřebné mít stanovené podmínky. Na základě těchto podmínek a jejich splnění se finanční prostředky mohou rozdělovat. V našem případě se jedná o podmínku, aby školská organizace byla zapsána v rejstříku škol vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Mezi další podmínky si stát, který si ponechal mocenský vliv v oblasti školství, stanovil, že prostředky ze státního rozpočtu mohou být využity maximálně do výše stanovené kapacity instituce. Tuto kapacitu má každá škola a školské zařízení stanovené a uvedené v rejstříku škol. Poskytnuté zdroje musí být využity pro výkon organizace.

3.1 Krajské normativy

Krajské úřady se stávají v rozdělování financí klíčovými. Na základě republikových normativů jsou na jejich účty převáděny finanční prostředky. Při tvorbě krajských normativů vychází kraj z návrhů, které mu předloží obecní úřady s rozšířenou působností. Krajský úřad provádí rozpis normativů na základě limitu počtu zaměstnanců (Lim) a na základě přímých výdajů tvořených prostředky na platy (Pp1) a na ostatní osobní náklady (OON). Krajský úřad nejdříve stanoví limit počtu zaměstnanců, který je zásadní pro tvorbu normativů. Vychází

ze vztahu:
$$Lim = \frac{Pp1 \text{ (v Kč)}}{12 * P_{\text{prům}}^{41} \text{ (v } \frac{\text{Kč}}{\text{měsíc}})}$$

Na základě vyhlášky č. 492/2005 Sb. o krajských normativech se finance v oblasti regionálního školství přerozdělují. Každý kraj se řídí touto vyhláškou, ale nalezneme zde rozdíly, které jsou vyvolány především politickou různorodostí v krajích. Vyhláška nám zceluje tvorbu krajských normativů.

Stanovuje nám jednotku výkonu. Touto jednotkou výkonu je jedno dítě, žák ve školních institucích typu mateřská škola s celodenním provozem nebo s omezenou docházkou

---

⁴¹ P_{prům} se pro příslušný kalendářní rok stanoví jako podíl závazného ukazatele prostředků na platy stanoveného právnické osobě krajským úřadem v uplynulém kalendářním roce k dvanáctinásobku limitu počtu zaměstnanců, stanoveného právnické osobě krajským úřadem v uplynulém kalendářním roce. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Směrnice Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č.j.:28 768/2005-45, kterou se stanoví závazné zásady, podle kterých provádějí krajské úřady rozpis finančních prostředků státního rozpočtu. [online] [cit. 15.2.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/dokumenty/smernice-ministerstva-skolstvi-mladeze-a-telovychovy>.

a s internátním provozem. Dále se jedná o základní školu s třídami prvního stupně, oběma stupni, druhým stupněm a o speciální základní školu. Může se jednat také o dítě v přípravné třídě. V sekundárním stupni se jedná o žáka na střední škole, konzervatoři a nástavbového studia. Započítává se jednotka jako žák kurzu, uměleckého oboru, poradenského zařízení, ambulantních služeb, střediska volnočasových aktivit, družiny, jídelny. V neposlední řadě se jedná o studenta na vyšší odborné škole.

Vyhláška nám také stanovuje ukazatele, které jsou rozhodné pro stanovení krajských normativů. Mezi rozhodné ukazatele vyhláška řadí průměrný počet jednotek výkonu připadajícího na 1 pedagogického pracovníka (N_p) a na nepedagogického pracovníka (N_o); průměrný měsíční plat pedagogického pracovníka (P_p) a nepedagogického pracovníka (P_o); průměrná měsíční výše ostatních neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu na jednotku výkonu ($ONIV$)⁴². Ukazatele nám pak tvoří vztah mezi ukazateli a jednotkou výkonu. Pro školy a školská zařízení, která jsou tvořena pedagogickými a i nepedagogickými pracovníky je vztah následující⁴³:

$$\frac{1}{N_p} * P_p * 12 * 1, Proc + \frac{1}{N_o} * P_o * 12 * 1, Proc + ONIV$$

Tento vzorec lze pak upravit podle rozsahu poskytovaných školních služeb. Například, pokud se jedná o dítě v mateřské škole, které zde pobývá pouze v polodenním provozu, se k základní částce stanoví opravný koeficient ve výši 0,5. Obdobně se postupuje při opravě koeficientu u žáka s individuálními potřebami na koeficient 0,25. Touto hodnotou se základní částka vynásobí. Do krajských normativů se také započítávají příplatky na speciální vzdělávací potřeby jednotek.

Vyhláška mimo jiné slouží také ředitelům škol k představě, jakým způsobem bude kraj rozhodovat o výši krajských normativů. Vyhláška tedy nabízí předběžný odhad finančních prostředků, se kterými může ředitel školy počítat. Krajský úřad může zvýšit hodnotu krajského normativu, pokud jej má finančně zabezpečený. Krajský úřad má lhůtu maximálně

---

⁴² Vyhláška č. 492/2005 Sb. o krajských normativech. Zákony pro lidi [online]. [cit. 3.1.2015] Dostupné na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-492>.

⁴³ *Proc* je součtem procent sazby pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, jehož poplatníkem je zaměstnavatel, procent sazby pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, které platí zaměstnavatel za své zaměstnance, a procent, v jejichž výši se stanoví základní příděl, kterým je tvořen fond kulturních a sociálních potřeb. Tamtéž.

30 pracovních dní od obdržení rozpisu rozpočtu od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, aby zveřejnilo i své normativy.

Krajský úřad při tvorbě krajských normativů také vychází z dlouhodobého záměru kraje a jeho rozvojem, na rámcové vzdělávací programy, na rozsah poskytovaných služeb a na naplněnosti tříd. S demografickým vývojem nastává problém s naplněností tříd. Ve výroční zprávě Zlínského kraje jsou navrženy dvě možnosti pro řešení malého počtu žáků. Jedním z řešení je vytvoření malotřídky a druhým je požádání zřizovatele o výjimku. Ve Zlínském kraji se setkáváme s možností pokračovat v nižším sekundárním vzdělávání na víceletých gymnáziích. Tato možnost je ale kapacitně omezena. Odbor školství kraje musí brát také v úvahu změny rámcového vzdělávacího programu. Tyto změny významně zasahují do finanční situace škol. Aby mohly školy splnit požadavky rámcového vzdělávacího programu, musí mít finanční prostředky pro nové učební pomůcky, nové metodické pomůcky a pro vzdělávání pedagogických pracovníků. V současné době se pozornost zaměřuje na finanční gramotnost, matematiku a její nové úpravy, cizí jazyk či čtenářskou gramotnost. Základní školy musely zpracovat tyto požadavky do svých vzdělávacích programů.

Zlínský kraj ve své zprávě poukazuje na možnost zapojení škol do programu „*EU peníze školám*“. Jedná se o operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost, ze kterého v posledních letech mohly základní a střední školy čerpat finanční prostředky pro rozvoj a zkvalitnění problematických oblastí. Vydání krajských normativů nemusí být definitivní. Ředitelé škol a školských zařízení mohou v dohadovacím řízení obhájit nevyhovující rozpis pro jejich zařízení. Kromě normativů jsou školám poskytovány prostředky účelové.

Uherské Hradiště ze Zlínského kraje během minulého roku získalo na platy finanční prostředky ve výši 313 652 688 Kč⁴⁴, na ostatní osobní náklady 4 603 807 Kč, ostatní neinvestiční výdaje 120 500 949 Kč a na neinvestiční výdaje 438 757 444 Kč. Pro jednotlivé základní školy v Uherském Hradišti v roce 2014 byly rozděleny následovně.

---

⁴⁴ Informační a vzdělávací portál Zlínského kraje. Přímé vzdělávací výdaje škol a školských zařízení zřizovaných obcemi na rok 2014. [online] [cit. 28.1.2015] Dostupné na: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.zkola.cz%2Fmanagement%2Foddelenirozpoctuvprenesene%2Fskolyzrizovaneobcemi%2FDocuments%2FUZ%252033353%2520-%2520obecn%25C3%25AD%2520%25C5%25A1koly.xls&ei=ewv_VKfxDoeaygPw54GgCA&usg=AFQjCNFS90tVzrZzQ2qnNnvvQvJQ8_GiFg&bvm=bv.87611401,d.bGQ&cad=rja.

v Kč	platy	OON	ONIV	NIV
ZŠ Sportovní	14741695	440000	5897583	21079287
ZŠ UNESCO	15050584	185000	5934809	21170393
ZŠ Větrná	15343863	95000	5872309	21311172
ZŠ Za Alejí	11783124	160000	4630631	16573755
ZŠ Jarošov	5821172	60000	2241150	8122322
ZŠ T.G.Masaryka	5306867	250000	2219640	7776507

Tabulka č. 6: Finanční prostředky od kraje určené jednotlivým základním školám v Uherském Hradišti⁴⁵.

3.2 Situace základního školství v Uherském Hradišti

Město Uherské Hradiště může podle svých pravomocí být zřizovatelem neziskových organizací. Tyto organizace vznikají na základě zřizovací listiny, kde najdeme název, sídlo, vymezení účelu a předmětu činnosti. Neziskové organizace se dělí na vzájemně prospěšné společnosti a veřejně prospěšné společnosti. Příspěvkové organizace patří do skupiny veřejně prospěšné. Typickým znakem je jejich propojenost s veřejným rozpočtem. V oblasti školství zřizuje město příspěvkové organizace.

Pod městským úřadem Uherské Hradiště v organizační složce úřadu nalezneme odbor školství a sportu. Pracovníci tohoto odboru komunikují se školami a školskými zařízeními. Městský úřad podle směrnice Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č.j.: 28 768/2005- 45 předkládá krajskému úřadu návrhy rozpočtů svých organizací. Ivo Svoboda upozorňuje na skutečnost: „*V praxi to ale funguje většinou na základě požadavku KÚ o spolupráci. Je chybou, že tato povinnost spolupráce KÚ s obecními úřady s rozšířenou působností není kogentně zakotvena v zákoně.*“⁴⁶

Odbor školství projednává s ředitelem školy předložený rozpočet. Směrnice nám uvádí postup v tomto nepostačujícím rozpočtu. Než se věc předá ke krajskému úřadu k projednání, jedná s ředitelem školy místní odbor o finanční rozvaze právnické osoby. Rozvaha se zaměřuje na počty zaměstnanců, jejich mzdy a další běžné výdaje na kalendářní rok. Ředitel školy obhazuje vývoj počtu zaměstnanců a výdajů. Následně odbor porovná rozvahu rozpisu přímých

⁴⁵ Informační a vzdělávací portál Zlínského kraje. Přímé vzdělávací výdaje škol a školských zařízení zřizovaných obcemi na rok 2014. [online] [cit. 28.1.2015] Dostupné na: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.zkola.cz%2Fmanagement%2Foddelenirozpoctuvprenesene%2Fskolyzrizovaneobcemi%2FDocuments%2FUZ%252033353%2520-%2520obecn%25C3%25AD%2520%25C5%25A1koly.xlsx&ei=ewv_VKfxDoeaygPw54GgCA&usg=AFQjCNFS9OtVzrZzQ2qnNvwQvJQ8_GiFg&bvm=bv.87611401,d.bGQ&cad=rja

⁴⁶ SVOBODA, Ivo a MIROSLAV MARINČÁK. *Správní řízení a finance v životě školy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, 69 s. ISBN 978-80-244-1827-8. S.22.

výdajů s návrhem nového dostačujícího rozpočtu. Obecní úřad předloží krajskému úřadu nový návrh odstraňující tyto disproporce.

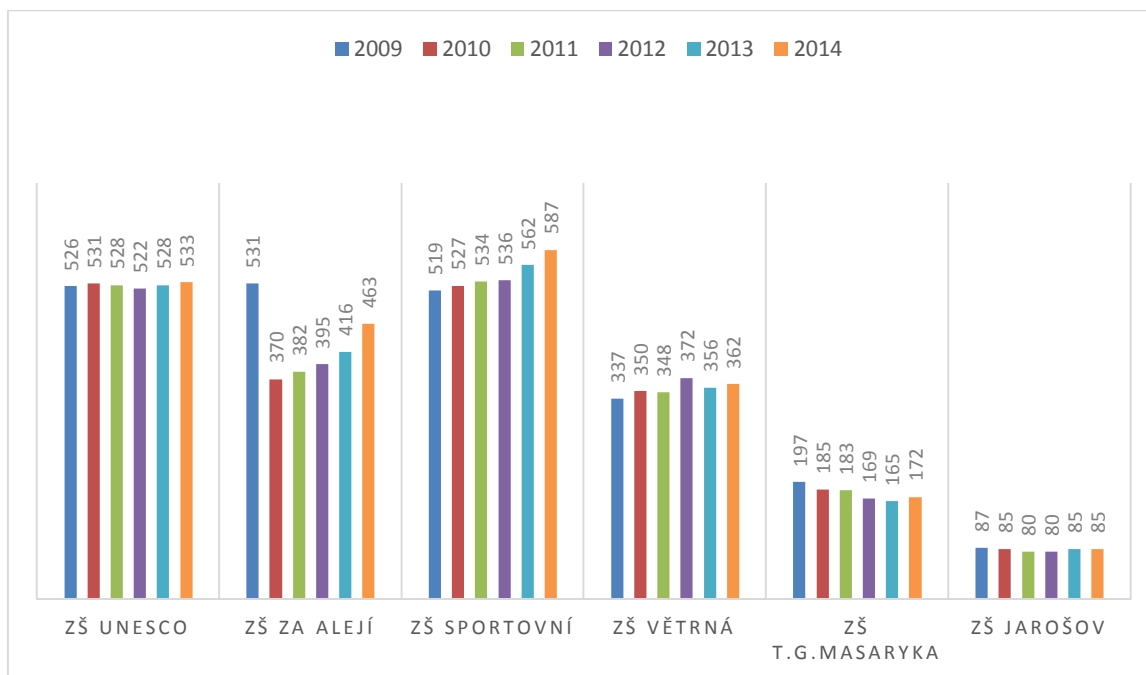
Město Uherské Hradiště má zřízen fond mládeže a vzdělávání. Tento fond je určen pro děti a mládež do věku 26 let. „*Fond je určen k poskytování finančních prostředků formou dotací na podporu fyzických a právnických osob, které rozvíjí činnosti v oblasti vzdělávání nebo v oblasti práce s dětmi a mládeží.*“⁴⁷ Fond poskytuje finanční prostředky ve formě dotací. Řídí ho odbor školství a ekonomický odbor. Nejedná se o finanční dotaci pro základní školy. Fond je zřízen převážně pro organizace pracující s dětmi a mládeží. Základní školy mohou z těchto prostředků čerpat prostředky na organizace akcí typu soutěží, olympiád, prezentací a kulturních akcí podporujících tradice města, kde je realizátorem místní základní škola. Dále se mohou čerpat na uhrazení přepravy na výše jmenované akce, když je realizátorem jiné město. Přihlásit se o dotaci mohou fyzické a právnické osoby, které rozvíjí činnost v oblasti vzdělávání. Tyto projekty projednává komise školského odboru a na základě doporučení je město schvává. Podmínkou pro čerpání z fondu je, aby fyzické a právnické osoby pracující s dětmi a mládeží měly svoji činnost na území města. Příjem fondu pochází převážně z rozpočtu města, z přebytku předešlých let či z úroků.

Vývoj školství na základních školách v Uherském Hradišti můžeme sledovat v následujících grafech, kde uvedu počet dětí v těchto zařízeních a počet zaměstnanců. Vycházet budu z rozpočtů jednotlivých let pro odbor školství a sportu.

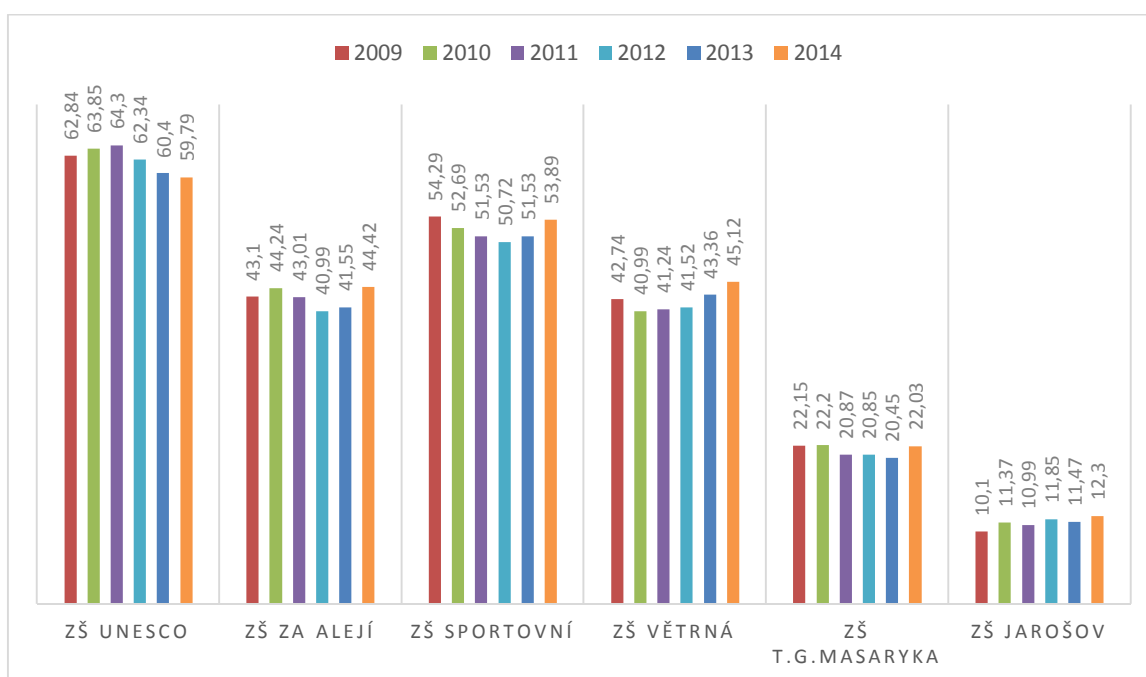
---

⁴⁷ Město Uherské Hradiště. Město Uherské Hradiště. Pravidla pro poskytování dotací z fondu mládeže a vzdělávání města Uherské Hradiště. [online] [cit. 28.12.2014] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/25558-502-Pravidla+-+Fond+mladeze+a+vzdelavani.aspx>.

Graf č. 2: Vývoj počtu dětí na základních školách v Uherském Hradišti⁴⁸.

Graf č. 3: Vývoj počtu zaměstnanců základních škol v Uherském Hradišti⁴⁹.

Z obou grafů je patrné, že největší základní školou v Uherském Hradišti je ZŠ UNESCO. ZŠ Sportovní je s počtem dětí hned za ní. Obě tyto školy mají speciální zaměření. ZŠ UNESCO je převážně jazyková základní škola, kde se rozšiřují znalosti jazyků u žáků. ZŠ Sportovní má naopak na druhém stupni v jednom ročníku dvě třídy sportovní. ZŠ T. G. Masaryka se snaží

⁴⁸ Město Uherské Hradiště. Výroční zprávy. [online] [cit. 17.12. 2014] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Folders/1937-1-Vyrocní+zpravy.aspx>.

⁴⁹ Tamtéž.

prosadit jiný styl výuky, ale jedná se pouze o základní školu s prvním stupněm. Vývoj počtu pracovníků je spojený s počtem žáků.

3.3 Finanční prostředky z rozpočtu města Uherské Hradiště

Finanční hospodaření územních samosprávných celků najdeme v zákoně č. 250/2000Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Jako nástroj finančního hospodaření je určen rozpočet. „*Dlouhodobým cílem hospodaření obce i kraje by měl být vyrovnaný rozpočet, případně přebytkový rozpočet.*⁵⁰“ Rozpočet je finanční plán, kterým se řídí financování činnosti územního samosprávného celku. Příjmy rozpočtu obce jsou tvořeny z vlastního majetku, své činnosti, z místních poplatků, z daní a dotací. Pro školství se jedná o dotace z rozpočtu kraje. Na druhé straně jsou postaveny výdaje rozpočtu. Z rozpočtu obce jsou hrazeny výdaje na výkon státní správy, výdaje na svoji činnost a další.

Zákon o rozpočtových pravidlech územně samosprávných celků popisuje i finanční hospodaření příspěvkových organizací. Mezi tyto organizace řadíme i základní školy zřizované obcemi či svazkem obcí. Příspěvkové organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými z vlastní činnosti a prostředky ze strany zřizovatele. Zřizovatel předává této příspěvkové organizaci majetek ke správě. Tato příspěvková organizace hospodaří podle svého stanoveného rozpočtu. Součástí rozpočtu organizace jsou příjmy ze své činnosti, avšak tyto příjmy nejsou dostatečné. „*Poněvadž však zabezpečují veřejné statky na neziskovém principu, uživatelské poplatky často nepokrývají ekonomicky nutnou výši nákladů, nejsou finančně soběstačné. Proto dostávají z rozpočtu zřizovatele finanční prostředky ve formě příspěvku.*⁵¹“ Příspěvek se týká provozu a investic. Příspěvkové organizace podléhají finanční kontrole. Tato kontrola vychází od zřizovatele. Zřizovatel má také vliv na doplňkovou činnost školy. Příspěvkovou organizaci obec zřizuje zřizovací listinou, kde najdeme i vymezenou činnost.

V diplomové práci budu porovnávat rozpočet územně samosprávného celku na úrovni obce. Město Uherské Hradiště je zřizovatelem šesti základních škol. Nyní porovnám rozpočet odboru školství a sportu od roku 2009 do roku 2014

---

⁵⁰ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5. S.262.

⁵¹ Termín příspěvek vyjadřuje z pohledu veřejných financí, že jde o transfer, kterým z daného veřejného rozpočtu zřizovatel pouze přispívá na financování nákladů spojených s činností příspěvkové organizace, neboť příspěvková organizace získává své vlastní příjmy, resp. tržby. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5. S.288.

V roce 2009 byly celkové příjmy města 920 016 tis. Kč a výdaje 963 514,6 tis. Kč. Rozpočet se během roku navyšoval o 43 498,6 tis. Kč. Pro oblast základních škol příjmy činily 136,2 tis. Kč a výdaje 20 780 tis. Kč. Od roku 2008 má město založený fond mládeže a vzdělávání, ve kterém bylo v roce 2009 k dispozici 208 tis. Kč. Běžné příjmy v odboru školství a sportu tvořilo 6 621,6 tis. Kč a výdaje 42 000,4 tis. Kč⁵². Finanční rozpočet příspěvkových organizací je tvořen vlastními výnosy, náklady, dotacemi a přímými výdaji na vzdělávání.

2009 (v tis. Kč)	vlastní výnosy	náklady	dotace od města	přímé výdaje na vzdělání
ZŠ UNESCO	3050	6912	3956,7	21580
ZŠ Za Alejí	2392	5832	3435,2	15683
ZŠ Sportovní	4698	7836	3355,1	20518
ZŠ a MŠ Větrná	2623	6540	3908,5	19072
ZŠ T.G.Masaryka	1416	2648	1235,6	8550
ZŠ a MŠ Jarošov	1405	3036	1869,1	6607
Celkem	15584	32804	17760,2	92010

Tabulka č. 7: Rozpočet základních škol v Uherském Hradišti pro rok 2009⁵³.

V roce 2010 byly stanoveny příjmy v rozpočtu města na 955 659,1 tis. Kč⁵⁴. Výdaje opět převyšovaly příjmy a činily 1 158 382,5 tis. Kč. V roce 2010 vzrostly příjmy odboru školství a sportu na 7 434,4 tis. Kč a i výdaje na 46 706,3 tis. Kč. Fond mládeže a vzdělávání měl k dispozici 143,5 tis. Kč.

2010 (v tis. Kč)	vlastní výnosy	náklady	dotace od města	přímé výdaje na vzdělání
ZŠ UNESCO	3392	7487	4175	20667
ZŠ Za Alejí	2589	6136	3547,4	14519
ZŠ Sportovní	4226	7455	333,2	19520
ZŠ a MŠ Větrná	3168	7050	4054	18469
ZŠ T.G.Masaryka	1555	2838	1316,7	8626
ZŠ a MŠ Jarošov	1070	3008	1812,3	6701
Celkem	16000	33974	15238,6	88502

Tabulka č. 8: Rozpočet základních škol v Uherském Hradišti pro rok 2010⁵⁵.

Rozpočet města na rok 2011 počítal s nižšími příjmy a výdaji, než tomu bylo minulý rok. Příjmy se snížily o 13 % a u výdajů se počítalo s poklesem 22,1 %. Fond mládeže

⁵² Město Uherské Hradiště. Ročenka města Uherské Hradiště 2009. [online] [cit. 21.1.2015] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/10801-2-Rocenka+mesta+2009.aspx>.

⁵³ Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2009. [online] [cit. 17.12.2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Uploads/10880-7-Vyrocní_zprava_2009pdf.aspx.

⁵⁴ Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2010. [online] [cit. 17.12.2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Articles/Uploads/56248-7-Vyrocní+zprava+2010+-+final+-+pracmpdf.aspx.

⁵⁵ Tamtéž.

a vzdělávání vzrostl oproti minulému roku o 16 % a činil 166,6 tis. Kč⁵⁶. V oblasti školství byl rozdíl mezi příjmy a výdaji 37 919,8 tis. Kč. Dotace z rozpočtu města jsou uváděny včetně ostatních dotací⁵⁷.

2011 (v tis. Kč)	vlastní výnosy	náklady	dotace od města	přímé výdaje na vzdělání
ZŠ UNESCO	3041	8709,2	5668,2	21650
ZŠ Za Alejí	1876	5868,7	3992,7	15045
ZŠ Sportovní	1800	6578,1	4778,1	20064
ZŠ a MŠ Větrná	2727	6754,5	4027,5	19221
ZŠ T.G.Masaryka	1544	3449,1	1905,1	8097
ZŠ a MŠ Jarošov	681	2894,3	2213,3	7143
Celkem	11669	34253,9	22584,9	91220

Tabulka č. 9: Rozpočet základních škol v Uherském Hradišti pro rok 2011⁵⁸.

Pro rok 2012 je typické snížení příjmů a výdajů územně samosprávných celků. Převážně se jedná o změnu v oblasti zdanění loterijních společností, ke které došlo k 1. 1. 2012. Příjmy rozpočtu města činily 554 943,7 tis. Kč a výdaje 702 086 tis. Kč. Příjmy školství byly 11 010,9 tis. Kč a výdaje 59 551,2 tis. Kč.⁵⁹ Dotace z rozpočtu města jsou doplněny o dotace z projektu ESF⁶⁰, z fondu mládeže a vzdělávání a fondu životního prostředí. Fond mládeže a vzdělávání pro tento rok měl k dispozici 160,9 tis. Kč⁶¹.

⁵⁶ Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2011. [online] [cit. 17.12.2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Articles/Uploads/56248-7-Vyrocnizprava+2010+-+final+-+pracmpdf.aspx.

⁵⁷ Neinvestiční dotace z MŠMT na akci „EU peníze školám“, tzv. Šablony, dotace z Fondu mládeže a vzdělávání, Fondu životního prostředí.

⁵⁸ Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2011. [online] [cit. 17.12.2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Articles/Uploads/56248-7-Vyrocnizprava+2010+-+final+-+pracmpdf.aspx.

⁵⁹ Město Uherské Hradiště. Rozpočet města Uherské Hradiště za rok 2012. [online] [cit. 21.2.2015] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/108166-2-Rozpocet+2012.aspx>.

⁶⁰ Rovné příležitosti žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných na ZŠ UNESCO.

⁶¹ Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2012. [online] [cit. 17.12.2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Uploads/93162-7-Vyrocnizprava+2012+-+finalpdf.aspx.

2012 (v tis. Kč)	vlastní výnosy	náklady	dotace od města	přímé výdaje na vzdělání
ZŠ UNESCO	2840,4	8454,1	5613,7	21521
ZŠ Za Alejí	1880,5	6994,4	5113,9	15025
ZŠ Sportovní	1920	6245,3	4325,3	19994
ZŠ a MŠ Větrná	2882,9	7697,6	4814,7	20256
ZŠ T.G.Masaryka	1191,6	2911,2	1719,6	7899
ZŠ a MŠ Jarošov	690	3063	2373	7424
Celkem	11405,4	35365,6	23960,2	92119

Tabulka č. 10: Rozpočet základních škol v Uherském Hradišti pro rok 2012⁶².

Příjmy rozpočtu 2013 byly stanoveny na 586 271,2 tis. Kč a výdaje na 574 528,5 tis. Kč. Lze vidět přebytek v rozpočtu, kdy příjmy jsou větší než výdaje. Fond mládeže a vzdělávání počítal se 106,8 tis. Kč. Příjmy školství tvořilo 957 tis. Kč a výdaje 46 263,5 tis. Kč⁶³.

2013 (v tis. Kč)	vlastní výnosy	náklady	dotace od města	přímé výdaje na vzdělání
ZŠ UNESCO	3330	9965,7	6635,7	21635
ZŠ Za Alejí	2453	7579,5	5126,5	15566
ZŠ Sportovní	2105	5675,7	3570,7	20590
ZŠ a MŠ Větrná	3054,6	7704,1	4649,5	21500
ZŠ T.G.Masaryka	1206,5	2532,8	1326,3	7860
ZŠ a MŠ Jarošov	659,4	2552,1	1892,7	7795
Celkem	12808,5	36009,9	23201,4	94946

Tabulka č. 11: Rozpočet základních škol v Uherském Hradišti pro rok 2013⁶⁴.

Příjmy, náklady a přímé výdaje na vzdělávání od kraje mají tendenci růstu. Pouze v tomto roce klesly dotace od zřizovatele. Ten může být způsoben úsporou energií a provozu základních škol.

⁶² Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2012. [online] [cit. 17.12. 2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Uploads/93162-7-Vyrocnizprava+2012+-+finalpdf.aspx.

⁶³ Město Uherské Hradiště. Rozpočet města Uherské Hradiště za rok 2013. [online] [cit. 22.2.2015] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/108167-2-Rozpocet+2013.aspx>.

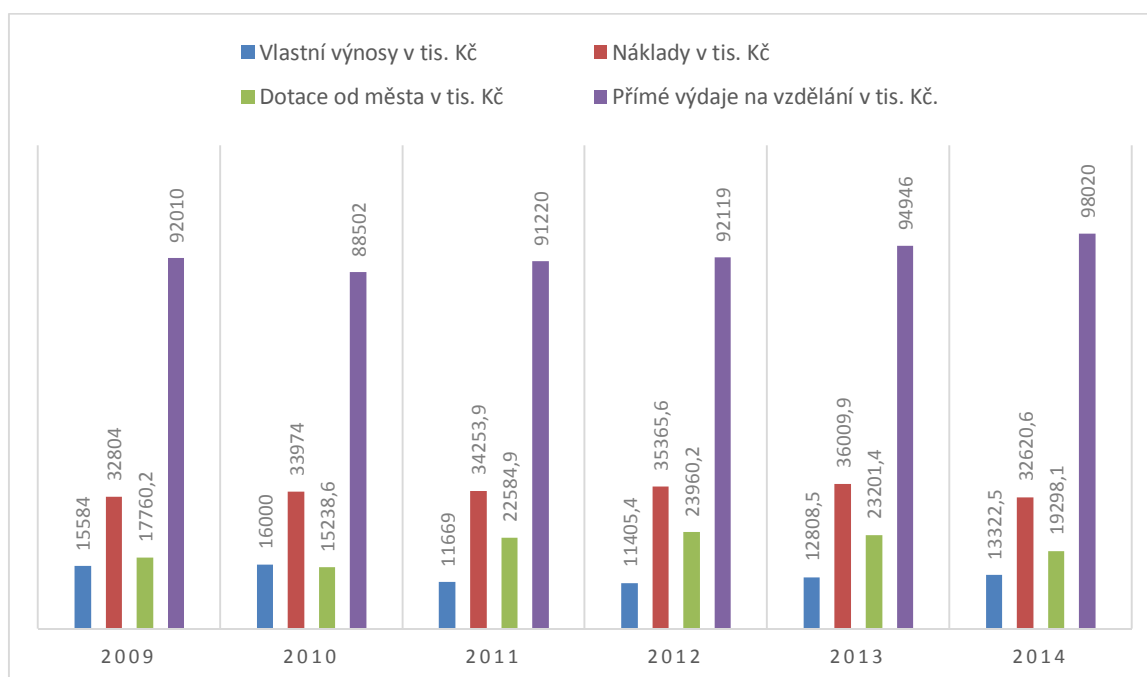
⁶⁴ Tamtéž.

2014 (v tis. Kč)	vlastní výnosy	náklady	dotace od města	přímé výdaje na vzdělání
ZŠ UNESCO	3236	8146,6	4910,6	21943
ZŠ Za Alejí	2560	6489,5	3929,5	16801
ZŠ Sportovní	2440	5820,1	3380,1	21411
ZŠ a MŠ Větrná	3239	7271,5	4032,5	21737
ZŠ T.G.Masaryka	1207	2481,9	1274,9	7887
ZŠ a MŠ Jarošov	640,5	2411	1770,5	8241
Celkem	13322,5	32620,6	19298,1	98020

Tabulka č. 12: Rozpočet základních škol v Uherském Hradišti pro rok 2014⁶⁵.

V tomto roce můžeme opět pozorovat pokles dotace od zřizovatele a pokles nákladů. Investice do budov školy se začínají projevovat v nižších nákladech na provoz, které jsou financované městem.

Z výše uvedených údajů můžeme pro větší přehlednost vytvořit graf. Graf nám bude znázorňovat vývoj jednotlivých položek během 6ti let.

Graf č. 4: Rozpočet základních škol v Uherském Hradišti od roku 2009 do roku 2014⁶⁶.

⁶⁵ Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2014. [online] [cit. 7.2. 2015] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/137674-2-Vyrocnizprava+2014.aspx>.

⁶⁶ Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva. [online] [cit. 17.12. 2014] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Folders/1937-1-Vyrocnizpravy.aspx>.

3.4 Srovnání financování školství s EU

Díky členství v mezinárodních organizacích se Česká republika zapojuje do mezinárodního srovnání. Na základě těchto srovnání lze popsat, na jaké úrovni se školství u nás nachází, kolik finančních prostředků je do této oblasti přerozděleno nebo jaká je velikost třídy na pracovníka. V diplomové práci popíšu podíl rozdělovaných finančních prostředků do oblasti školství v rámci Evropské unie. Cílem bude poukázat na situaci našeho školství oproti ostatním zemím. Při tomto srovnání budu vycházet z publikace *Key date on education in Europe 2012* vydané Eurostatem⁶⁷ a ze statistických údajů.

Evropská unie investovala do oblasti vzdělávání do roku 2008 asi 5 % svého HDP. Podíl na HDP byl například u Dánska, Kypru a Islandu vyšší než 7 %. Publikace poukazuje na situaci ve střední Evropě, kde například Slovensko mělo podíl na HDP menší než 4 %. V České republice se podíl výdajů na HDP do oblasti školství pohybuje průměrně kolem 3,5 % a je taky nižší než podíl Evropské unie. Rozdíly mezi jednotlivými zeměmi jsou způsobeny rozdílností systémů, délkou vzdělávání, míře podílů na financování školství a samozřejmě na demografickém vývoji země. Podle publikace se nejvíce finančních prostředků přerozděluje do oblasti středního vzdělávání. V České republice se průměrně do této kategorie vzdělávání investuje 57 120 tis. Kč. Do základního vzdělávání se přerozděluje 49 321 tis. Kč. Rozdíl mezi nimi činí 13,7 %. Celkové veřejné výdaje na základní vzdělávání jsou obvykle méně než 2 % HDP⁶⁸. Z celkových ročních výdajů na vzdělávání je 70 % určeno na platy zaměstnanců. Podle ukazatele rozpočtu ministerstva, kde najdeme i položku platy zaměstnanců, mohu uvést, že průměrné výdaje na platy kapitoly 333 činí kolem 44,4 %. Publikace uvádí, že výdaje na mzdy v České republice a na Slovensku činí méně než 60 %⁶⁹. Toto tvrzení odpovídá mým výpočtům.

Jako další materiál ke srovnání použiji mezinárodní srovnání publikované Českým statistickým úřadem. Z mezinárodního srovnání je patrný pokles podílu výdajů na HDP Evropskou unií. V roce 2011 byl pokles podílu výdajů na HDP v oblasti školství na 4,09 %. Průměr zemí Evropské unie byl v roce 2011 5,48 %. Česká republika dosáhla v tomto roce 4,51 %, takže se drží pod hranicí 5 %. Mezi státy s nejvyšším podílem výdajů na HDP řadíme Dánsko s 8,75 %, Maltu s 8,04 % a severské země – Švédsko 6,82 % a Finsko 6,76 %. Naopak

---

⁶⁷ Eurostat. Key date on education in Europe 2012. [online] [cit. 2.2.2015] Dostupné na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/134en.pdf.

⁶⁸ Eurostat. Key date on education in Europe 2012. [online] [cit. 2.2.2015] Dostupné na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/134en.pdf. S.87.

⁶⁹ Tamtéž. S.95.

státy s podprůměrným podílem výdajů na HDP jsou země východní Evropy, střední Evropy, Lucembursko, Chorvatsko, Itálie a Španělsko⁷⁰. Česká republika je v pořadí sedmá s nejnižším podílem výdajů na HDP. Nejnižší podíl výdajů na HDP má Rumunsko 3,07 %.

V dalším porovnání jsem si vybrala jako ukazatel počet studentů na učitele⁷¹. Vycházet budu z mezinárodního srovnání. Počet žáků na učitele v primárním vzdělávání je průměrně 14, v nižším sekundárním 11 a ve vyšším sekundárním 12,1 studentů. V České republice je situace na úrovni ISCED 1 18,9 žáků, ISCED 2 11,1 žáků a v kategorii ISCED 3 11,3 žáků. Především na úrovni primárního vzdělávání máme vyšší počet žáků o 35 %. Česká republika je s tímto počtem žáků třetí nejvyšší. Nejvíce má Velká Británie, kde na jednoho pedagoga připadá 21,1 žáků. Na druhé straně s nejnižším počtem žáků na pedagoga je Lucembursko, kde 9,2 žáků připadá na jednoho učitele.

Ze statistických údajů sesbíraných pro mezinárodní srovnání mohu porovnat velikost třídy⁷². Průměrná velikost třídy pro primární vzdělávání je 19,5 žáků. Česká republika tomuto průměru odpovídá. Průměrná velikost třídy je 19,8 žáků. Nejvyšší má opět Velká Británie, kde je velikost třídy 25,1 žáků. Nejnižší počet žáků na jednu třídu je v Litvě a odpovídá počtu 15,2 žákům.

3.5 Shrnutí kapitoly

V předešlých kapitolách bylo objasněno financování školství na úrovni kraje a obce. Finanční tok vede ze státního rozpočtu přes kapitolu 333 ke krajům, kde dochází k novému přerozdělování peněz na základě krajských normativů. Tyto krajské normativy zohledňují vývoj školství v jednotlivých krajích. Prostřednictvím obecních úřadů jsou kraji navrhovány rozpočty jednotlivých škol. Následně jednotlivé školy získají finanční prostředky pro svou činnost. Kraj těmito financemi může regulovat školství ve své působnosti. Školy a školská zařízení dostanou tak finanční prostředky na jednotku výkonu.

Situace v Uherském Hradišti v porovnání s mezinárodními průměry počtu žáků na jednoho pedagoga je následující. Počet žáků na jednoho pedagoga v roce 2009 v Uherském Hradišti byl 14,5. V roce 2010 se dosáhlo stejného počtu žáků na pedagoga. V roce 2011 počet

---

⁷⁰ Příloha č. 1: Tabulka s podílem výdajů na HDP.

⁷¹ Příloha č. 2: Tabulka počtem studentů na učitele.

⁷² Příloha č. 3: Tabulka průměrná velikost třídy.

mírně vzrostl na 14,6 žáků a v letech 2012 a 2013 byl tento počet 14,9. Výše uvedené údaje odpovídají průměrnému počtu žáků na primární úrovni v Evropské unii.

4 Hospodaření základní školy

V předešlých kapitolách bylo představeno školství jako součást veřejných financí a potřeba zařazení školství do veřejného sektoru. Popsala jsem finanční toky v oblasti školství a předvedla jsem další způsoby financování. V této kapitole se zaměřím na hospodaření školství. Do hospodaření školství zasahuje svou činností také zřizovatel. V našem případě u základních škol je zřizovatelem obec či svazek obcí.

Ve veřejném sektoru je třeba dbát správného zaměření finančních prostředků a jejich co největší využití. „*Při rozhodování o konkrétním způsobu zajišťování veřejných statků je třeba zvažovat hospodárnost ve vynakládání finančních prostředků z příslušného veřejného rozpočtu a užitek občanů.*”⁷³ Setkáváme se tedy s kritériem hospodárnosti. Pod stanoveným pravidlem hospodárnosti si představme využití veřejných prostředků pro stanovený cíl, kterého dosáhneme za co nejnižší zdroje⁷⁴. Ovšem musí zde být zajištěna odpovídající kvalita poskytovaných služeb. „*Ukazatelem hospodárnosti je minimalizace nákladů na vstupech za předpokladu splnění stanoveného cíle.*”⁷⁵ František Ochraňa uvádí rizika, se kterými se v dodržování hospodárnosti setkáváme. „*V praxi dochází k manažerskému selhání při použití kritéria hospodárnosti, kdy je sice zvolená varianta výdajového programu realizována s minimálními výdaji, avšak je přitom opomenuto hledisko kvality stanoveného cíle či stanoveného standardu.*”⁷⁶ Na druhou stranu se můžeme setkat s ekonomicky neúčelným využitím finančních prostředků. Dále se jedná o efektivnost a účelnost. Efektivnost ve veřejném sektoru můžeme sledovat prostřednictvím nákladů a produktivity výdajů. Nákladovou efektivnost chápeme jako vynaložení finančních prostředků na jednu jednotku výstupu. Pomocí produktivity veřejných výdajů můžeme charakterizovat efektivnost, kdy se dosáhne při použití veřejných financí nejlepšího možného výsledků, přičemž je udržena kvalita poskytovaných služeb a není omezena kvantita těchto služeb. Mezi efektivnost a hospodárnost řadíme také účelnost. „*Účelností se rozumí takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.*”⁷⁷ Nejčastěji se setkáváme s procentním vyjádřením dosažených cílů ke stanoveným. Pro hospodárnost při zajišťování veřejných statků

---

⁷³ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5. S.57.

⁷⁴ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2. S.15.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ Tamtéž. S.40.

Peková⁷⁸ uvádí, že je důležité stanovit optimální velikost fiskálního společenství, optimální strukturu a úroveň. Na základě těchto stanovení je třeba určit optimální množství pro efektivní a uspokojivé poskytování těchto veřejných statků či služeb.

Hospodaření v oblasti školství budu sledovat prostřednictvím rozpočtu. „*Výsledek hospodaření rozpočtové jednotky (stát, kraj, obec) je primárně sledován rozpočtovou skladbou jako rozdíl příjmových a výdajových položek.*”⁷⁹ Rozpočet se skládá z rozpočtové skladby. Tou se rozumí třídění příjmů a výdajů.

4.1 Rozpočet základní školy

Zařízení registrované v rejstříku škol má ze zákona právo na získání finančních prostředků od státu. Každá škola má skladbu svého rozpočtu. Na jedné straně příjmy a na straně druhé výdaje. Mezi příjmy řadíme především příspěvek od zřizovatele na základě §180, doplňkové činnosti podle zákona č. 250/2000Sb. a jiné zdroje. Mezi jiné zdroje patří fondy příspěvkové organizace, dary, finanční prostředky z evropských fondů a další příspěvky. Výdaje jsou tvořeny hlavní činností dle §160 a §161 školského zákona, poskytované školské služby podle §123 a další výdaje §163.

Do rozpočtu škol zasahuje i Evropská unie svými investicemi. Evropská unie má koordinační, asistenční a poradenskou funkci. Vybízí k modernizaci školství v jednotlivých členských zemích. K tomu uvolňuje finanční prostředky. Mezi ambiciózní cíle do roku 2020 patří snížení předčasného ukončení školní docházky a povznesení znalostí žáků na vyšší úroveň v oborech matematika, čtenářská gramotnost a přírodní vědy. Školy se mohou zapojovat do různých programů na získávání finančních prostředků. Jedná se o operační programy Evropské unie, různých ministerstev, kraje a zřizovatele. Je podporováno zapojení do programů zaměřených na praktické vzdělávání, inovaci ve vzdělávání, inkluzi žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádně nadaných, projekty na vzdělávání pedagogických pracovníků ke zkvalitnění výuky. O tyto projekty a i další projekty je velký zájem.

---

⁷⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Vyd. 1. Praha: Codex Bohemia, 1997, 289 p ISBN 80-85963-34-5. S..83.

⁷⁹ MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu 2010*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 335 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-3343-2. S.112.

V rozpočtu škol najdeme rozdělení na příjmy a výdaje. Mezi příjmy řadíme dotace na provoz, dotace na přímé neinvestiční výdaje, dotace na pracovní místo, výnosy z pronájmu svěřeného majetku, výnosy z kroužků a kurzů pořádaných na škole a vlastní příjmy⁸⁰.

Na straně výdajů zde máme investiční výdaje pocházející z investičního fondu, dále neinvestiční výdaje, kde řadíme platy, odvody, přiděly fondu kultury a sociálních potřeb a výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Také zde patří náklady na spotřebu materiálu, cestovné a opravu majetku. S výdaji na platy jsou spojené další náklady na zákonné sociální náklady, zákonné sociální pojištění a jiné sociální pojištění. Řadíme zde i výdaje za ostatní služby, které škola nabízí svým žákům.

4.2 Doplnková činnost škol

Doplnková činnost školy umožňuje získání nových finančních prostředků. Tato činnost je v oblasti školství přísně stanovena. Podle živnostenského zákona nelze výchovu a vzdělávání ve školách považovat za živnost. Doplnková činnost organizace je stanovena ve zřizovací listině. „Zřizovací listina příspěvkové organizace musí mimo jiné obsahovat okruhy zřizovatelem povolené doplnkové činnosti nebo jiné činnosti, čímž je dán základní rámec, v němž se musí výkon doplnkové činnosti pohybovat.“⁸¹ V tomto případě se převážně školy a školská zařízení musí řídit živnostenským zákonem.

V zakládacích listinách základních škol zřízených městem najdeme seznam doplnkové činnosti povolené zřizovatelem. Mezi tuto činnost řadíme:

- mimoškolní výchovu a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti
- realitní činnost, správu a údržbu nemovitostí
- výrobu porcelánových, keramických a sádrových výrobků
- vydavatelskou činnost, polygrafickou výrobu, knihařskou a kopírovací práci
- překladatelskou a tlumočnickou činnost

---

⁸⁰ Vlastní příjmy tvoří výnosy za stravné, školné v družinách školy, příspěvky školního klubu, náhrady za škodu, za pojistné události, výnosy ze zúčtování fondů, úroky, prodeje majetku.

⁸¹ SVOBODA, Ivo a Miroslav MARINČÁK. *Správní řízení a finance v životě školy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, 69 s. ISBN 978-80-244-1827-8. S.32.

-provozování kulturních, kulturně vzdělávacích a zábavních zařízení, pořádáním kulturních produkcí, zábav, výstav, veletrhů, přehlídek, prodejních a obdobných akcí

-ubytovací služby

-provozování sportovních a tělovýchovných zařízení a organizování sportovních činností a výrobu textilií, textilních výrobků, oděvů a oděvních doplňků

Základní škola Větrná má v doplňkové činnosti uveden ještě velkoobchod a maloobchod. „*Důvodem pro povolení doplňkové činnosti je, aby škola mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců.*“⁸²

Mezi znaky doplňkové činnosti řadíme potřebné povolení od zřizovatele. Tato činnost navazuje na hlavní účel organizace, avšak nesmí narušit plnění hlavního účelu organizace a sleduje se účetně zvlášť. Pokud se instituci podaří díky doplňkové činnosti dosáhnout zisku, může tyto finanční prostředky použít ve své hlavní činnosti, a to na: „*krytí potřeb investičního a neinvestičního charakteru; odměňování pracovníků podle mzdových předpisů; sdružování prostředků; rozvoj doplňkové činnosti.*“⁸³

4.3 Další finanční zdroje školy

Mezi další finanční zdroje se řadí peněžní fondy, projekty Evropské unie, ministerstev, krajů a z dalších mimorozpočtových zdrojů. Zákon o rozpočtových pravidlech umožňuje příspěvkovým organizacím hospodařit s peněžními fondy. Tyto fondy si může jednotlivá příspěvková organizace zřídit. Peněžní fondy mohou mít podobu rezerv, investic, odměn nebo kulturních a sociálních potřeb. Všechny tyto zmíněné fondy nalezneme u základních škol zřízených městem. Zapojení základních škol do projektů otevírá další možnosti financování pro školu. Finanční prostředky pomáhají zdokonalit vzdělávání a výuku na školách. Mimorozpočtové zdroje jsou především tvořeny dary.

Pokud příspěvková organizace končí zlepšeným hospodářským výsledkem, požádá zřizovatele o přesun těchto prostředků. Po schválení škola převede zlepšený výsledek do rezervního fondu. Účelem rezervního fondu je tedy ponechání si těchto finančních prostředků pro další využití a pro další rozvoj příspěvkové organizace, například k úhradě sankcí pro

---

⁸² SVOBODA, Ivo a Miroslav MARINČÁK. *Správní řízení a finance v životě školy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, 69 s. ISBN 978-80-244-1827-8. S.32.

⁸³ Tamtéž. S.34.

porušení rozpočtové kázně. Příspěvková organizace může rezervní fond využít pro pokrytí hospodářských ztrát z minulých let a k překlenutí rozdílu mezi výnosy a náklady⁸⁴.

Mezi další fondy, se kterými se setkáváme u školských příspěvkových organizací, patří investiční fond. Prostředky z tohoto fondu slouží například k úpravám. Slouží k financování investičních potřeb. Dále jde z tohoto fondu hradit úvěr či půjčky, které příspěvková organizace má vůči jiným institucím.

Fond odměn tvoří část zlepšeného hospodářského výsledku organizace. Výše fondu odměn je stanovena maximálně do 80% limitu prostředků na platy⁸⁵. Fond kulturních a sociálních potřeb patří mezi ty významné pro příspěvkové organizace. Fond spadá do náplně činnosti odborů při organizaci; pokud se u příspěvkové organizace nenachází, tato pravomoc je přenesena na ředitele. Fond je tvořen 1% z ročního objemu skutečně vyplacených mzdových prostředků pro zaměstnance organizace. Fond je určen pro zaměstnance, kteří mají pracovně-právní vztah k organizaci. Další příjmy do tohoto fondu jsou finanční prostředky pojištěven a dary. Prostředky mohou sloužit k provozování kulturních, sportovních a rekreačních zařízení, dále k poskytování půjček na bytové účely či k pořízení hmotného majetku.⁸⁶ Z fondu lze hradit také příspěvek na stravování zaměstnanců nebo náhrady při výměnných akcích. Z fondu lze čerpat prostředky na část příspěvku penzijního připojištění. Zásady pro přerozdělování finančních prostředků si určuje příspěvková organizace sama.

Projekty Evropské unie jsou pro základní školy rozvíjející. Pro čerpání v oblasti školství Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy odkazuje na operační program Výzkum a vývoj pro inovace a operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Avšak analýza⁸⁷ zpracovaná Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky poukazuje na nízké čerpání z evropských fondů. Operační program Výzkum a vývoj pro inovace je vyčerpán pouze 67,5 %. Podle zpracované analýzy: „... zbývá do konce programového období vyčerpat ještě 15,9 mld. Kč.⁸⁸“ V oblasti vzdělávání pro konkurenceschopnost je vyčerpáno 72,7 %⁸⁹.

---

⁸⁴ SVOBODA, Ivo a Miroslav MARINČÁK. *Správní řízení a finance v životě školy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, 69 s. ISBN 978-80-244-1827-8. S.36.

⁸⁵ Tamtéž. S.37.

⁸⁶ Tamtéž. S.39.

⁸⁷ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Národní orgán pro koordinaci. Analýza čerpání evropských fondů a krizové plány 2015. [online]. [cit. 23.3.2015]. http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/f3b13af7-4fd1-4e07-ae7b-bcfce0aa13dd/Analyza_cerpani_a_krizove_plany_2015_final.pdf?ext=.pdf.

⁸⁸ Tamtéž. S.34.

⁸⁹ Tamtéž. S.58.

4.4 Shrnutí kapitoly

Financování základních škol pochází z veřejných rozpočtů. Finanční prostředky se tak prostřednictvím krajských normativů dostanou ke školám na regionální úrovni. Kromě těchto příjmů může škola využít příjmy z dotací ministerstev, kraje, obce či Evropské unie. Základní škola jako příspěvková organizace hospodaří také se zřízenými fondy v rámci své organizace. Jako další příjem školy může být doplňková činnost, která je jasně stanovena a uvedena ve zřizovací listině. Tato činnost nesmí být vedena na úkor hlavní činnosti škol, tj. nemůže zasahovat do výchovně vzdělávacího procesu. Zřizovatel musí s touto činností souhlasit. Mezi další příjmy patří finanční prostředky z projektů Evropské unie, ministerstva či kraje. Nepostradatelnou složkou jsou i mimorozpočtové zdroje. Základní školy využívají fundraisingové metody. S financováním školství z veřejných rozpočtů nastávají i problémy se správnou alokací a efektivností těchto prostředků. Ministerstvo předneslo návrh reformy financování regionálního školství, ale zatím neproběhla legislativní úprava a její zavedení do praxe.

5 Výzkumná šetření

Praktická část diplomové práce bude vycházet ze získaných teoretických poznatků. Ty jsou do hloubky popsány v první části práce. Teoretická část objasnila významné postavení školství ve společnosti a argumenty pro jeho financování. Nyní se práce zaměří na praktickou část. K tomu budou využity analýzy dokumentů základních škol. **Cílem praktické části je zhodnotit financování a hospodaření jednotlivých základních škol zřizovaných městem Uherské Hradiště.** Dílčími cíli praktické části jsou:

- popsat rozdíly ve financování jednotlivých škol a problémy s financováním
- rozepsat příjmy a výdaje jednotlivých škol a srovnat je mezi sebou
- analyzovat využívání dotací z Evropské unie u jednotlivých základních škol

Pro porovnání hospodaření a financování školství budou použity výroční zprávy základních škol. Pro prohloubení této problematiky bylo zamýšleno interview s řediteli základních škol. Interviewu z důvodu pracovního vytížení ředitelů nebylo možné realizovat, proto další díl praktické části se bude zabývat mezinárodním srovnáním České republiky se zeměmi střední Evropy. **Cílem tohoto srovnání bude popsat financování základního školství ve střední Evropě a porovnání s českým financováním.**

Praktická část diplomové práce bude vycházet z výročních zpráv jednotlivých škol. Z těchto dokumentů budu převážně čerpat informace pro analýzu hospodaření. Druhý díl praktické části bude srovnávat financování školství základních škol ve střední Evropě. Na úvod si stanovím výzkumné téma. Jedná se o stanovení oblastí a výzkumných problémů. Následovat bude stanovení výzkumných otázek. V závěru výzkumného šetření bude shrnutí výsledků. V tomto závěru se porovnejí získané údaje se skutečností.

5.1 Výzkumné cíle a výzkumné otázky

Téma diplomové práce a zároveň i této části je analýza hospodaření školství v Uherském Hradišti. Pro praktickou část je stanovena výzkumná oblast: **Financování regionálního školství.** V této oblasti jsou kladeny následující výzkumné otázky:

1. *Je hospodaření základních škol zřizovaných městem Uherské Hradiště vyvážené?*
2. *Jaké jsou rozdíly výše příjmů od zřizovatele mezi jednotlivými školami?*
3. *Jaké jsou rozdíly výše příjmů od Zlínského kraje mezi jednotlivými školami?*
4. *Odpovídají přímé neinvestiční dotace skutečným neinvestičním výdajům u základních škol v Uherském Hradišti?*

5. *Co způsobuje rozdílnost ve stanovení výše finančních prostředků?*
6. *Z čeho se skládají příjmy základních škol v Uherském Hradišti?*
7. *Zapojují se základní školy zřizované Uherským Hradištěm do projektů Evropské unie?*

Pro srovnání financování základního školství v zemích střední Evropy byly stanoveny následující otázky:

1. *Jaké jsou rozdíly ve financování školství v zemích tohoto srovnání?*
2. *Jaký je rozdíl ve výši výdajů školství v jednotlivých zemích tohoto srovnání?*
3. *Jaký je rozdíl ve výši výdajů na úrovni ISCED 1 a ISCED 2?*
4. *Jaké procento z HDP tvoří veřejné výdaje na vzdělávání v jednotlivých zemích ve srovnání?*
5. *Jaké procento z HDP tvoří veřejné výdaje na vzdělávání v ISCED 1 a ISCED 2?*
6. *Jaké jsou roční výdaje na pracovníka ve školství u jednotlivých zemích ve srovnání?*
7. *Jaké jsou roční výdaje na studenta u jednotlivých zemích ve srovnání?*

5.2 Výzkumná metoda

Hlavním úkolem diplomové práce je popsání a zhodnocení hospodaření základních škol v Uherském Hradišti. K objasnění dat bude využita výzkumná metoda - analýza dokumentů. Analýza se zaměří na hospodaření základních škol od roku 2009 do roku 2013. Těchto pět let umožní získání většího přehledu o financování. V této analýze se bude vycházet z rozpočtů a výročních zpráv jednotlivých škol. Výroční zprávy představují institucionální dokumenty⁹⁰, které jsou vyžadované a uveřejňované. „*Výhodou dokumentů je to, že jsou mimo sféru vlivu výzkumného procesu.*“⁹¹ Dokumenty poskytnou potřebná data pro odpovědi na stanovené výzkumné otázky. V následujících podkapitolách bude popsáno hospodaření jednotlivých škol.

K popsání situace v hospodaření školství budou využity matematické výpočty. Jedná se o kvalitativní výzkum, nelze zde tedy použít aritmetického průměru, mediánu a dalšího měření, které jsou určeny hlavně pro velký sběr dat, tj. pro kvantitativní výzkum v pedagogice. Pro analýzu dat a jejich zhodnocení bude použito procentní vyjádření k různým finančním vztahům. Prostřednictvím těchto výpočtů zpracuji získaná data k hospodaření. Bude určena průměrná výše příjmů základní školy a jejich výdajů. Získaná data budou prezentována pomocí grafů a tabulek.

⁹⁰ SURYNEK, Alois. *Základy sociologického výzkumu*. 1.vyd. Praha: Management Press, 2001, 160 s. ISBN 80-7261-038-4. S.130.

⁹¹ Tamtéž. S.131.

5.3 Výzkumný soubor

Teoretická část diplomové práce nám představila financování školství na regionální úrovni. Pro praktickou část byly vybrány základní školy zřizované městem Uherské Hradiště. Město Uherské Hradiště je středně velké město s rozšířenou působností a je pro praktickou část dostačujícím zdrojem informací pro představu o finančních tocích ve školství na regionální úrovni. V Uherském Hradišti se nachází 6 základních škol. Tyto základní školy se staly výzkumným vzorkem pro analýzu dokumentů. Mezi těchto šest základních škol patří: ZŠ UNESCO Uherské Hradiště, ZŠ Sportovní Uherské Hradiště, ZŠ a MŠ Východ Uherské Hradiště, ZŠ Za Alejí Uherské Hradiště, ZŠ a MŠ Jarošov, ZŠ T. G. Masaryka – Mařatice.

Vzorek pro mezinárodní srovnání je vybrán na základě geografického stanovení. Pro srovnání jsou vybrány země střední Evropy. Tyto země jsou České republice blízké a v jistých věcech odlišné. Mají společnou historii a podobný vývoj, některé byly součástí Sovětského svazu a jiné zase ne. Praktická část popíše jejich podíl výdajů na HDP a výši finančních prostředků v oblasti školství. V této části budou zohledněna specifika jednotlivých zemí ve financování školství. Výsledkem bude srovnání mezi jednotlivými státy a poukázání na tyto rozdílnosti.

6 Analýza hospodaření jednotlivých škol

Analýza hospodaření základních škol v Uherském Hradišti bude mít za cíl zhodnotit financování a hospodaření jednotlivých základních škol; popsat rozdíly ve financování jednotlivých škol a problémy s financováním; rozepsat příjmy, výdaje jednotlivých škol a srovnat je mezi sebou; využívání dotací z Evropské unie jednotlivými školami a jejich využití. Analýza hospodaření jednotlivých základních škol v Uherském Hradišti bude odpovídat na následující stanovené výzkumné otázky.

1. *Je hospodaření základních škol zřizovaných městem Uherské Hradiště vyvážené?*
2. *Jaké jsou rozdíly výše příjmů od zřizovatele mezi jednotlivými školami?*
3. *Jaké jsou rozdíly výše příjmů od Zlínského kraje mezi jednotlivými školami?*
4. *Odpovídají přímé neinvestiční dotace skutečným neinvestičním výdajům u základních škol v Uherském Hradišti?*
5. *Co způsobuje rozdílnost ve stanovení výše finančních prostředků?*
6. *Z čeho se skládají příjmy základní školy v Uherském Hradišti?*
7. *Zapojují se základní školy zřizované Uherským Hradištěm do projektů Evropské unie?*

Pro analýzu hospodaření základních škol zřizovaných městem Uherské Hradiště budou použity veřejné dokumenty, mezi které patří výroční zprávy těchto škol a rozpočet zřizovatele. Tyto výroční zprávy jsou uveřejněny na webových stránkách těchto škol nebo přímo u vedení škol. Pro analýzu je zvoleno období od roku 2009. V podkapitolách je porovnání situace u příjmů, výdajů, doplňkové činnosti, mimorozpočtových zdrojích a projektovém zapojení šesti základních škol. Základní školy vystupují jako příspěvkové organizace. ZŠ UNESCO a ZŠ Sportovní nabízejí i rozšířenou výuku. Jedná se o dvě základní školy nabízející rozšíření výuky cizích jazyků a sportovních aktivit. Dále se zde nacházejí zbývající čtyři základní školy rozdělené podle obvodů. ZŠ Za Alejí a ZŠ Větrná jsou umístěny v hustě zabydlené městské části a mají první i druhý stupeň. V menších městských částech se nacházejí zbývající dvě školy pouze s prvním stupněm. Průměrně školu s rozšířenou výukou navštěvuje kolem 550 žáků. Základní školy s oběma stupni navštěvuje průměrně 386 žáků. Na základní školu pouze s prvním stupněm připadá průměrně 132 žáků. V Uherském Hradišti najdeme rozdílné základní školy a to mi umožní pozorovat rozdílnosti ve financování a najít příčiny.

6.1 Příjmy základních škol v Uherském Hradišti

V teoretické části jsem popsala příjmy základní školy. Organizace hospodaří s dotacemi od zřizovatele, Zlínského kraje a s vlastními výnosy. Tyto příjmy jsou tvořeny dotacemi na

provoz od zřizovatele a dotacemi na přímé neinvestiční výdaje Zlínského kraje. Příjmy jednotlivých škol se vyvíjely následovně:

	2009	2010	2011	2012	2013
ZŠ UNESCO	28 841 266	28 542 709	29 288 302	31 725 495	33 118 737
ZŠ Sportovní	28 422 638	24 668 416	28 933 456	27 491 252	26 249 258
ZŠ Větrná	25 180 109	26 092 478	27 319 721	28 287 620	30 184 208
ZŠ Za Alejí	21 155 709	19 941 420	21 401 943	23 203 132	23 373 838
ZŠ Jarošov	9 653 665	9 175 300	10 481 300	11 042 000	10 347 100
ZŠ T.G.Masaryka	11 206 949	11 197 726	12 357 155	11 595 588	10 392 909

Tabulka č. 1: Příjmy jednotlivých základních škol v Uherském Hradišti⁹².

6.1.1 Dotace od zřizovatele

Tyto finanční prostředky pocházejí od města Uherské Hradiště. Dotace z rozpočtu města zahrnují i ostatní dotace. Jedná se o neinvestiční dotace na akci „*EU peníze školám*“ a dotace ze strukturálních fondů Evropské unie na projekt rovných příležitostí všech žáků. Dále se jedná o dotace z fondu mládeže a vzdělávání zřízeného městem Uherské Hradiště a z fondu životního prostředí. Dotace od zřizovatele se na jednotlivých školách vyvíjely následovně:

	2009	2010	2011	2012	2013	Průměr
ZŠ UNESCO	3 956 700	4 175 000	5 668 200	5 613 700	6 635 700	5 209 860
ZŠ Sportovní	3 355 100	3 333 200	4 778 100	4 325 300	3 570 700	3 872 480
ZŠ Větrná	3 908 500	4 054 000	4 027 500	4 814 700	4 649 500	4 290 840
ZŠ Za Alejí	3 435 200	3 547 400	3 992 700	5 113 900	5 126 500	4 243 140
ZŠ Jarošov	1 869 100	1 812 300	2 213 300	2 373 000	1 892 700	2 032 080
ZŠ T.G.Masaryka	1 235 600	1 316 700	1 905 100	1 719 600	1 326 300	1 500 660
Průměr	2 960 033	3 039 767	3 764 150	3 993 367	3 866 900	

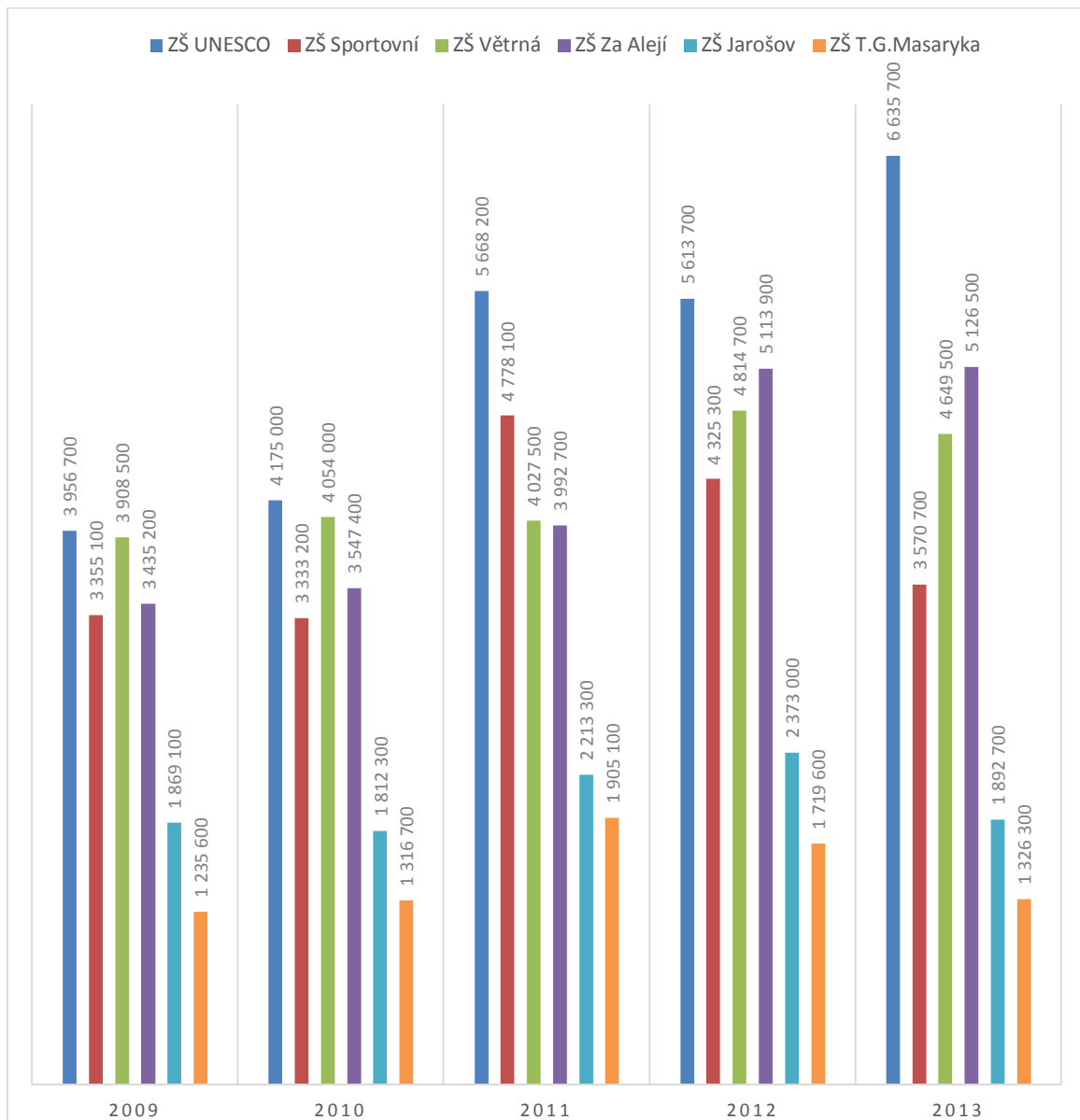
Tabulka č. 2: Dotace od zřizovatele pro základní školy v Uherském Hradišti⁹³.

Ve výši dotací od zřizovatele vidíme rozdíly. Průměr dotace příjmů od zřizovatele byl nejnižší v roce 2009 a postupně se průměr těchto příjmů navyšoval. Pod průměrem těchto příjmů se nacházejí základní školy v Jarošově a ZŠ T. G. Masaryka. Tyto rozdíly jsou především způsobeny počtem žáků, a to z důvodu speciálního zaměření školy nebo umístění školy. Nejvíce těchto finančních prostředků je přerozděleno základním školám UNESCO, Větrná a Za Alejí. Tyto školy navštěvuje nejvíce žáků. UNESCO poskytuje rozšířenou výuku cizích jazyků. Jako další s nejvyššími příjmy od zřizovatele se řadí základní škola Větrná

⁹² Vlastní zpracování na základě interních materiálů základních škol v Uherském Hradišti.

⁹³ Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště.

a Za Alejí, které se nacházejí na sídlištích města Uherské Hradiště. Pro představu rozdílů příjmů od zřizovatele mezi jednotlivými základními školami byl vytvořen graf situace:

Graf č. 1: Dotace od zřizovatele základních škol v Uherském Hradišti⁹⁴.

Tyto příjmy se podílejí na celkových příjmech základní školy. Podíl příjmů od zřizovatele k celkovým příjmům znázorňuje tabulka.

⁹⁴ Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště.

	2009	2010	2011	2012	2013	Průměr
ZŠ UNESCO	13,7%	14,6%	19,4%	17,7%	20,0%	17,1%
ZŠ Sportovní	11,8%	13,5%	16,5%	15,7%	13,6%	14,2%
ZŠ Větrná	15,5%	15,5%	14,7%	17,0%	15,4%	15,6%
ZŠ Za Alejí	16,2%	17,8%	18,7%	22,0%	21,9%	19,3%
ZŠ Jarošov	19,4%	19,8%	21,1%	21,5%	18,3%	20,0%
ZŠ T.G.Masaryka	11,0%	11,8%	15,4%	14,8%	12,8%	13,2%
Průměr	14,6%	15,5%	17,6%	18,1%	17,0%	

Tabulka č. 3: Podíl příjmů od zřizovatele pro základní školy v Uherském Hradišti⁹⁵.

Tabulka nám představuje podíl příjmů od zřizovatele na celkových příjmech základní školy. Největší podíl těchto příjmů byl v roce 2012, kdy průměrně dosáhl 18,1 % a nejnižší v roce 2009 s 14,6 %. Největší podíl příjmů od zřizovatele s průměrem 20 % má ZŠ Jarošov a nejmenší 13,2 % ZŠ T. G. Masaryka.

6.1.2 Dotace na přímé neinvestiční výdaje

Zlínský kraj přerozděluje finance základním školám, které jsou právě určeny na přímé neinvestiční výdaje.

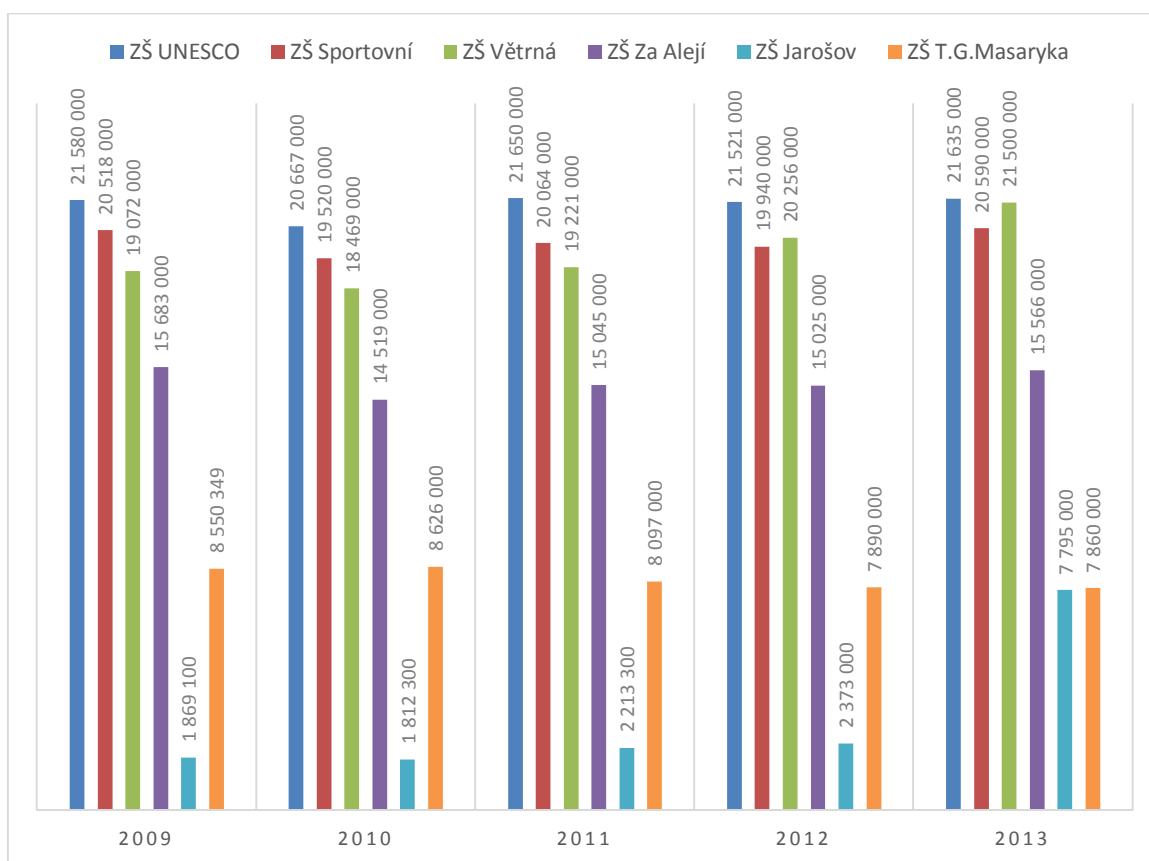
	2009	2010	2011	2012	2013	Průměr
ZŠ UNESCO	21 580 000	20 667 000	21 650 000	21 521 000	21 635 000	21 410 600
ZŠ Sportovní	20 518 000	19 520 000	20 064 000	19 994 000	20 590 000	20 137 200
ZŠ Větrná	19 072 000	18 469 000	19 221 000	20 256 000	21 500 000	19 703 600
ZŠ Za Alejí	15 683 000	14 519 000	15 045 000	15 025 000	15 566 000	15 167 600
ZŠ Jarošov	6 607 000	6 701 000	7 143 000	7 424 000	7 795 000	7 134 000
ZŠ T.G.Masaryka	8 550 000	8 626 000	8 097 000	7 899 000	7 860 000	8 206 400
Průměr	15 335 000	14 750 333	15 203 333	15 353 167	15 824 333	

Tabulka č. 4: Příspěvek kraje pro základní školy v Uherském Hradišti⁹⁶.

Tabulka nám představila situaci finančních prostředků pocházejících od Zlínského kraje. Z průměru těchto příjmů jsou vidět rozdíly příjmů finančních prostředků na neinvestiční výdaje. Především se to projevuje u malých základních škol s prvním stupněm. Jedná se o ZŠ Jarošov a ZŠ T. G. Masaryka, které jsou pod průměrem v daném roce. Během pěti let se tyto příjmy navýšily. Je to způsobeno stanovením republikových normativů a následně i krajských normativů. Nejvíce těchto příjmů získala ZŠ UNESCO a následně i ZŠ Sportovní.

⁹⁵ Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště a základních škol v Uherském Hradišti.

⁹⁶ Vlastní zpracování na základě interních materiálů základních škol v Uherském Hradišti.

Graf č. 2: Dotace na přímé neinvestiční výdaje u základních škol v Uherském Hradišti⁹⁷.

	2009	2010	2011	2012	2013	Průměr
ZŠ UNESCO	74,8%	72,4%	73,9%	67,8%	65,3%	70,9%
ZŠ Sportovní	72,2%	79,1%	69,3%	72,7%	78,4%	74,4%
ZŠ Větrná	75,7%	70,8%	70,4%	71,5%	71,2%	71,9%
ZŠ Za Alejí	74,1%	72,8%	70,3%	64,8%	66,6%	69,7%
ZŠ Jarošov	68,4%	73,0%	68,1%	67,2%	75,3%	70,4%
ZŠ T.G.Masaryka	76,3%	77,0%	65,5%	68,1%	75,6%	72,5%
Průměr	73,6%	74,2%	69,6%	68,7%	72,1%	

Tabulka č. 5: Podíl příspěvku kraje pro základní školy v Uherském Hradišti⁹⁸.

Dotace ze Zlínského kraje se nejvíce projevily v příjmech základní školy Sportovní. Podíl příjmů od kraje k celkovým příjmům školy byl v průměru za pět let 74,4 %. Nejmenší podíl těchto příjmů je u ZŠ Za Alejí, kde dosáhly 69,7 %. V tomto případě ředitelé škol uplatňují dohodovací řízení pro navýšení těchto příjmů přímo na kraji. V případě základních škol v Uherském Hradišti se toto řízení konat nemuselo. Příspěvek od kraje je pro základní školy dostačující a ředitelé škol s ním souhlasí.

⁹⁷ Vlastní zpracování na základě interních materiálů základních škol v Uherském Hradišti.

⁹⁸ Vlastní zpracování na základě interních materiálů základních škol v Uherském Hradišti.

6.1.3 Další příjmy základních škol v Uherském Hradišti

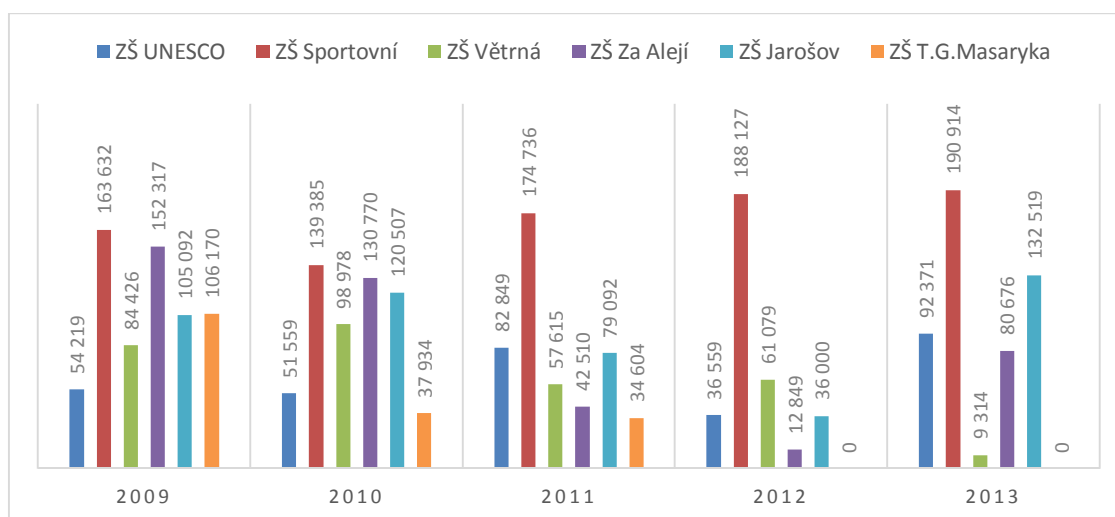
Mezi další příjmy základní školy patří výnosy z pronájmů, z hostinské činnosti či z kurzů. Jedná se v tomto případě o doplňkovou činnost, která je povolena zřizovatelem. Jako další příjmy jsou vlastní příjmy základní školy. Mezi tyto příjmy řadíme výnosy za stravné, školné v družině, náhrady od žáků za poškození majetku, náhrady za pojistné události, výnosy zúčtování fondů, tržby za sběr papíru. Vlastní výnosy základní školy jsou součástí rozpočtu. Následující tabulka zaznamenává vývoj celkových vlastních výnosů jednotlivých základních škol v Uherském Hradišti od roku 2009.

	2009	2010	2011	2012	2013	Průměr
ZŠ UNESCO	3 310 000	2 965 000	3 451 300	3 661 700	3 330 000	3 343 600
ZŠ Sportovní	4 590 000	1 815 000	4 085 000	3 165 200	2 105 000	3 152 040
ZŠ Větrná	2 658 000	2 736 000	3 299 300	3 362 900	3 054 600	3 022 160
ZŠ Za Alejí	2 393 700	2 010 000	2 359 200	3 271 600	2 453 000	2 497 500
ZŠ Jarošov	1 197 400	2 474 300	1 125 000	1 245 000	2 552 100	1 718 760
ZŠ T.G.Masaryka	1 421 000	2 571 700	1 698 900	1 540 200	2 532 800	1 952 920

Tabulka č. 6: Celkové vlastní výnosy základních škol v Uherském Hradišti⁹⁹.

Z tabulky je patrné, že průměrně nejvyšší vlastní výnosy měla ZŠ UNESCO. Nejnižší průměrné vlastní výnosy měla ZŠ Jarošov.

Mezi další příjmy základních škol patří doplňková činnost. Doplňková činnost pomáhá školám k získávání finančních prostředků z možností, které má škola k dispozici. U základních škol můžeme tedy porovnat výnosy doplňkové činnosti a druhy doplňkové činnosti.

Graf č. 3: Doplňková činnost základních škol v Uherském Hradišti¹⁰⁰.

⁹⁹ Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště.

¹⁰⁰ Vlastní zpracování na základě interních materiálů základních škol v Uherském Hradišti.

V grafu je porovnán hospodářský výsledek doplňkové činnosti. Největší zisk z doplňkové činnosti je na ZŠ Sportovní a na ZŠ Za Alejí. Během 5ti let vidíme pokles těchto příjmů. Příčinou je u jednotlivých škol rekonstrukce budov a vybavení, které omezily možnost pronájmů či provozu dalších činností. Základní školy Jarošov a T. G. Masaryka jsou instituce pouze s jedním vyučujícím stupněm a nacházejí se v menších částech Uherského Hradiště. ZŠ Jarošov v doplňkové činnosti pronajímá tělocvičnu místnímu sportovnímu klubu za úhradu provozních nákladů výměnou za bezplatný vstup žáků na hřiště patřícímu sportovnímu klubu. Doplňková činnost je ovlivněna tím, jestli se škola nachází na hustě osídlených sídlištích či na okrajových částech města. Doplňkovou činnost tvoří převážně hostinská činnost, pronájmy, vzdělávací kurzy. Četnost doplňkové činnosti a její druh za každý rok uvádí tabulka:

	2009	2010	2011	2012	2013
Výnosy z pronájmů	////	////	////	////	////
Výnosy z hostinské č.	///	///	///	///	///
Kurzy a kroužky	/	/	//	//	//
Ostatní výnosy	/				

Tabulka č. 7: Četnost doplňkové činnosti u základních škol v Uherském Hradišti¹⁰¹.

Z tabulky je patrné, že největší podíl na doplňkové činnosti má pronájem prostor základní školy. S touto činností se setkáváme u 5ti základních škol. ZŠ Sportovní nemá uvedený druh doplňkové činnosti, proto ji nezapočítávám do tabulky. Nejrozšířenější doplňková činnost je tedy pronájem prostor. V roce 2009 ZŠ Za Alejí díky pronájmu zlepšila svůj hospodářský výsledek. V předešlých letech rekonstruovala plavecký bazén a ten začaly následně využívat i děti jiných škol. Kromě pronájmů tělocvičen se pronajímá školní bufet, učebny, školní jídelna, posilovna. Další výnosy z doplňkové činnosti jsou příjmy za hostinské služby. K rozšíření nabídky doplňkové činnosti přispívají i různé kurzy a kroužky. V roce 2009 se jednalo o nabídku ZŠ Větrná. V roce 2011 tuto nabídku rozšířila ZŠ UNESCO. U ZŠ Větrná se pořádal grafomotorický kurz pro předškolní děti, seminář pro ředitele škol, Hrátky v mateřské škole, kurz jazyka anglického pro děti předškolního věku, kurz speciální pedagogické péče, seminář pro ředitele mateřských škol.

Mezi další příjmy základních škol patří vlastní příjmy organizace. Zde řadíme výnosy za stravné, školné, náhrady za poškození majetku, náhrady za pojistné události, výnosy z fondů, tržby za sběr papíru, tržby za služby, tržby z prodeje reklamních předmětů.

¹⁰¹ Vlastní zpracování na základě interních materiálů základních škol v Uherském Hradišti.

6.2 Výdaje základních škol v Uherském Hradišti

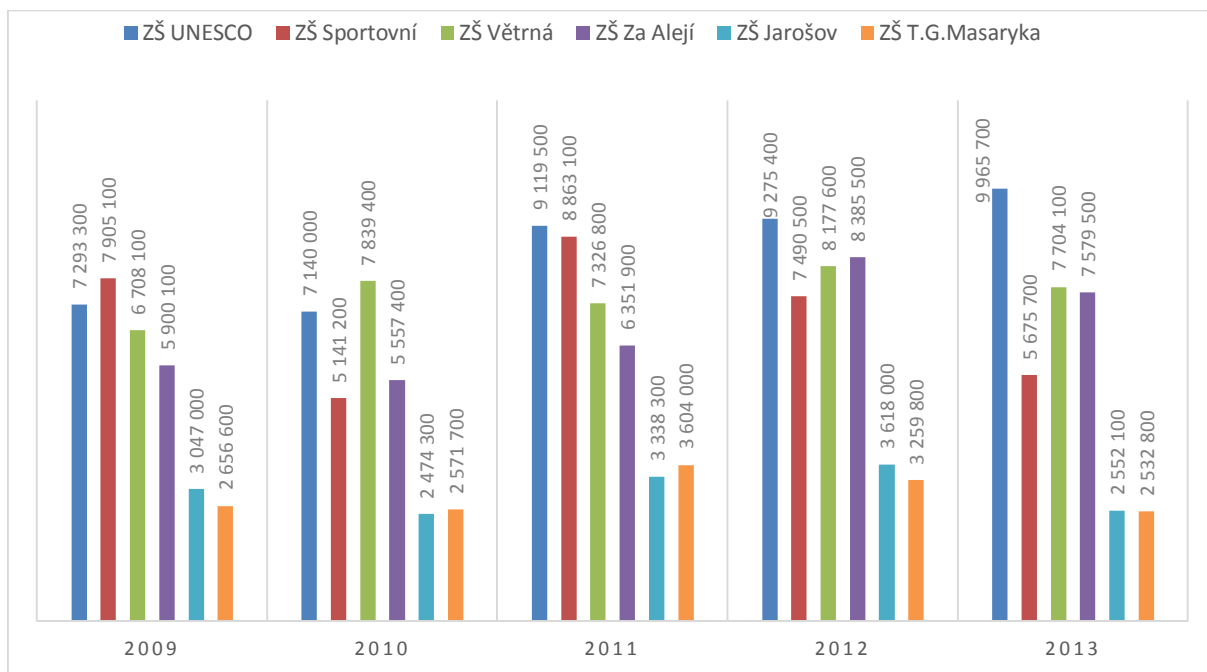
Příjmy na provoz a energii pochází z rozpočtu zřizovatele. V rozpočtu jednotlivých škol jsou uvedeny závazné ukazatele. Mezi tyto závazné ukazatele patří mzdy pro nepedagogické pracovníky, energie a ostatní provoz.

	2009	2010	2011	2012	2013	Průměr
ZŠ UNESCO	7 293 300	7 140 000	9 119 500	9 275 400	9 965 700	8 558 780
ZŠ Sportovní	7 905 100	5 141 200	8 863 100	7 490 500	5 675 700	7 015 120
ZŠ Větrná	5 900 100	7 839 400	7 326 800	8 177 600	7 704 100	7 389 600
ZŠ Za Alejí	3 047 000	5 557 400	6 351 900	8 385 500	7 579 500	6 184 260
ZŠ Jarošov	2 656 600	2 474 300	3 338 300	3 618 000	2 552 100	2 927 860
ZŠ T.G.Masaryka	2 656 600	2 571 700	3 604 000	3 259 800	2 532 800	2 924 980

Tabulka č. 8: Náklady jednotlivých základních škol na provoz¹⁰².

Z tabulky je patrné, že nejvíce nákladů v průměru je na ZŠ UNESCO. Jedná se o druhou nejnavštěvovanější základní školu zřízenou městem a o školu s největším počtem zaměstnanců. Průměrně ji navštěvovalo 527 dětí. Nejmenší příjmy jsou na ZŠ Jarošov a ZŠ T. G. Masaryka. Jedná se o základní školy s prvním stupněm. Náklady u ZŠ v roce 2011 a 2012 byly vyšší kvůli rekonstrukci budov základní školy, ale v následujícím roce je patrný pokles těchto nákladů. Příčinou je zateplení budov základní školy a úspora na energiích. Na druhou stranu náklady u ZŠ UNESCO rostou, protože právě probíhá rekonstrukce budov. Rekonstrukce budov jednotlivých škol probíhá postupně.

¹⁰² Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště.

Graf č. 4: Náklady jednotlivých základních škol na provoz¹⁰³.

Základní škola přijímá finanční prostředky na neinvestiční náklady. Tyto neinvestiční náklady představují přímé vzdělávací výdaje. Dotace na přímé neinvestiční výdaje pocházející ze Zlínského kraje. Z těchto prostředků se čerpají finance na platy, ostatní osobní náklady, odvody, přiděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a na další vzdělávání pedagogických pracovníků. V následujících tabulkách je porovnán stav výše dotace kraje a skutečnost podle výročních zpráv jednotlivých škol. Cílem je zjistit, zda tyto finanční prostředky podle rozpočtu jsou dostačující pro danou základní školu.

ZŠ UNESCO	2009	2010	2011	2012	2013
Rozpočet	21580000	20667000	21650000	21521000	21635000
Skutečnost	21613446	20702791	21737863	23600981	22225699
Rozdíl	-33446	-35791	-87862,7	-2079981	-590699
%	99,85%	99,83%	99,60%	91,19%	97,34%

Tabulka č. 9: Dotace na přímé neinvestiční výdaje ZŠ UNESCO¹⁰⁴.

Finanční prostředky na neinvestiční výdaje ve školství u ZŠ UNESCO jsou oproti plánovanému rozpočtu vždy vyšší, proto jsou nedostačující.

¹⁰³ Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště.

¹⁰⁴ Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště a základních škol v Uherském Hradišti.

ZŠ Sportovní	2009	2010	2011	2012	2013
Rozpočet	20518000	19520000	20064000	19994000	20590000
Skutečnost	20517538	19520216	21609656	21026952	20850811
Rozdíl	462	-216	-1545656	-1032952	-260811
%	100,00%	100,00%	92,85%	95,09%	98,75%

Tabulka č. 10: Dotace na přímé neinvestiční výdaje ZŠ Sportovní¹⁰⁵.

Prostředky ze státního rozpočtu odpovídaly skutečnosti pro rok 2009 a 2010. V následujících letech se tyto příjmy snížily.

ZŠ Větrná	2009	2010	2011	2012	2013
Rozpočet	19072000	18469000	19221000	20256000	21500000
Skutečnost	19072009	18468948	19220616	20256284	21499972
Rozdíl	-9	52	384	-284	28
%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Tabulka č. 11: Dotace na přímé neinvestiční výdaje ZŠ Větrná¹⁰⁶.

U ZŠ Větrná jsou příjmy od kraje dostačující. Během pěti let jsou tyto prostředky vyrovnané.

ZŠ Za Alejí	2009	2010	2011	2012	2013
Rozpočet	15683000	14519000	15045000	15025000	15566000
Skutečnost	15682720	14518987	15044687	15953277	16232671
Rozdíl	280	13	313	-928277	-666671
%	100,00%	100,00%	100,00%	94,18%	95,89%

Tabulka č. 12: Dotace na přímé neinvestiční výdaje ZŠ Za Alejí¹⁰⁷.

Už nyní je patrný trend ve vývoji dotací na přímé výdaje na vzdělávání. Od roku 2011 a 2012 jsou tyto příjmy klesající. Patrné to je i u ZŠ Za Alejí, kde tyto příjmy klesly a jsou dostačující jen na 94,18 % výdajů.

ZŠ Jarošov	2009	2010	2011	2012	2013
Rozpočet	6607000	6701000	7143000	7424000	7795000
Skutečnost	6606665	6701000	7143276	7517444	7794892
Rozdíl	335	0	-276	-93444	108
%	100,01%	100,00%	100,00%	98,76%	100,00%

Tabulka č. 13: Dotace na přímé neinvestiční výdaje ZŠ Jarošov¹⁰⁸.

¹⁰⁵ Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště a základních škol v Uherském Hradišti.

¹⁰⁶ Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště a základních škol v Uherském Hradišti.

¹⁰⁷ Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště a základních škol v Uherském Hradišti.

¹⁰⁸ Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště a základních škol v Uherském Hradišti.

Příjmy ZŠ Jarošov na přímé výdaje ve vzdělávání odpovídají skutečnosti. Mírně poklesly v roce 2012, ale situace se pro rok 2013 opět napravila.

ZŠ T.G.Masaryka	2009	2010	2011	2012	2013
Rozpočet	8550000	8626000	8097000	7899000	7860000
Skutečnost	8550349	8626026	8753155,4	8335787,6	7860109
Rozdíl	-349	-26	-656155,4	-436787,6	-109
%	100,00%	100,00%	92,50%	94,76%	100,00%

Tabulka č. 14: Dotace na přímé neinvestiční výdaje ZŠ T. G. Masaryka¹⁰⁹.

ZŠ T. G. Masaryka měla menší příjmy ze Zlínského kraje v roce 2011 a v roce 2012.

Podle výše uvedených příjmů rozpočtu a skutečných neinvestičních výdajů situace na základních školách je následující. Dotace na vzdělávání neodpovídaly především na ZŠ UNESCO. Příčinou může být specializace základní školy a její aktivity. U ostatních základních škol výdaje odpovídaly víceméně příjmům, ale v roce 2010 a 2011 začaly tyto dotace být nedostačující kvůli věnování většího množství finančních prostředků do středních škol. Financování středních škol probíhá ve Zlínském kraji na úkor základních škol. Další příčinou byla hospodářská situace České republiky, kdy po roce 2009 byly realizovány změny na řešení hospodářské krize. V roce 2009 byly výdaje v rozpočtu ministerstva školství věnovány do regionálního školství ve výši 84 690 217 tis. Kč. V následujícím roce tyto výdaje klesly na 83 231 526 tis. Kč. V roce 2011 položka v rozpočtu pro regionální školství dosáhla nejnižší úrovně od roku 2009 do roku 2013. Jednalo se o 82 832 690 tis. Kč a toto snížení mělo pak vliv na snížení finančních prostředků ze státního rozpočtu jednotlivým školám. Jako další příčina může být změna po volbách v roce 2012 do krajského zastupitelstva Zlínského kraje. Republikové normativy příčinou být nemohou. Republikové normativy se nezměnily, u nich probíhal růstový vývoj.

6.2.1 Další výdaje jednotlivých základních škol v Uherském Hradišti

Mezi další výdaje je se řadí pořízení vybavení učeben ve škole. Cílem je zdokonalení a zefektivnění výuky. V současné době se věnuje pozornost novým metodám ve výuce.

ZŠ UNESCO v roce 2009 pořídila interaktivní tabule v hodnotě 50 474 Kč. V roce 2010 byly opět pořízeny interaktivní tabule v hodnotě 70 020 Kč. Na pořízení těchto tabulí se podíleli i rodiče, a to ve výši příspěvku 47 000 Kč. Pořízen byl také počítačový server za 130 020 Kč. ZŠ Větrná pořídila do jídelny chladicí vitríny v hodnotě 49 920 Kč a za 52 056 Kč byl pořízen

¹⁰⁹ Vlastní zpracování na základě interních materiálů města Uherské Hradiště a základních škol v Uherském Hradišti.

krouhač zeleniny. Pro výuku byla pořízena interaktivní tabule v hodnotě 91 828 Kč, z toho 49 240 Kč přispěl Nadační fond TESCO. ZŠ Za Alejí pořídila chladicí vitrínu do jídelny, pračka a elektrický drtič odpadů do jídelny. Na ZŠ Jarošov byla zřízena i logopedická třída.

6.3 Hospodářský výsledek základních škol v Uherském Hradišti

Hospodářský výsledek je uveden za jeden rok. Jedná se o vyjádření příjmů a výdajů jednotlivé školy. Pokud jsou příjmy větší než výdaje, hospodářským výsledkem je zisk. Pokud bude situace, kdy výdaje převyšují příjmy, výsledkem bude ztráta.

	2009	2010	2011	2012	2013
ZŠ UNESCO	121 249	80 353	175 910	420	202 919
ZŠ Sportovní	176 577	103 590	118 697	134 554	214 619
ZŠ Větrná	132 915	171 792	98 028	230 519	23 057
ZŠ Za Alejí	66 552	0	429 782	72 524	11 123
ZŠ Jarošov	218 786	-126 206	143 692	122 050	322 671
ZŠ T.G.Masaryka	3 394	33 257	4 426	32 100	142 151

Tabulka č. 15: Hospodářský výsledek základních škol v Uherském Hradišti¹¹⁰.

Hospodářský výsledek byl převážně u všech základních škol zlepšený. Pouze u ZŠ Jarošov v roce 2010 byl zhoršený. Příčinou tohoto stavu bylo hned několik problémů, které se týkaly bezpečnosti žáků, havárií kanalizace a zhoršeného technického stavu kotelen budovy. Využití rezervního fondu pro zlepšení hospodářského výsledku nebylo možné z důvodu využití těchto finančních prostředků na nutné opravy, které proběhly později. Celkový hospodářský výsledek je tvořen jak výsledkem z hlavní činnosti školy, tak i výsledky z doplňkové činnosti školy. V některých případech je ztráta v jedné z těchto činností nahrazena výsledkem z druhé činnosti. Nyní je vidět významného postavení doplňkové činnosti, díky které se hospodářský výsledek základní školy zlepšil. Pro představu jsou uvedeny v tabulkách výsledky hospodářské činnosti pro tyto oblasti zvlášť. V některých výročních zprávách není uvedeno toto rozdělení, proto nejsou tyto údaje známy.

	2009	2010	2011	2012	2013
ZŠ UNESCO	67 030	28 794	93 061	-36 139	110 548
ZŠ Sportovní	12 945	35 795	56 039	-53 573	23 705
ZŠ Větrná	48 489	98 978	98 028	61 079	13 742
ZŠ Za Alejí	-85 765	-130 770	387 273	59 674	-60 809
ZŠ Jarošov	113 694	-172 378	64 600	86 050	190 152
ZŠ T.G.Masaryka	-102 776	-	-	-	-

Tabulka č. 16: Hospodářský výsledek z hlavní činnosti u základních škol v Uherském Hradišti¹¹¹.

¹¹⁰ Vlastní zpracování na základě interních materiálů základních škol v Uherském Hradišti.

¹¹¹ Vlastní zpracování na základě interních materiálů základních škol v Uherském Hradišti.

Z tabulky je patrné, že ZŠ UNESCO, ZŠ Sportovní, ZŠ Za Alejí, ZŠ Jarošov a ZŠ T. G. Masaryka se potýkaly se zhoršeným hospodářským výsledkem z hlavní činnosti. Příčinou jsou nenadálé situace, havárie, nutné opravy.

	2009	2010	2011	2012	2013
ZŠ UNESCO	54 219	51 559	82 849	36 559	92 371
ZŠ Sportovní	163 632	139 385	174 736	188 127	190 914
ZŠ Větrná	84 426	98 978	57 615	61 079	9 314
ZŠ Za Alejí	152 317	130 770	42 510	12 849	71 933
ZŠ Jarošov	105 092	46 172	79 092	36 000	132 519
ZŠ T.G.Masaryka	106 170	-	-	-	-

Tabulka č. 17: Hospodářský výsledek z doplňkové činnosti¹¹².

Doplňková činnost je součástí hospodářského výsledku. V roce 2009 ZŠ T. G. Masaryka a ZŠ Za Alejí doplňková činnosti zlepšila hospodářský výsledek hlavní činnosti, který se pohyboval v záporných číslech. Díky doplňkové činnosti celkový hospodářský výsledek nakonec byl pozitivní. Obdobně tomu bylo u ZŠ UNESCO v roce 2012, u ZŠ Sportovní v roce 2012 a u ZŠ Za Alejí v letech 2010, 2013. Výjimku tvoří rok 2010 u ZŠ Jarošov, kde doplňková činnost nepomohla ke zlepšenému hospodářskému výsledku. Příčinou byla ztráta v hospodářské činnosti, která nemohla být zabezpečena z rezervního fondu. Jednalo se jen o dočasnou situaci.

6.3 Mimorozpočtové zdroje

Součástí hospodaření základních škol jsou i mimorozpočtové dary. Tyto finanční prostředky jsou vedeny zvlášť. Z finančních prostředků darů se pořizuje hmotný majetek, spotřební majetek, služby a další výlohy spojené se zlepšením výuky. Základní školy získávají účelové a neúčelové dary od sponzorů. Dále se jedná o věcné dary věnované škole.

	2009	2010	2011	2012	2013	Průměr
ZŠ UNESCO	194 249	156 645	113 403	257 613	274 992	199 381
ZŠ Sportovní	5 070 782	1 877 645	890 000	177 000	323 330	1 667 751
ZŠ Větrná	137 703	147 357	255 804	114 412	117 943	154 644
ZŠ Za Alejí	173 801	130 725	63 176	151 116	14 411	106 646
ZŠ Jarošov	-	-	47 600	-	-	-
ZŠ T.G.Masaryka	111 931	107 952	-	-	-	109 942

Tabulka č. 18: Mimorozpočtové příjmy základních škol v Uherském Hradišti¹¹³.

Největší mimorozpočtové zdroje obdržela ZŠ Sportovní do roku 2012. Tyto finanční prostředky pocházejí od sponzorů a dárců. Jsou převážně využity pro vybudování atria mezi

¹¹² Vlastní zpracování na základě interních materiálů základních škol v Uherském Hradišti.

¹¹³ Vlastní zpracování na základě interních materiálů základních škol v Uherském Hradišti.

budovami školy, k opravám a vybavení školy. Dary jsou také věnovány na sportovní zaměření školy. Ty jsou použity například pro pobyty, vybavení hřišť, pořízení pingpongových stolů, modernizaci tělocvičny. Nejčastěji tyto dary pocházejí od Nadace děti kultura sport. V roce 2012 nastal propad těchto mimorozpočtových darů, který nejvíce pocítila ZŠ Sportovní. Nadace děti kultura sport propojená se sázkovou společností využívala možnosti do roku 2012 odvodů na veřejně prospěšné účely, tak mohla ZŠ Sportovní obdržet významné mimorozpočtové zdroje. Od 1. 1. 2012 platí nový zákon o loterijních společnostech a nastala změna možnosti podpory. Tato změna zasáhla i neziskový sektor a ovlivnila získávání mimořádných finančních prostředků pro rozvoj žáků a jejich talentů.

6.4 Zapojení základních škol do projektů

Projekty z různých zdrojů pomáhají rozvoji základní školy a jejich žáků. Umožňují získat finanční prostředky na další výuku a vzdělávání. Jedná se především o projekty Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, dále regionální operační programy Střední Morava a projekty Ministerstva zemědělství. Základní školy se mohou připojit k projektům ČEZ. Hlavním a největším poskytovatelem finančních prostředků je Evropská unie.

Vývoj realizace projektů v Uherském Hradišti můžeme sledovat pomocí mapy realizovaných projektů ze strukturálních fondů. Podle mapy projektů v roce 2009 bylo ze strukturálních fondů realizováno deset projektů na území Uherského Hradiště. Z toho jeden projekt byl věnován na úspory energie ZŠ Jarošov. V roce 2010 bylo realizováno osmáct projektů, ale žádný se nevěnoval základním školám. V následujícím roce se jednalo o 36 realizací. Projekty využití základními školami byly dva. Základní školy využily zapojení do projektu „*Digitální věk – digitální škola – anebo Chceme učit moderně*“ a projekt na rozvoj multikulturní výchovy. V roce 2012 probíhalo 52 realizací. Pro základní školy bylo určena inovace výuky především přírodovědeckých předmětů a multikulturní výuka. Druhý projekt se věnoval environmentální výchově. V roce 2013 bylo realizováno 61 projektů a do základních škol bylo určen projekt „*EU peníze školám.*“ Pro rok 2014 se jedná o 48 realizací, kde najdeme šablony pro ZŠ UNESCO a ZŠ Jarošov.

Do projektů financovaných z cizích zdrojů je nejvíce zapojena ZŠ UNESCO. ZŠ UNESCO se zapojila do projektu „*Rovné příležitosti žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných.*“ Cílem je podpora a zohlednění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Na tento projekt základní škola získala rozpočet 2 582 878 Kč a 1 469 574 Kč. Projekt se týká přímo 51 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a 7 žáků

mimořádně nadaných. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nabízelo program „Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy,“ které využila ZŠ UNESCO v roce 2009 jako specializovaná základní škola na výuku cizích jazyků. V rámci Evropské unie je zapojení do projektu EU peníze školám. Rozpočet na projekt byl schválen ve výši 2 582 878 Kč. Od 1. 11.2 012 je realizován projekt „Zlepšení podmínek pro výuku a praktických dovedností žáků v přírodovědných a technicky zaměřených předmětech na ZŠ a SŠ.“ Rozpočet byl stanoven na 21 685 965,40 Kč. Národní muzeum realizovalo projekt „Dotkni se 20. století!“ a ZŠ UNESCO získala rozpočet 8 936 969 Kč. Cílem je podpora výuky moderních českých a československých dějin 20. století v mezinárodních souvislostech. Jedná se o projekt Národního muzea financovaný z Evropského sociálního fondu. Ministerstvo zemědělství se snaží prostřednictvím projektů rozšířit do škol projekt „Ovoce do škol“. Příjmy získávala škola i z projektu Comenius v celkové výši 318 860,81 Kč a dotace na projekt „Rovné příležitosti“ ve výši 924 105,66 Kč. Kromě těchto projektů základní škola využila komerční projekt ČEZ oranžové schodiště pro vybudování bezbariérového přístupu. Rozpočet projektu byl 1 100 000 Kč.

ZŠ Sportovní se v roce 2009 nezapojila do žádných rozvojových a mezinárodních projektů. Pro školní rok 2011/2012 byl schválen pro tuto základní školu projekt „EU peníze školám“ ve výši 2 565 544 Kč. Projekt byl využit ke zkvalitnění výukových podmínek. Byla provedena rekonstrukce učeben přírodovědeckých předmětů. V tomto projektu se pokračovalo i v následujících letech. Ve výroční zprávě nejsou uvedeny další možnosti využití finančních prostředků od cizích zdrojů.

ZŠ Větrná se zapojila do projektu VIP Kariéra a bylo zřízeno školní poradenské pracoviště. V roce 2009 byly využity zahraniční dotace na projekt Comenius ve výši 141 616,56 Kč. Dotace z projektu „EU peníze školám“ byly ve výši 1 745 257 Kč. Projekt probíhal od roku 2010. Jedná se o zlepšení podmínek pro vzdělávání, a finanční prostředky byly využity na individualizaci a inovaci výuky. Toto zkvalitnění je směřováno do oblasti vzdělávání cizích jazyků, informačních technologiích, matematické gramotnosti a přírodovědných předmětů. Základní škola využila také Nadační fond TESCO, ze kterého byly čerpány prostředky na interaktivní tabule a příslušenství. V roce 2012 se základní škola Větrná zapojila do projektu Ministerstva životního prostředí „My s přírodou, příroda s námi.“ Výše dotace činila 69 473 Kč na realizaci přilehlé zahrady. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy schválilo pro tuto školu projekt na podporu logopedické prevence „S pohádkou to dokážeme“ ve výši 95 000 Kč.

ZŠ Za Alejí pokračovala v roce 2009 v rozjetém mezinárodním projektu Comenius. V tomto roce se žáci účastnili návštěvy v Anglii a v Německu. Rozpočet tohoto projektu byl čerpán ve výši 97 779,81 Kč. V dalších letech bylo z projektu čerpáno celkem 396 373,8 Kč. Základní škola Za Alejí se zapojila do projektu „*Digitální věk – digitální škola – aneb Chceme učit moderně.*“ Pořízeno bylo vybavení ICT učebny, multimediální učebna, digitální učebna. Projekt byl realizován díky spolufinancování. Celkem se jednalo o 4 414 457 Kč, z toho 3 377 345,5 Kč bylo hrazeno z prostředků regionálního operačního programu. V roce 2013 se základní škola zapojila do programu „*Příspěvek na dotované pracovní místo Euroface Consulting.*“ Rozpočet činil 27 750 Kč.

ZŠ Jarošov se zapojila do projektu Comenius a obdržela dotaci ve výši 13 600 eur. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy schválilo dotaci z operačního programu Vzdělávání a konkurenceschopnost pro ZŠ Jarošov ve výši 398 986,80 Kč a 266 000 Kč.

ZŠ T. G. Masaryka využila tohoto projektu z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a získala částku 655 790,40 Kč. Realizovaly se zde i finanční prostředky z projektu „*EU peníze školám*“ ve výši 437 193,60 Kč a 557 378,40 Kč.

Nejčastějším využívaným projektem byl projekt Comenius. Jedná se o projekt realizovaný národní agenturou pro evropské vzdělávací programy. Do projektu je zapojeno 27 členských zemí Evropské unie. Cílem je mezinárodní poznání, porozumění jak studentů, tak i pedagogů a výměna zkušeností. Celkem 4 základní školy v Uherském Hradišti se do tohoto projektu zapojily.

Všechny základní školy využily možnost zapojení se do projektu „*EU peníze školám.*“ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy přichystalo předvyplněné formuláře. Nejedná se tedy o žádné složité vypisování a popisování. Příčinu menšího zapojení základních škol do projektů spatřuji ve složitém vypisování žádostí. Projekt „*EU peníze školám*“ má k dispozici 4,5 miliard Kč. Využívá ho přes 600 základních škol. Cílem je zlepšení podmínek pro vzdělávání v sedmi tématech. Témata zaměřují pozornost na používání nových výukových metod a pomůcek v předmětech matematika, finanční gramotnost, přírodní vědy, cizí jazyky, informační technologie, čtenářská gramotnost a inkluzivní vzdělávání. Vidíme, že se podporují oblasti týkající se mezinárodního srovnání, rozvoje potenciálu lidského kapitálu pro ekonomiku. Podporuje se i individualizace výuky.

7 Mezinárodní srovnání

V mezinárodním srovnání financování školství jsou vybrány země střední Evropy. Tyto země jsou si blízké svou historií. Mají společný historický základ. Avšak od tohoto základu se každá země jinak vyvíjela. Po roce 1989 se změnila zejména oblast veřejné správy. Školství spadá pod veřejný zájem. Cílem tohoto srovnání je popsat odlišnosti ve financování školství na úrovni ISCED 1 a ISCED 2 v České republice, Německu, Polsku, Slovensku a Rakousku. Údaje pocházejí přímo z poskytnutých dat Evropské unie a z jednotlivých zemí. Pro srovnání dat budou využity publikace Evropské unie. Výhodou těchto publikací je jednotnost vzdělávacího systému a přepočítané výše finančních prostředků v eurech. Údaje jsou za rok 2014.

Pro mezinárodní srovnání byly stanoveny následující výzkumné otázky:

1. *Jaké jsou rozdíly ve financování školství v zemích tohoto srovnání?*
2. *Jaký je rozdíl ve výši výdajů školství v jednotlivých zemích tohoto srovnání?*
3. *Jaký je rozdíl ve výši výdajů na úrovni ISCED 1 a ISCED 2?*
4. *Jaké procento z HDP tvoří veřejné výdaje na vzdělávání v jednotlivých zemích ve srovnání?*
5. *Jaké procento z HDP tvoří veřejné výdaje na vzdělávání v ISCED 1 a ISCED 2?*
6. *Jaké jsou roční výdaje na pracovníka ve školství u jednotlivých zemích ve srovnání?*
7. *Jaké jsou roční výdaje na studenta u jednotlivých zemích ve srovnání?*

7.1 Základní principy financování primárního a nižšího sekundárního vzdělávání

Ve všech zemích tohoto srovnání je vzdělávací soustava tvořena podle mezinárodní klasifikace ISCED 2011. Jednotná klasifikace umožňuje lepší zkoumání vzdělávacího systému a následné porovnání. Německo a Polsko jsou svou rozlohou největší v tomto srovnání. Z praktických důvodů jsou tyto země rozděleny. Německo je rozděleno na 16 samostatných zemí. Výkon veřejné správy probíhá v rámci těchto území. Každá spolková země má svá ministerstva. Každá spolková země má svá ministerstva, a tak zde najdeme i ministerstvo pro školství. Jedná se o decentralizovanou moc. Na centrální úrovni působí Spolkové ministerstvo školství, které je součástí federální vlády. Z této úrovně se rozdělují finanční prostředky na podporu konkurenceschopnosti, výzkumu a inovace. Pro jednotlivé školy nejsou přímo z této centrální úrovně přerozdělovány prostředky jako je to v České republice, kdy přes republikové normativy se stanoví výše finančních prostředků na jednotlivé kraje. Německo přímo financuje školy na úrovni spolkových zemí. Školský systém v Německu je decentralizovaný. To je společné s Českou republikou, kdy administrativa a financování spadá pod jednotlivé kraje.

Rozdíl tedy je v tom, že finanční prostředky u nás pocházejí ze státního rozpočtu. Další rozdíl je ve financování vysokého školství. V České republice se přerozdělují finanční prostředky ze státního rozpočtu. V Německu jsou financovány vysoké školy také spolkovou zemí. V Německu nesou odpovědnost za vzdělávací systém jednotlivé spolkové země. Ze spolkového ministerstva jsou přerozdělovány finanční prostředky z rozpočtu dané země. Rozpočet je schválen radou spolkové země. Z tohoto rozpočtu jsou přerozdělovány finanční prostředky jednotlivým obcím a svazkům obcí na financování školství. Odlišnosti jsou převážně způsobeny velikostí Německa a tím i nutností pro efektivní a přehledné financování rozdělení na spolkové země.

S Rakouskem měla Česká republika dlouhou společnou minulost. Po vzniku samostatné Československé republiky v roce 1918 zůstala veřejná správa obdobná. V Rakousku do vzdělávací soustavy zasahuje jak z centrální úrovně ministerstvo školství, tak z decentralizované úrovně spolkové země a obce. Finanční prostředky na financování školství pocházejí ze státního rozpočtu. Prostřednictvím ministerstva školství se z federální úrovně tyto prostředky přesouvají na úroveň spolkových zemí. Do tohoto systému ještě zasahují obce a její spolky. Jedná se tedy o tři úrovně ve financování školství. Základní školy s povinnou školní docházkou jsou zřízeny kraji. V České republice na této úrovni jsou školy zřizovány obcemi. V rakouském systému financování školství jsou podobné rysy jako v systému financování školství v České republice. Základní a střední školy v Rakousku spadají pod územní samosprávu. Vyšší klasifikace ISCED 5 a 6 spadají pod ministerstvo školství, tedy na centrální úroveň jako je tomu v České republice. Rozdíl ve financování školství na regionální úrovni je autonomie vedení školy. Tato autonomie se týká tvorby rozpočtu podle potřeb školy a okolí. V České republice je rozpočet školy sice tvořen řediteli škol, ale je omezen finančními příspěvky kraje. Ředitel české základní školy má tak k dispozici dostačující finanční prostředky, ale v případě mimořádností, například vyšší počet dětí, musí zažádat o schválení nového vyššího rozpočtu.

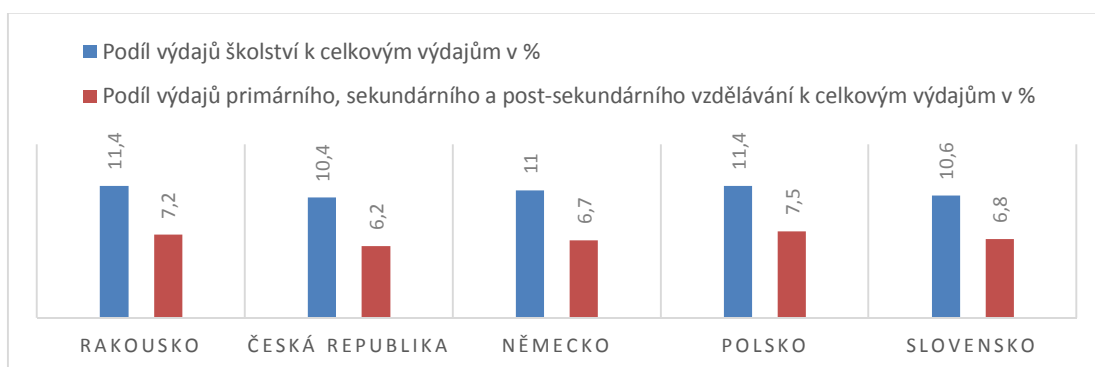
Polský vzdělávací systém je centrálně řízen ministerstvem školství. Polský školský systém se pak následně decentralizuje na provincie, okresní úřady a obecní úřady. Základní školy jsou zřizovány obecními úřady. Ministerstvo přerozděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu na základě stanovení algoritmů. Jedná se o obdobný způsob financování jako v České republice. Srovnat tento způsob můžeme s republikovými normativy. V Polsku ministerstvo stanovuje výši finanční dotace do oblasti školství. Tyto dotace jsou přerozdělovány na nižší samosprávné celky. Místní samosprávné celky rozhodují o výši příspěvku školám. Přes školské

úřady jsou tyto finanční prostředky konzultovány s rozpočty škol. Tento systém je obdobný jako v České republice. Ředitelé škol nemají pravomoc, aby zasahovali do stanovení výše dotace pro svou školu. V Polsku je obdobně financováno vysokoškolské studium odděleně od regionálního a přímo ze státního rozpočtu. Rozdíl mezi polským a českým financováním školství je v tom, že v řízení polského školství je jedna úroveň navíc. Jedná se o provincie, do kterých je Polsko rozděleno. Ty však zasahují a spravují školy na regionální úrovni a nadregionální.

České republice je nejbližším systémem financování školství slovenské. Školská soustava na Slovensku je rozdělena na regionální úroveň a na financování vysokoškolského vzdělávání. Jedná se o obdobný systém jako v České republice. Další podobnosti najdeme v rozdělování finančních prostředků podle normativů. Ministerstvo rozhoduje o výši těchto normativů, které pocházejí ze státního rozpočtu. Financování školství probíhá na třech úrovních. Jedná se o centrální úroveň, úroveň vyšších územních celků a obcí. Vyšší územní celky dále rozhodují o výši příspěvku ze státního rozpočtu.

7.2 Finanční prostředky v oblasti školství

Školství jako jedno z nejdůležitějších oblastí společnosti je převážně podporováno z veřejných zdrojů. Celkové výdaje školství lze porovnat k celkovým výdajům dané země. Jedná se o podíl těchto výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu země. Údaje pocházejí z publikace *National Sheets on Education Budgets in Europe, 2014*. Průměrný podíl těchto výdajů se v rámci zemí OECD pohybuje kolem 12,9 % a v rámci zemí EU21 11,5 %. Situace v daných zemích je pod průměrem zemí OECD a zemí EU21.

Graf č. 5: Podíl výdajů školství k celkovým výdajům jednotlivých zemí srovnání¹¹⁴.

¹¹⁴ Vlastní zpracování na základě publikace *National Sheets on Education Budgets in Europe, 2014*.

Pro srovnání výše finančních prostředků určených do oblasti školství bude využito zpracovaných dat z *National Sheets on Education Budgets in Europe, 2014*. Tyto údaje jsou aktuální pro rok 2014. Výdaje na školství většiny zemí Evropské unie jsou zde zpracovány. Jedná se o materiál, který poskytuje jednotné údaje v jednotné měně. Publikace neinformuje o situaci v Německu. Pro Německo budou využity informace pocházející z federálního rozpočtu pro rok 2014. Pro Českou republiku a Polsko budou využita data z těchto publikací z důvodu jednotné měny, kdy výdaje z českých korun jsou přepočítány na eura.

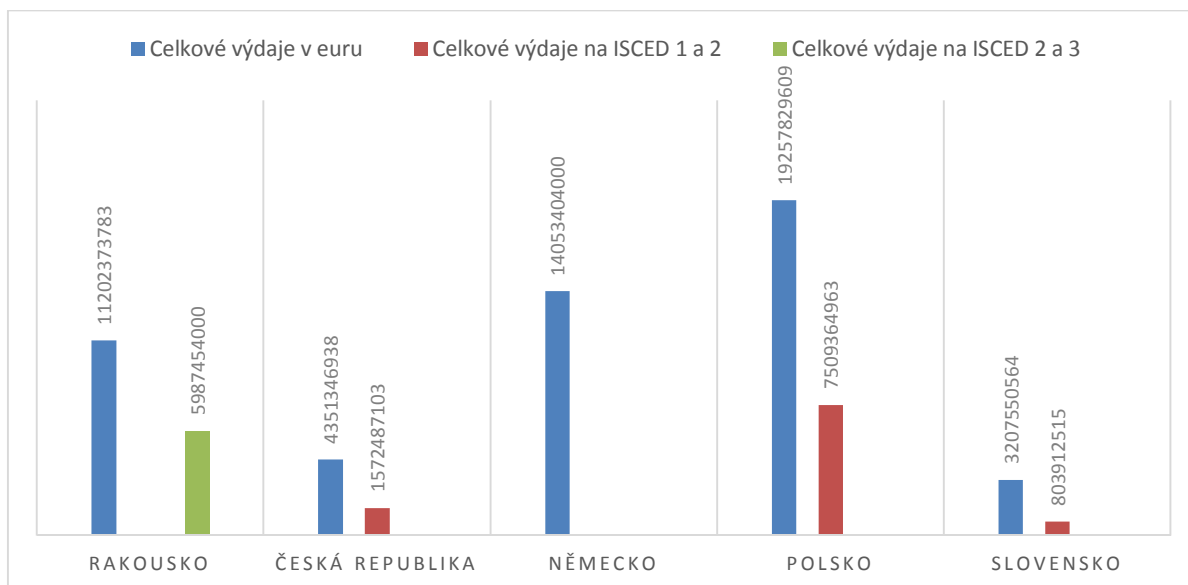
Celkové finanční prostředky určené pro vzdělávání v Rakousku se pohybovaly v roce 2014 na 11 202 373 783 eur. Z těchto finančních prostředků bylo určeno 5 987 454 000 eur na ISCED 2 a 3, kde jsou zahrnuty i výdaje pro úroveň ISCED 1 určené na personální výdaje. To tvoří 53,4 % z celkových výdajů. Pro personální výdaje bylo v roce 2014 v Rakousku čerpáno 6 713 467 000 eur, z toho 74,6 % bylo určeno pro úroveň ISCED 1, 2 a 3.

Česká republika v roce 2014 měla k dispozici pro oblast školství celkem 4 351 346 938 eur. Pro úroveň ISCED 1 a 2 bylo čerpáno 1 572 487 103 eur. Jedná se o 36,1 % z celkových výdajů na školství. Personální výdaje dosáhly 1 537 162 534 eur a tvoří tak 97,6 % z celkových výdajů na této úrovni. Pro oblast ISCED 1 a 2 jsou personální výdaje z celkových personálních výdajů tvořeny 53,1 %.

V Německu byly výdaje v oblasti školství v roce 2014 tvořeny 14 053 404 000 eur. Z těchto finančních prostředků bylo určeno pro platy zaměstnanců 95 690 000 eur.

Polsko mělo v roce 2014 celkové výdaje v oblasti školství ve výši 19 257 829 609 eur. Z těchto prostředků bylo pro oblast ISCED 1 určeno 4 928 526 310 eur a pro oblast ISCED 2 2 580 838 653 eur. Celkem se tedy jednalo o 39 % z celkových výdajů. Výdaje na pracovníky dosáhly v těchto dvou oblastech výše 5 668 977 558 eur a tvořily z celkových výdajů na pracovníky 62,3 %.

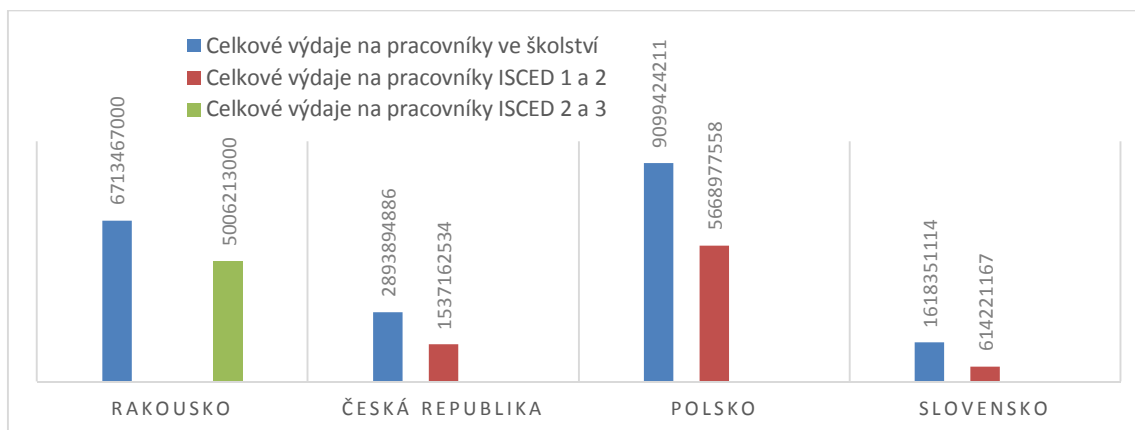
Celkové výdaje pro oblast školství se v roce 2014 na Slovensku pohybovaly ve výši 3 207 550 564 eur. Z těchto finančních prostředků byly hrazeny výdaje na všechny úrovně ISCED 1997. Pro úroveň ISCED 1 a 2 výdaje dosáhly částky 25,1 % z celkových výdajů. ISCED 1 tvořil 361 760 632 eur a ISCED 2 dosáhl 442 151 883 eur. Výdaje na pracovníky ve školství dosáhly 1 618 351 114 eur. Pro úroveň ISCED 1 a 2 se jednalo o 38 %.

Graf č. 6: Výdaje na školství v jednotlivých zemích tohoto srovnání¹¹⁵.

V tomto srovnání musíme brát ohled na rozdělení financí v Rakousku, kdy pro danou úroveň se jedná o finance připočtené ke kategorii ISCED 2 a 3. Největší celkové finanční výdaje byly v roce 2014 v Polsku. Naopak nejmenší výdaje vykázalo Slovensku. Výše finančních prostředků pro oblast školství je ovlivněna především rozlohou země a demografickými vlivy jako je porodnost. V Rakousku jsou zobrazeny údaje výdajů pro úroveň ISCED 2 a 3, které zachycují i úroveň 1. Tyto výdaje tvoří z celkových výdajů 53,4 %. V České republice byly výše výdajů na úrovni ISCED 1 a 2 36,1 %. V Německu nejsou určeny údaje pro tuto kategorii. V Polsku se jednalo o 39 % z celkových příjmů. Výše výdajů pro ISCED 1 a 2 na Slovensku dosáhly 25 %. Výdaje v kategorii ISCED 1 a 2 jsou v porovnání s celkovými výdaji dané země nejnižší na Slovensku.

¹¹⁵ Vlastní zpracování na základě publikace National Sheets on Education Budgets in Europe, 2014 a . Bundesministerium der Finanzen. Gesetz über die Ferstellung des Bundeshaushaltsplans für das Haushaltsjahr 2014.

Graf č. 7: Výdaje na pracovníka ve školství v jednotlivých zemích tohoto srovnání¹¹⁶.

7.3 Podíl výdajů školství na HDP dané země

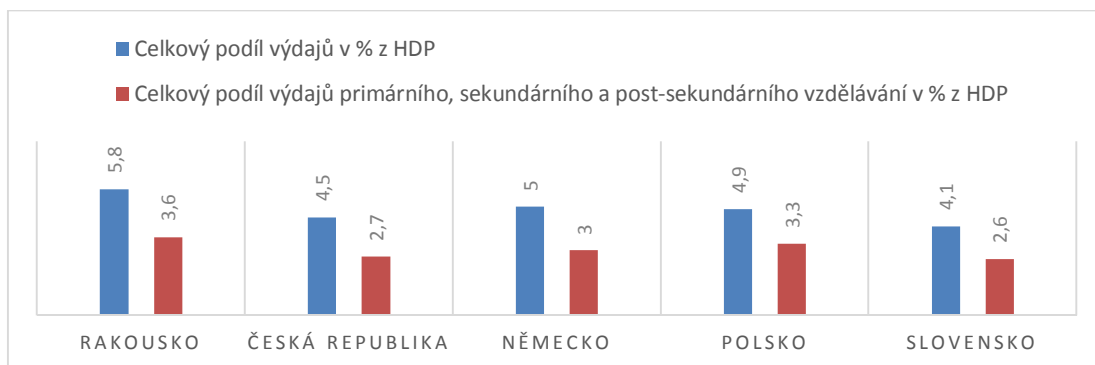
V teoretické části je popsáno školství jako součást veřejných rozpočtů. Z veřejných rozpočtů jsou přerozdělovány finanční prostředky na financování vzdělávání. Rozpočet školství je převážně tvořen výdaji. Jedná se o výdaje na vysoké školy, regionální školství a další projekty. Prostřednictvím procentuálního vyjádření lze srovnat výdaje na vzdělávání v jednotlivých zemích. HDP je využíváno k měření výkonu ekonomiky daného státu. Jedná se o výdajovou metodu vyjádřenou HDP. HDP představuje základní veličinu v hodnocení ekonomiky státu. Publikace *Education at a Glance 2014: OECD Indicators* využívá pro porovnání členských zemí poměr výdajů na vzdělávání k HDP.

Průměrná hodnota výdajů na školství k HDP v rámci OECD za rok 2011 byla 5,6 %. V rámci 21 zemí Evropské unie se tento průměr pohyboval na úrovni 5,6 %. Podíl výdajů k HDP v Rakousku dosáhl nad průměr OECD a EU21. V Rakousku tento podíl dosáhl 5,8 %. Ostatní země se nacházejí pod průměrem OECD a EU21. Německo je v pořadí další s nejvyšším podílem. Jedná se o 5,0 %. V Polsku tento podíl dosáhl 4,9 % a v České republice 4,5 %. Nejnižší podíl výdajů školství k HDP byl na Slovensku a jednalo se o 4,1 %.

Podíl výdajů primárního školství, sekundárního a post-sekundárního vzdělávání průměrně v zemích OECD a zemí EU21 podíl dosáhl 3,6 %. Stejný výsledek dosáhlo i Rakousko. Pod úrovní průměru se nacházelo následně Polsko s 3,3%, Německo s 3,0 %, Česká republika s 2,7% a Slovensko s 2,6 %.

¹¹⁶ Vlastní zpracování na základě publikace National Sheets on Education Budgets in Europe, 2014 a . Bundesministerium der Finanzen. Gesetz über die Ferstellung des Bundeshaushaltsplans für das Haushaltsjahr 2014.

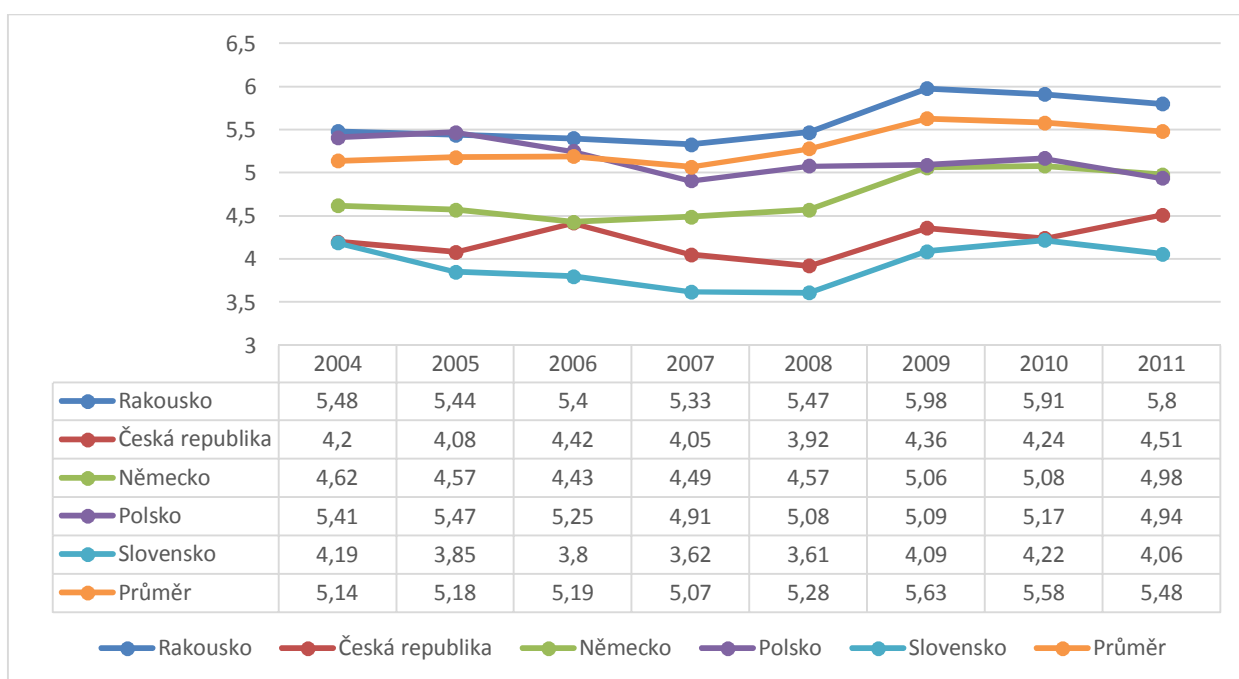

Graf č. 8: Podíl výdajů v % z HDP v jednotlivých zemích tohoto srovnání¹¹⁷.

Podle grafu Rakousko drží své hodnoty nad průměrem OECD a zemí EU21 nebo se drží průměru. Situace u ostatních zemí tohoto srovnání jsou pod úrovní tohoto průměru. To vypovídá o finanční podpoře státu do oblasti školství. Školství je jedním z hlavních zájmů země, ale nejedná se o prioritu. Udržují se standardní vzdělávací služby. Česká republika se sice drží pod úrovní průměru, ale nejedná se o velký rozdíl.

Vývoj veřejných výdajů na vzdělávání v % z HDP zachycuje následující graf. Jedná se o vývoj od roku 2004 do roku 2011 ve vybraných zemích tohoto srovnání.

Graf č. 9: Vývoj veřejných výdajů na vzdělávání v % z HDP v jednotlivých zemích tohoto srovnání¹¹⁸.

¹¹⁷ Vlastní zpracování na základě Education at a Glance 2014: OECD Indicators.

¹¹⁸ Vlastní zpracování na základě Education at a Glance 2014: OECD Indicators.

Veřejné výdaje na vzdělávání v % z HDP jsou v Rakousku nad průměrem. Polsko v roce 2004, 2005 a 2006 se také nacházelo nad tímto průměrem, ale od roku 2007 tento podíl klesl pod průměr. Po celou časovou osu vývoje se Česká republika, Německo, Slovensko nacházejí pod stanoveným průměrem.

7.4 Roční výdaje na studenta

Mezinárodní organizace OECD v publikaci *Education at a Glance 2014* uvádí v mezinárodním srovnání členské země. Pro toto srovnání budou využita data pro roční výdaje na studenta uvedena v USD. OECD využila mezinárodní klasifikace a rozdělila výdaje na jednotlivé úrovně vzdělávání. Pro toto srovnání budou vybrána data pro ISCED 1 a ISCED 2.

v USD	ISCED 1	ISCED 2
Rakousko	10600	13547
ČR	4587	7730
Německo	7579	9247
Polsko	6233	5995
Slovensko	5517	5109
OECD	7900	9111
EU 21	8482	9795

Tabulka č. 19: Roční výdaje na studenta v zemích tohoto srovnání¹¹⁹.

Největší výdaje na studenta jsou na obou úrovních v Rakousku. Tyto výdaje jsou vyšší, než průměr zemí OECD a EU 21. Výdaje na studenta nejsou ovlivněny pouze počtem studentů v zemích, protože Rakousko s nejvyššími výdaji nemá nejvyšší počet studentů v tomto srovnání. Příčiny vyšších výdajů jsou v počtu studentů na jednoho učitele. Vliv na vyšší výdaje mají platy učitelů v dané zemi. Podle mezinárodního srovnání publikace Českého statistického úřadu¹²⁰ v Rakousku na jednoho učitele připadne 10,1 studentů, v České republice 13,2, v Německu 15,4, v Polsku 10,7 a na Slovensku 14,1. Mezi další příčiny uveďme vzdělávací systém dané země. Česká republika, Německo, Polsko a Slovensko se pohybují pod úrovní průměru zemí OECD a EU 21. Nejnižší výdaje na úrovni ISCED 1 jsou v České republice. Zajímavostí je, že výdaje na studenta v Polsku a na Slovensku na úrovni ISCED 2 jsou nižší, než na úrovni ISCED 1. Můžeme tedy říci, že se dostává větší finanční podpory na úrovni

¹¹⁹ Vlastní zpracování na základě Education at a Glance 2014: OECD Indicators.

¹²⁰ Český statistický úřad. Česká republika v mezinárodním 2013. [online] [cit. 28.2.2015] Dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/kapitola/370002-14-r_2014-7.

ISCED 1. U ostatních zemí se výdaje u ISCED 2 navýšily. Jedná se o větší náklady spojené s volbou povolání. V Německu se studenti již na úrovni ISCED 2 odborně vzdělávají.

8 Shrnutí a diskuze

Praktická část diplomové práce objasnila financování školství základních škol v Uherském Hradišti a popsala rozdíly ve financování školství zemích střední Evropy. Výzkumné otázky se zaměřily na vztah financování regionálního školství k základním školám. Tento vztah byl popsán u základních škol v Uherském Hradišti a v mezinárodním srovnání. Cílem bylo získat přehled o financování školství v České republice a v zahraničí.

Cílem praktické části bylo zhodnotit financování a hospodaření jednotlivých základních škol zřizovaných městem Uherské Hradiště. Výzkumné šetření se dále zabývalo popisem rozdílů ve financování jednotlivých škol a problémy s tímto financováním. Analýza hospodaření základních škol v Uherském Hradišti popsala příjmy a výdaje jednotlivých škol. Šetření analyzuje využívání dotací Evropské unie jednotlivými základními školami v Uherském Hradišti. Ze stanovených cílů vyplynuly následující výzkumné otázky, na které odpovím v následujícím shrnutí.

1. Je hospodaření základních škol zřizovaných městem Uherské Hradiště vyvážené?

Na základě analýzy hospodářského výsledku z hlavní činnosti základních škol v Uherském Hradišti lze konstatovat, že hospodaření těchto škol je vyvážené. Hospodaření základních škol tedy odpovídá skutečným potřebám. Hospodaření základních škol z hlavní činnosti končí většinou pozitivním hospodářským výsledkem. Pouze v několika případech se jednalo o zhoršený hospodářský výsledek této činnosti. Příčinou byly nenadálé situace, havárie či nutné opravy.

2. Jaké jsou rozdíly výše příjmů od zřizovatele mezi jednotlivými školami?

Příjmy od zřizovatele měly tendenci růstu do roku 2012. V následujícím roce je vidět snížení příjmů u všech škol kromě ZŠ Za Alejí, kde se příjmy pohybovaly na stejné úrovni. Příčinou tohoto poklesu je úspora na provozu škol způsobená dodělanými rekonstrukcemi a zateplením budov. Celkově nejvyšší příjmy od zřizovatele obdržela ZŠ UNESCO. Příčinou je velikost školy a rekonstrukce budov školy. Podle údajů z městského úřadu, 45 % žáků z okolních obcí navštěvuje ZŠ UNESCO a ZŠ Sportovní. Příjmy ostatních škol odpovídají jejich velikosti a potřebám.

3. Jaké jsou rozdíly výše příjmů od Zlínského kraje mezi jednotlivými školami?

Dotace na přímé neinvestiční výdaje podle analýzy odpovídají parametrům rozhodování o výši příspěvku. Je zde uplatňovaný princip výkonového financování, který podle Analýzy

financování školství¹²¹ zpracované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy je pozitivní a efektivní. Podle analýzy lze konstatovat, že výše příjmů od kraje podléhá tzv. přelévání peněz. Podle analýzy financování školství zpracované ministerstvem školství se jedná o flexibilní financování. S tímto názorem nemohu souhlasit, protože financování středních škol ve Zlínském kraji je na úkor financování základních škol.

4. Odpovídají přímé neinvestiční dotace skutečným neinvestičním výdajům u základních škol v Uherském Hradišti?

Podle analýzy hospodaření základních škol v Uherském Hradišti lze konstatovat, že příjmy ze Zlínského kraje odpovídají těmto výdajům. U ZŠ UNESCO, ZŠ Sportovní, ZŠ Za Alejí, ZŠ Jarošov a ZŠ T. G. Masaryka jsou tyto příjmy nižší než skutečné výdaje. Jedná se však jen o několik procent, proto tento rozdíl nemá velký dopad na hospodářskou situaci dané školy.

5. Co způsobuje rozdílnost ve stanovení výše finančních prostředků?

Jak uvádí Analýza financování školství zpracovaná ministerstvem školství, příčiny jsou v nastaveném systému financování. Jedná se tedy o počet dětí, žáků na dané základní škole. Tento počet je výchozím pro stanovení výše příjmů kraje. Podle analýzy ministerstva je toto přerozdělování efektivní. V Uherském Hradišti tento parametr nemá existenční dopad na základní školy. Nepovažuji ale takový systém financování za efektivní. Měly by být zohledněny i jiné parametry. Uvedme například výkon základní školy, jejich pedagogů a žáků.

6. Z čeho se skládají příjmy základních škol v Uherském Hradišti?

Analýza hospodaření základních škol v Uherském Hradišti popsala příjmy těchto institucí. Mezi příjmy řadíme finanční prostředky od zřizovatele, kraje a další příjmy pocházející z doplňkové činnosti. Jak je uvedeno v analýze, doplňková činnost je součástí celkového hospodářského výsledku. V případě ZŠ Sportovní, ZŠ Za Alejí, ZŠ Jarošov a ZŠ T. G. Masaryka výnosy z doplňkové činnosti zlepšily celkový hospodářský výsledek zmíněných základních škol. Základní školy mohou také využít příjmy z projektů Evropské unie, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a dalších ministerstvem dle nabídky programů. Základní škola může dále využít fundraisingových zdrojů. Matušková Zuzana

---

¹²¹ Matušková, Zuzana. Krok první: Popis financování školství. Učitelství noviny [online]. 2010, číslo 26 [citace 05.12.14]Dostupné na: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=5406&PHPSESSID=4ac63d6ebd32f9f5b3698c4a70f855b5>.

v článku popisujícím financování školství poukazuje na to, že programy vypisované ministerstvem jsou záchrannou brzdou.

7. Zapojují se základní školy zřizované Uherským Hradištěm do projektů Evropské unie?

Základní školy zřizované městem Uherské Hradiště se zapojují do projektů Evropské unie. Nejvíce je aktivní ZŠ UNESCO. Využívání fondů EU považují za vysoce efektivní a velmi přínosné pro danou školu. U ostatních základních škol je aktivní zapojení do evropských projektů nižší. Příčiny jsou v administrativě, časovém vytížení a v nižší pravděpodobnosti získání financí.

Pro praktickou část je stanovena výzkumná oblast financování regionálního školství, která je v další části rozšířena o mezinárodní srovnání. Cílem tohoto srovnání bylo popsat financování základního školství ve střední Evropě. Toto srovnání vycházelo z publikace *National Sheets on Education Budgets in Europe 2014* a z publikace *Education at a Glance 2014: OECD Indicator*. Publikace poskytly jednotné informace k financování školství a k výdajům do této oblasti. Výhodou těchto publikací byly údaje, které byly již přepočítány na jednu společnou měnu. Do mezinárodního srovnání byly zapojeny země Německo, Polsko, Slovensko, Rakousko a Česká republika. Odpovědi na stanovené výzkumné otázky jsou následující:

1. Jaké jsou rozdíly ve financování školství v zemích tohoto srovnání?

Rozdíly v jednotlivých zemích tohoto srovnání nejsou tak významné. Jedná se spíše o rozdíly ve způsobu financování. Financování školství je v zemích tohoto srovnání decentralizované. V Německu se jedná o decentralizaci na úrovni spolkových zemí. Rozdíl jde nejvíce vidět v Německu. Z německého federálního rozpočtu nejsou přerozdělovány finanční prostředky do školství, jako tomu je v České republice, Slovensku, Rakousku a Polsku. Německo přímo financuje školy na úrovních spolkových zemí. Rakousko je charakterizováno jako země s vysokou autonomií ředitelů škol. V Polsku se využívají k přerozdělování finančních prostředků algoritmy, které můžeme srovnat s republikovými normativy. Z pohledu uspořádání veřejné správy je decentralizace v systému financování neefektivnější pro distribuci těchto finančních prostředků.

2. Jaký je rozdíl ve výši výdajů školství v jednotlivých zemích tohoto srovnání?

Největší celkové výdaje směřované do oblasti školství jsou v Polsku a následně v Německu díky své rozloze a počtu obyvatel. Zajímavostí je, že za Německem se hned řadí Rakousko, i když není rozlohou tak velké. Česká republika a Slovensko mají nejnižší celkové výdaje.

3. *Jaký je rozdíl ve výši výdajů na úrovni ISCED 1 a ISCED 2?*

Stanovení výše výdajů pro oblast ISCED 1 a ISCED 2 není jednoznačné. V Rakousku jsou výdaje pro tyto oblasti zahrnuty do kategorie ISCED 2 a ISCED 3. Pro Německo nebyla uvedena žádná data. V Polsku se tyto výdaje v roce 2014 pohybovaly na 39 %. V České republice se jednalo o 36,1 % z celkových výdajů. Nejnižší výdaje v oblasti primárního a nižšího sekundárního vzdělávání byly na Slovensku a činily 25,1 %.

4. *Jaké procento z HDP tvoří veřejné výdaje na vzdělávání v jednotlivých zemích ve srovnání?*

Průměrný podíl výdajů se v rámci zemí OECD pohyboval kolem 12,9 %. V rámci zemí EU21 se průměr pohyboval kolem 11,5 %. Země tohoto srovnání měly všechny podíly výdajů školství k celkovým výdajům nižší než výše zmíněné průměry. Nejvyšší podíl výdajů mělo Rakousko a Polsko. Nejnižší podíl výdajů školství k celkovým výdajům měla Česká republika.

5. *Jaké procento z HDP tvoří veřejné výdaje na vzdělávání v ISCED 1 a ISCED 2?*

Pro oblasti ISCED 1, ISCED 2 a ISCED 3 se v roce 2014 průměrně jednalo o 62,7 % z celkových výdajů do oblasti školství. Nejnižší podíl výdajů do těchto oblastí vzdělávání z celkových výdajů byl v České republice a dosáhl 59,6 %, nejvyšší byl v Polsku a dosáhl 65,8 %. V Rakousku se jednalo o 63,2 %, v Německu 50,9 % a na Slovensku 64,2 %.

6. *Jaké jsou roční výdaje na pracovníka ve školství u jednotlivých zemích ve srovnání?*

Nejvyšší výdaje na pracovníky školství byly v roce 2014 v Polsku. Pro kategorii ISCED 1 a 2 tvořily výše výdajů z celkových výdajů 62,3 %. V Rakousku se jedná o 74,7 %, kdy i tyto výdaje jsou určeny pro kategorii ISCED 1. V České republice dosáhly výdaje na pracovníky školství 53,1 % a na Slovensku 38 %. Na Slovensku jsou tedy tyto výdaje nejnižší. Pro Německo tyto údaje nejsou k dispozici. Pro Rakousko opět platí, že finance jsou započteny ve vyšší úrovni ISCED.

7. *Jaké jsou roční výdaje na studenta u jednotlivých zemí ve srovnání?*

Nejvyšší výdaje na žáka jsou v Rakousku. Pro úroveň ISCED 1 dosáhly 10 600 USD, pro úroveň ISCED 2 se jednalo o 13 547 USD a jsou vysoko nad průměrem zemí OECD a EU21. Pro Rakousko, Českou republiku a Německo je charakteristické, že výdaje na žáka rostou s vyšší úrovní vzdělávání. Pro úroveň ISCED jsou nejnižší výdaje v České republice. Pro úroveň ISCED 2 jsou nejnižší na Slovensku.

Výzkumné šetření poukázalo na aktuální problémy ve financování školství. Nejedná se o výši příjmů od zřizovatele nebo kraje. Ty jsou podle analýzy dostačující a odpovídají potřebám jednotlivých škol. Avšak problémem, který spatřují ve financování školství, je získávání dalších finančních prostředků. Analýza popsala zapojení základních škol do projektů Evropské unie. Výsledkem je malý zájem ze strany základních škol o tyto projekty. Příčiny jsou v administrativě, časovému vytížení a v nejistotě získání těchto prostředků. Podle zpracované zprávy o využívání evropských projektů Ministerstvem pro místní rozvoj¹²² jsou zpracována rizika pro jednotlivé operační programy. Operační program výzkum a vývoj pro inovace má následující rizika. Převážně se jedná o nedostatečné lidské zdroje. Mezi další rizika patří i malý zájem žadatelů a nízká informovanost žadatelů. Podle mého názoru bychom měli sem zařadit i zkušenosti a motivace žadatele. Ministerstvo pro místní rozvoj zpracovalo v rámci této zprávy i navrhovaná doporučení. Jedná se o zvýšení podpory informovanosti, zabezpečení dostatečných personálních kapacit s odbornou kvalifikací a vytvoření metodik. Podle mého názoru je třeba zpracovat metodiku a zajistit dostatek pracovních míst pro administrativu a projektové řízení. Můj názor potvrzuje i krizový plán¹²³ operačního programu výzkum a vývoj pro inovace, který navrhuje: „*Nabídnout příjemcům pomoc ze strany řídicích orgánů na místě při komplementaci podkladů pro žádost o platbu s cílem snížit chybovost v žádostech o platbu a urychlit proces kontroly a administrace žádostí o platbu.*“¹²⁴

Podle článku popisujícího financování školství jsou tyto programy vyvážené, ale přitom Matušková Zuzana doporučuje: „... *bylo by dobré přesněji rozmyslet zacílení programů do oblasti s největší potřebností či nedostatkem peněz... Bylo by lepší než mnoho malých, až příliš úzce zaměřených programů, které jsou pro školu někdy spíš zatěžující než přínosné, hůře dosažitelné a složitěji administrovatelné...*“¹²⁵ V mnohých případech se může tedy jednat o programy málo atraktivní a neodpovídají poptávce ze strany ředitelů škol.

Další příčiny malého zájmu jsou vyjmenovány u článku *Problematika čerpání prostředků ze strukturálních fondů v České republice: překážky limitující plynulé čerpání*

---

¹²² Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Čerpání finančních prostředků z fondů EU – řešení důsledků ekonomické krize a nalezení postupů urychlující jejich čerpání. [online]. [cit. 23.3.2015]. Dostupná na: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/70ee3e08-e981-4b31-8c27-a26025e0cf67/Studie-financi-krize-konecna-verze.pdf>.

¹²³ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Národní orgán pro koordinaci. Analýza čerpání evropských fondů a krizové plány 2015. [online]. [cit. 23.3.2015]. http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/f3b13af7-4fd1-4e07-ae7b-bcfce0aa13dd/Analyza_cerpani_a_krizove_plany_2015_final.pdf?ext=.pdf.

¹²⁴ Tamtéž. S.35.

¹²⁵ Matušková, Zuzana. Krok první: Popis financování školství. Učitel'ské noviny [online]. 2010, číslo 26 [citace 05.12.14]Dostupné na: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=5406&PHPSESSID=4ac63d6ebd32f9f5b3698c4a70f855b5>.

z fondů¹²⁶, se kterým souhlasím. Autoři poukazují na byrokratickou zátěž, časovou náročnost. Omezenou administrativní pracovní sílu, která by měla na starosti tyto projekty. Mezi další bariéry autoři článku řadí propagaci a komunikaci. V současné době tento problém není podle mého názoru tak zásadní jako v předešlých letech. Tato problematika by sama o sobě stála za další zpracování. Podle článku česká společnost začala využívat kvalitu externích poradenských firem. V oblasti základních škol toto řešení s vysokou byrokratickou a administrativní zátěží není tolik využíváno. Proto jedno z doporučení je pro vyřizování projektů oslovit poradenské firmy, které mají zkušenosti se zpracováním projektů. Pro základní školy by to nebylo tak zatěžující a základní školy by tak získaly další finanční prostředky pro svoje zdokonalení. Další návrh pro větší zapojení základních škol do projektů by bylo vytvoření pracovního místa projektového manažera. Náplní projektového manažera by bylo vyhledávání projektů vhodných pro základní školy, jejich zpracování a další činnost s nimi spojená. Projektový manažer úspěšně funguje v neziskovém sektoru, proto by mohl být úspěšný i v oblasti školství. Základní školy by mohly mít částečný pracovní úvazek právě s takovým projektovým manažerem. Jako další doporučení bych uvedla pravidelné a odborné konference ředitelů škol k aktuálním operačním programům. Případně by se jednalo o školení s praktickými radami pořádané řídicími orgány.

---

¹²⁶ Zimmermannová, Lucie. Problematika čerpání prostředků ze strukturálních fondů v České republice: překážky limitující plynulé čerpání z fondů. Vysoká škola ekonomická. [online]. [cit. 23.3.2015]. Dostupná na: http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/fewpp_article-cerpani-SF-zimmermannova-brown.pdf.

Závěr

Diplomová práce poskytla pohled na financování školství v České republice. **Cílem teoretické části diplomové práce byl popis financování školství v České republice.** V teoretické části jsou uvedeny argumenty, proč je školství součástí veřejného sektoru a veřejných financí. Listina základních práv a svobod zaručuje bezplatné vzdělávání pro všechny. Jedná se tedy o statek, u kterého nemůže dojít k vyloučení ze spotřeby. Školství je významným sektorem pro celou společnost a ekonomiku státu. V České republice je převážně financován ze státního rozpočtu a uplatňuje se zde decentralizace. Mluvíme tedy o regionálním školství.

Dílním cílem teoretické části bylo rozepsání finančních toků v oblasti regionálního školství a popis rozpočtu základní školy. V systému financování školství se jedná o tři úrovně financování. Hlavní úroveň financování je tvořena státním rozpočtem. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy rozděluje finanční prostředky do oblasti školství na základě stanovených republikových normativů. Druhá úroveň ve financování školství je tvořena krajskými úřady. Ty získávají finance ze státního rozpočtu a tyto finance přerozdělují podle svých krajských normativů. Finanční prostředky jsou určeny na přímé neinvestiční výdaje. Pro stanovení výše příspěvku od kraje je určující výkon jednotlivé školy. Závazné ukazatele jsou mzdy, pracovní dohody a úvazky. Třetí úroveň tvoří zřizovatelé těchto škol. Zřizovatelé zabezpečují svými dotacemi provoz školy.

Cílem praktické části byla analýza hospodaření základních škol v Uherském Hradišti. Pro analýzu hospodaření byla využita data rozpočtů jednotlivých škol od roku 2009 do roku 2013. Tato analýza poskytla pohled na financování základních škol a na současnou situaci v oblasti financování regionálního školství. Základní škola získává finanční prostředky od kraje a od zřizovatele. Výzkumné šetření poukázalo na aktuální problémy ve financování školství. Nejedná se o výši příjmů od zřizovatele nebo kraje. Ty jsou podle analýzy dostačující a odpovídají potřebám jednotlivých škol. Avšak problémem je zapojení škol do projektů Evropské unie. Pro optimální čerpání a efektivní využívání finančních prostředků z projektů Evropské unie a jiných zdrojů doporučuji využívání externích kanceláří nebo individuálního externího zaměstnance typu projektového manažera pro oblast školství.

Dalším cílem praktické části bylo mezinárodní srovnání zemí střední Evropy zaměřené na financování školství. Pro toto srovnání byly vybrány země Německo, Polsko, Slovensko, Rakousko a Česká republika. Cílem bylo popsat rozdílnost ve financování školství a výdajů v této oblasti. Rozdíly v jednotlivých zemích tohoto srovnání nejsou tak významné.

Všechny země zapojené do tohoto srovnání mají postavené financování školství na decentralizaci. Odpovědnost je přenesena na nižší úrovně správy. Nejvyšší celkové výdaje směřované do oblasti školství jsou v Polsku a následně v Německu díky své rozloze a počtu obyvatel. Nejvyšší výdaje na pracovníky školství byly v roce 2014 v Polsku a nejvyšších výdajů na žáka dosáhlo Rakousko. Závěry výzkumného šetření jsou podrobně popsány v kapitole Shrnutí a diskuze, kde podrobněji odpovídám na stanovení výzkumné otázky.

V diplomové práci byla využita odborná literatura pro oblast veřejné správy, veřejných financí, veřejného sektoru a jeho financování zaměřené na oblast školství. Pro popis jednotlivých rozpočtů byly využity veřejně dostupné informace. Pro analýzu hospodaření jednotlivých škol se v diplomové práci vycházelo z jejich výročních zpráv a z rozpočtu zřizovatele. Pro srovnání byly využity publikace mezinárodních organizací pro jednotnost údajů. Pro Německo byly využity data z federálního rozpočtu.

Přínosem diplomové práce je popis financování školství v Uherském Hradišti. Využití diplomové práce v pedagogické praxi spatřuji u ředitelů základních škol, a to díky jejich pozitivnímu přístupu a zájmu o provedenou analýzu. Práce nabízí ředitelům vzájemné srovnání svých příjmů a výdajů. Diplomová práce poskytuje pohled do dané problematiky a bylo by možné ji dále rozšířit především v oblasti využívání projektů z Evropské unie k motivaci ředitelů základních škol projevit o projekty větší zájem.

Seznam použitých zkratk

ZŠ	základní škola
MŠ	mateřská škola
Sb.	sbírka zákonů
tis.	tisíc
mld.	miliard
Kč.	korun českých
tzv.	takzvaný
č.j.	číslo jednací
KÚ	krajský úřad
ČR	Česká republika
KÚ	krajský úřad
EU	Evropská unie
EU21	21 zemí Evropské unie
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ISCED	International Standard Classification on Education
HDP	hrubý domácí produkt
USD	americký dolar

Seznam použitých pramenů a literatury

A) Odborná literatura

1. ADÁMKOVÁ, Petra. *Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu*. V Tribunu EU vyd. 1. Brno: Tribun EU, 2009, 346 s. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2
2. HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.
3. HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, Jan JANÁK, Jan DOBEŠ a Jan JANÁK. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. [2. vyd.]. Praha: NLN, 2005, 568 p. ISBN 80-7106-709-1.
4. KOLÁŘ, Zdeněk. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 192 s. ISBN 978-80-247-3710-2.
5. MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu 2010*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 335 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-3343-2.
6. MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TĚGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011*. 2. aktualiz. vyd. Ostrava: ANAG, 2011, 191 s. Účetnictví (Anag). ISBN 978-80-7263-664-8.
7. MRKVIČKA, Josef a Pavel KOLÁŘ. *Finanční analýza: distanční studijní opora*. 1. vyd. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, 2013, 200 s. ISBN 978-80-87314-31-9.
8. OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
9. *Pedagogická encyklopedie*. Vyd. 1. Editor Jan Průcha. Praha: Portál, 2009, 935 s. ISBN 978-80-7367-546-2.
10. PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Vyd. 1. Praha: Codex Bohemia, 1997, 289 p. ISBN 80-85963-34-5.
11. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
12. REKTORŮK, Jaroslav. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2007, 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.

13. SVOBODA, Ivo a Miroslav MARINČÁK. *Správní řízení a finance v životě školy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, 69 s. ISBN 978-80-244-1827-8.
14. SURYNEK, Alois. *Základy sociologického výzkumu*. 1.vyd. Praha: Management Press, 2001, 160 s. ISBN 80-7261-038-4.
15. ŠVEC, Štefan. *Metodologie věd o výchově: kvantitativně-scientické a kvalitativně-humanitní přístupy v edukačním výzkumu*. České rozš. vyd. Překlad Jana Cacková. Brno: Paido, 2009, 302 s. ISBN 978-80-7315-192-8.
16. *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. 1. vyd. Editor Jaroslav Kalous, Arnošt Veselý. Praha: Karolinum, 2006, 172 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-1259-3.
17. VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 402 s. ISBN 978-80-247-1734-0.

B) Právní předpisy

1. Předpis č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 15.10.2014] Dostupné na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>.
2. Směrnice Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č.j.:28 768/2005-45, kterou se stanoví závazné zásady, podle kterých provádějí krajské úřady rozpis finančních prostředků státního rozpočtu. [online] [cit. 15.2.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/dokumenty/smernice-ministerstva-skolstvi-mladeze-a-telovychovy>.
3. Vyhláška č. 492/2005 Sb. o krajských normativních. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 3.1.2015] Dostupné na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-492>.
4. Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 15.2.2015] Dostupné na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>.
5. Zákon 292/1920 Sb., jímž se upravuje správa školství. ASPI Wolters Kluwer [online]. [cit. 5.12.2014] Dostupné na: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=1873&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>.
6. Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 5.10.2014] Dostupné na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>.

C) Články

1. Matušková, Zuzana. Krok první: Popis financování školství. Učitelské noviny [online]. 2010, číslo 26 [citace 5.12.14] Dostupné na: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=5406&PHPSESSID=4ac63d6ebd32f9f5b3698c4a70f855b5>.
2. Vomáčková, Helena. Ekonomické aspekty statku vzdělávání. Pedagogika [online]. 2002, číslo 2 [citace 5.12.14] Dostupné na: <http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=2036>.

D) Interní materiály

1. Základní škola T. G. Masaryka. Uherské Hradiště – Mařatice, 1. máje 55, příspěvková organizace. Výroční zprávy o činnosti školy.
2. Základní škola Za Alejí. Za Alejí 1072, příspěvková organizace. Výroční zprávy o činnosti školy.
3. Základní škola, Uherské Hradiště, Sportovní 777, příspěvková organizace. Výroční zprávy o činnosti. [online] [cit. 21.2.2015] Dostupné z: <http://www.zsuhsportovni.cz/dokumenty-skoly>.
4. Základní škola UNESCO, Uherské Hradiště, Komenského náměstí 350, příspěvková organizace. Výroční zprávy o činnosti školy. [online] [cit. 21.2.2015] Dostupné z: <http://www.zsunesco.cz/doc/13/>.
5. Základní škola a Mateřská škola, Uherské Hradiště – Jarošov, Pivovarská 200, příspěvková organizace. Výroční zprávy o činnosti školy. [online] [cit. 21.2.2015] Dostupné z: <http://www.zsjarosov.cz/vyrocnizpravy-id-159.html>.
6. Základní škola a Mateřská škola, Uherské Hradiště, Větrná 1063, příspěvková organizace. Výroční zprávy o činnosti školy. [online] [cit. 21.2.2015] Dostupné z: <http://www.zsvychod.uhedu.cz/zakladni-informace/dokumenty/vyrocnizpravy.html>.

E) Internetové zdroje

1. Bundesministerium der Finanzen. Gesetz über die Ferstellung des Bundeshaushaltsplans für das Haushaltsjahr 2014. [online]. [cit. 7.3.2015]. Dostupná na: http://www.bundeshaushalt-info.de/fileadmin/de.bundeshaushalt/content_de/dokumente/2014/soll/Haushaltsplan-2014.pdf.

2. Český statistický úřad. Česká republika v mezinárodním 2013. [online] [cit. 28.2.2015] Dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/kapitola/370002-14-r_2014-7.
3. Eurostat. Key date on education in Europe 2012. [online] [cit. 2.2.2015] Dostupné na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/134en.pdf.
4. European Commission. Eurydice. Funding of Regional Education – Slovakia. [online]. [cit. 7.3.2015]. Dostupná na: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Slovakia:Funding_in_Education.
5. European Commission. Eurydice. Funding in Education – Austria. [online]. [cit. 7.3.2015]. Dostupná na: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Austria:Funding_in_Education.
6. European Commission. Eurydice. Funding in Education – Poland. [online]. [cit. 7.3.2015]. Dostupná na: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Poland:Funding_in_Education.
7. European Commission. Eurydice. Funding in Education – Germany. [online]. [cit. 7.3.2015]. Dostupná na: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Germany:Primary_Education.
8. Evropská komise. Vzdělání, odborná příprava, mládež a sport. [online] [cit. 5.1.2015] Dostupné na: http://europa.eu/pol/educ/index_cs.htm.
9. Informační a vzdělávací portál Zlínského kraje. Přímé vzdělávací výdaje škol a školských zařízení zřizovaných obcemi na rok 2014. [online] [cit. 28.1.2015] Dostupné na: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.zkola.cz%2Fmanagement%2Foddelenirozpocetvprenesene%2Fskolyzrizovaneobcemi%2FDocuments%2FUZ%252033353%2520-%2520obecn%25C3%25AD%2520%25C5%25A1koly.xlsx&ei=ewv_VKfxDoeaygPw54GgCA&usg=AFQjCNFS9OtVzrZzQ2qnNnvwQvJQ8_GiFg&bvm=bv.87611401,d.bGQ&cad=rja.

10. Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2009. [online] [cit. 17.12. 2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Uploads/10880-7-Vyrocnizprava_2009pdf.aspx.
11. Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2010. [online] [cit. 17.12.2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Articles/Uploads/56248-7-Vyrocnizprava+2010+-+final+-+pracmpdf.aspx.
12. Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2011. [online] [cit. 17.12.2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Articles/Uploads/56248-7-Vyrocnizprava+2010+-+final+-+pracmpdf.aspx.
13. Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2012. [online] [cit. 17.12. 2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Uploads/93162-7-Vyrocnizprava+2012+-+finalpdf.aspx.
14. Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2013. [online] [cit. 17.12. 2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Uploads/119528-7-Vyrocnizprava+2013+Uherske+Hradistepdf.aspx.
15. Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2013. [online] [cit. 17.12. 2014] Dostupné na: www.mesto-uh.cz/Uploads/119528-7-Vyrocnizprava+2013+Uherske+Hradistepdf.aspx.
16. Město Uherské Hradiště. Výroční zpráva Městského úřadu Uherské Hradiště za rok 2014. [online] [cit. 7.2. 2015] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/137674-2-Vyrocnizprava+2014.aspx>.
17. Město Uherské Hradiště. Město Uherské Hradiště. Pravidla pro poskytování dotací z fondu mládeže a vzdělávání města Uherské Hradiště. [online] [cit. 2.2.2015] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/25558-502-Pravidla+-+Fond+mladeze+a+vzdelavani.aspx>.
18. Město Uherské Hradiště. Ročenka města Uherské Hradiště 2009. [online] [cit. 21.1.2015] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/10801-2-Rocenka+mesta+2009.aspx>.
19. Město Uherské Hradiště. Rozpočet města Uherské Hradiště za rok 2012. [online] [cit. 21.2.2015] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/108166-2-Rozpocet+2012.aspx>.
20. Město Uherské Hradiště. Rozpočet města Uherské Hradiště za rok 2013. [online] [cit. 22.2.2015] Dostupné na: <http://www.mesto-uh.cz/Articles/108167-2-Rozpocet+2013.aspx>.

21. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Čerpání finančních prostředků z fondů EU – řešení důsledků ekonomické krize a nalezení postupů urychlující jejich čerpání. [online]. [cit. 23.3.2015]. Dostupná na: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/70ee3e08-e981-4b31-8c27-a26025e0cf67/Studie-financi-krize-konecna-verze.pdf>.
22. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Národní orgán pro koordinaci. Analýza čerpání evropských fondů a krizové plány 2015. [online]. [cit. 23.3.2015]. http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/f3b13af7-4fd1-4e07-ae7b-bcfce0aa13dd/Analyza_cerpani_a_krizove_plany_2015_final.pdf?ext=.pdf.
23. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Rozpočet kapitoly MŠMT na rok 2009. [online] [cit. 25.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet-kapitoly-msmt-na-rok-2009>.
24. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Rozpočet kapitoly MŠMT na rok 2010. [online] [cit. 25.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet-kapitoly-msmt-na-rok-2010>.
25. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Rozpočet kapitoly MŠMT na rok 2011. [online] [cit. 25.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet-kapitoly-msmt-na-rok-2011>.
26. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Rozpočet kapitoly MŠMT na rok 2012. [online] [cit. 25.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet-kapitoly-msmt-na-rok-2012>.
27. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Rozpočet kapitoly MŠMT na rok 2013. [online] [cit. 25.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet-kapitoly-msmt-na-rok-2013>.
28. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2009. [online] [cit. 29.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych>.
29. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2010.

- [online] [cit. 29.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-1>.
30. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2011. [online] [cit. 29.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-2>.
31. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2012. [online] [cit. 29.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-3>.
32. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2013. [online] [cit. 29.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-4>.
33. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2014. [online] [cit. 29.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-5>.
34. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2015. [online] [cit. 29.1.2015] Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-6>.
35. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Koncepční záměr reformy systému financování regionálního školství. [online] [cit. 2.2.2015] Dostupné na: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CCYQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.msmt.cz%2Ffile%2F18871_1_1%2F&ei=poD_VK-

YKMLGygPZ3YHgDg&usg=AFQjCNFWwpxnF64I3BTxC2uUcQBspi5Sdg&bvm=bv.87611401,d.bGQ.

36. Zimmermannová, Lucie. Problematika čerpání prostředků ze strukturálních fondů v České republice: překážky limitující plynulé čerpání z fondů. Vysoká škola ekonomická. [online]. [cit. 23.3.2015]. Dostupná na: http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/fewpp_article-cerpani-SF-zimmermannova-brown.pdf.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Republikové normativy 2009. s. 24.

Kč/žáka	NIV celkem	MP vč.odvodů	ONIV	Limit PZ Z/1000ž
3-5 let	37 496	37 079	417	140,59
6-14 let	44 126	43 194	932	129,223
15-18 let	52 131	51 065	1 066	148,135
19-21 let	45 435	44 752	683	117,53
3-18 let	212 526	210 313	2 213	716,33
KZÚV				

Tabulka č. 2: Republikové normativy 2010. s. 24.

Kč/žáka	NIV celkem	MP vč.odvodů	ONIV	Limit PZ Z/1000ž
3-5 let	39 858	39 510	348	138,285
6-14 let	46 747	45 999	748	127,285
15-18 let	54 495	53 638	857	145,913
19-21 let	47 351	46 793	559	115,769
3-18 let	222 527	220 668	1 859	705,62
KZÚV				

Tabulka č. 3: Republikové normativy 2011. s. 24.

Kč/žáka	NIV celkem	MP vč.odvodů	ONIV	Limit PZ Z/1000ž
3-5 let	36 136	35 837	299	129
6-14 let	46 110	45 470	640	131
15-18 let	53 538	52 806	732	146
19-21 let	45 919	45 438	481	129
3-18 let	221 809	220 153	1 656	701
KZÚV				

Tabulka č. 4: Republikové normativy 2012. s. 24.

Kč/žáka	NIV celkem	MP vč.odvodů	ONIV	Limit PZ Z/1000ž
3-5 let	38 833	38 625	208	128,607
6-14 let	49 825	49 380	445	130,6
15-18 let	57 718	57 210	508	145,555
19-21 let	49 245	48 911	334	128,607
3-18 let	230 720	235 570	1 150	698,862
KZÚV				

Tabulka č. 5: Republikové normativy 2013. s. 24.

Kč/žáka	NIV celkem	MP vč.odvodů	ONIV	Limit PZ Z/1000ž
3-5 let	38 833	38 333	500	128,607
6-14 let	49 825	48 825	1000	130,6
15-18 let	57 718	56 647	1 070	145,555
19-21 let	49 245	48 545	700	128,607
3-18 let	236 720	234 220	2 500	698,862
KZÚV				

Tabulka č. 6: Republikové normativy 2014. s. 24.

Kč/žáka	NIV celkem	MP vč.odvodů	ONIV	Limit PZ Z/1000ž
3-5 let	39 235	38 735	500	127,617
6-14 let	50 423	49 338	1 085	129,591
15-18 let	58 313	57 243	1 070	144,429
19-21 let	49 755	49 055	700	127,612
3-18 let	239 179	236 679	2 500	693,459
KZÚV				

Tabulka č. 7: Republikové normativy 2015. s. 24.

Kč/žáka	NIV celkem	MP vč.odvodů	ONIV	Limit PZ Z/1000ž
3-5 let	39 235	38 735	500	126,961
6-14 let	50 423	49 338	1 085	288,93
15-18 let	58 313	57 243	1 070	143,963
19-21 let	49 755	49 055	700	126,961
3-18 let	239 179	236 679	2 500	689,922
KZÚV				

Seznam příloh

Příloha č. 1: Tabulka veřejné výdaje na vzdělávání v % z HDP

Příloha č. 2: Tabulka počtu studentů na učitele

Příloha č. 3: Tabulka průměrné velikosti třídy

Příloha č. 1: Tabulka veřejné výdaje na vzdělávání v % z HDP.

Veřejné výdaje na vzdělávání v % z HDP											
Dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/F100488379/\$File/370002140701.pdf											
Země	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Seřazené údaje		Země
Belgie ¹⁾	5,95	5,92	5,98	6,00	6,43	6,57	6,58	6,55	1.	3,07	Rumunsko
Bulharsko	4,40	4,25	4,04	3,88	4,44	4,58	4,10	3,82	2.	3,82	Bulharsko
ČR	4,20	4,08	4,42	4,05	3,92	4,36	4,24	4,51	3.	4,06	Slovensko ¹⁾
Dánsko	8,43	¹⁾ 8,30	¹⁾ 7,97	¹⁾ 7,81	¹⁾ 7,68	¹⁾ 8,74	¹⁾ 8,81	¹⁾ 8,75	4.	4,09	Lucembursko
Estonsko	4,92	4,88	4,70	¹⁾ 4,72	5,61	6,03	5,66	5,16	5.	4,21	Chorvatsko
Finsko	6,42	6,30	6,18	5,90	6,10	6,81	6,85	6,76	6.	4,29	Itálie
Francie	5,80	5,67	5,61	5,62	5,62	5,90	5,86	5,68	7.	4,51	ČR
Chorvatsko	3,87	¹⁾ 3,98	¹⁾ 4,04	¹⁾ 4,02	¹⁾ 4,32	¹⁾ 4,42	¹⁾ 4,31	¹⁾ 4,21	8.	4,71	Maďarsko
Irsko	4,66	4,72	4,73	4,92	5,67	6,43	6,41	6,15	9.	4,82	Španělsko
Itálie	4,56	4,41	4,67	4,27	4,56	4,70	4,50	4,29	10.	4,94	Polsko
Kypr ¹⁾	6,77	6,95	7,02	6,95	7,45	7,98	7,92	7,87	11.	4,96	Lotyšsko
Litva	5,17	4,88	4,82	4,64	4,88	5,64	5,38	5,17	12.	4,98	Německo
Lotyšsko	5,12	5,14	5,13	5,07	5,71	5,59	4,96	4,96	13.	5,16	Estonsko
Lucembursko	¹⁾ 3,87	¹⁾ 3,78	¹⁾ 3,41	¹⁾ 3,15	4,09	4,09	4,09	4,09	14.	5,17	Litva
Maďarsko	5,44	5,46	5,44	5,29	5,10	5,12	4,90	4,71	15.	5,27	Portugalsko ¹⁾
Malta	4,66	^b 6,58	6,45	6,18	5,72	5,32	6,74	8,04	16.	5,68	Francie
Německo	4,62	4,57	4,43	4,49	4,57	5,06	5,08	4,98	17.	5,68	Slovinsko
Nizozemsko	5,50	5,53	5,50	5,32	5,50	5,95	5,98	5,93	18.	5,80	Rakousko
Polsko	¹⁾ 5,41	¹⁾ 5,47	¹⁾ 5,25	¹⁾ 4,91	¹⁾ 5,08	¹⁾ 5,09	¹⁾ 5,17	4,94	19.	5,93	Nizozemsko Velká Británie ¹⁾
Portugalsko ¹⁾	5,10	5,21	5,07	5,10	4,89	5,79	5,62	5,27	20.	5,98	Irsko
Rakousko	5,48	5,44	5,40	5,33	5,47	5,98	5,91	5,80	21.	6,15	Belgie ¹⁾
Rumunsko	3,28	3,48	4,09	4,25	4,09	4,24	3,53	3,07	22.	6,55	Finsko
Řecko	3,83	4,09	.	.	.	.	.	.	23.	6,76	Švédsko
Slovensko ¹⁾	4,19	3,85	3,80	3,62	3,61	4,09	4,22	4,06	24.	6,82	Kypr ¹⁾
Slovinsko	5,74	5,73	5,72	5,15	5,20	5,69	5,68	5,68	25.	7,87	Malta
Španělsko	4,25	4,23	4,26	4,34	4,62	5,02	4,98	4,82	26.	8,04	Dánsko
Švédsko	7,09	6,89	6,75	6,61	6,76	7,26	6,98	6,82	27.	8,75	Řecko
Velká Británie ¹⁾	5,12	5,31	5,38	5,29	5,34	5,56	6,15	5,98	28.	.	
Průměr	5,14	5,18	5,19	5,07	5,28	5,63	5,58	5,48			

Příloha č. 2: Tabulka počtu studentů na učitele.

Počet studentů na učitele									
Dostupné na: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/F100488378/\$File/370002140703.pdf									
Země	Počet studentů na učitele				Pořadí				
	Primární vzdělávání (ISCED 1)	Nižší sekundární vzdělávání (ISCED 2)	Vyšší sekundární vzdělávání (ISCED 3)	Primární a sekundární vzdělávání celkem (ISCED 1-3)					
Belgie	12,5	8,2	10,1	10,5	1.	8,1			Litva
Bulharsko	17,5	12,8	12,3	13,9	2.	9,0			Lucembursko
ČR	18,9	11,1	11,3	13,2	3.	9,4			Řecko
Dánsko	.	3,7	.	.	4.	9,6			Malta
Estonsko	13,1	9,9	14,1	12,5	5.	9,9			Portugalsko
Finsko	13,6	8,9	16,1	13,1	6.	10,0			Lotyšsko
Francie	18,9	15,5	9,9	14,7	7.	10,1			Rakousko
Chorvatsko	14,2	9,6	9,7	10,7	8.	10,5			Belgie
Irsko	16,2	.	15,0	15,7	9.	10,7			Chorvatsko
Itálie	12,1	11,8	13,0	12,3	10.	10,7			Polsko
Kypr	14,0	10,0	10,1	11,5	11.	11,3			Maďarsko
Litva	10,1	7,5	7,8	8,1	12.	11,5			Kypr
Lotyšsko	11,0	7,9	10,7	10,0	13.	11,7			Španělsko
Lucembursko	9,2	22,6	7,6	9,0	14.	12,1			Švédsko
Maďarsko	10,7	10,6	12,5	11,3	15.	12,3			Itálie
Malta	11,5	8,0	9,1	9,6	16.	12,5			Estonsko
Německo	16,0	13,9	13,7	15,4	17.	12,6			Slovensko
Nizozemsko	15,8	15,6	18,6	16,5	18.	13,1			Finsko
Polsko	11,0	9,9	10,9	10,7	19.	13,2			ČR
Portugalsko	11,9	9,6	7,6	9,9	20.	13,9			Bulharsko
Rakousko	12,0	9,0	9,8	10,1	21.	14,1			Slovensko
Rumunsko	18,1	13,0	15,9	15,4	22.	14,7			Francie
Řecko	9,4	.	.	9,4	23.	15,4			Německo
Slovensko	16,8	12,8	13,9	14,1	24.	15,4			Rumunsko
Slovensko	15,9	7,9	14,1	12,6	25.	15,7			Irsko
Španělsko	13,4	10,6	9,9	11,7	26.	16,5			Nizozemsko
Švédsko	11,8	11,3	13,2	12,1	27.	17,8			Velká Británie
Velká Británie	21,1	14,2	17,1	17,8	28.	.			Dánsko
Průměr	14,0	11,0	12,1	12,3					

Příloha č. 3: Tabulka průměrné velikosti třídy.

Průměrná velikost třídy					
Průměrná velikost třídy					
Primární vzdělávání (ISCED 1)	Země	Nižší sekundární vzdělávání (ISCED 2)	Země		
1.	.	Belgie	1.	.	Belgie
2.	15,2	Litva	2.	14,9	Lotyšsko
3.	15,7	Lotyšsko	3.	15,7	Estonsko
4.	15,7	Lucembursko	4.	19,3	Lucembursko
5.	16,9	Chorvatsko	5.	19,3	Velká Británie
6.	17,0	Estonsko	6.	19,6	Slovensko
7.	17,3	Řecko	7.	19,6	Slovinsko
8.	17,3	Slovensko	8.	19,8	Litva
9.	18,3	Rakousko	9.	20,3	Finsko
10.	18,4	Kypr	10.	20,8	Chorvatsko
11.	18,4	Polsko	11.	20,9	Rumunsko
12.	18,7	Slovinsko	12.	21,0	Itálie
13.	19,0	Itálie	13.	21,0	Malta
14.	19,4	Finsko	14.	21,1	Dánsko
15.	19,4	Rumunsko	15.	21,1	Rakousko
16.	19,8	ČR	16.	21,2	Kypr
17.	19,8	Malta	17.	21,2	Maďarsko
18.	20,6	Dánsko	18.	21,3	ČR
19.	20,7	Bulharsko	19.	21,9	Řecko
20.	20,8	Portugalsko	20.	22,1	Bulharsko
21.	20,9	Maďarsko	21.	22,4	Polsko
22.	21,0	Německo	22.	22,5	Portugalsko
23.	21,4	Španělsko	23.	24,5	Německo
24.	22,6	Nizozemsko	24.	24,5	Španělsko
25.	22,7	Francie	25.	25,1	Francie
26.	24,4	Irsko	26.	.	Irsko
27.	25,1	Velká Británie	27.	.	Nizozemsko
28.	x	Švédsko	28.	x	Švédsko
	19,5			20,9	